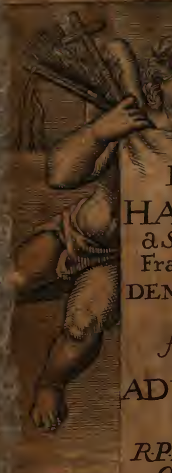
…AZ.
…e XII
…X

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XLIX
A
77
NAPOLI

DE VERA HABITVS FORma

a Seraphico B.P. Franciſco inſtituta

DEMONSTRATIONES XI

figuris æneis expreſſæ.

AD VRBANVM VIII Pont. Max.

Auctore R.P.F. Zacharia Bouerio Ord. F.F. Minorum Capucinorum

Definitore Generali.

Cum Licentia Superiorum

MDCLVI.

Coloniæ
Apud Conſtantinum Munich

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III
NAPOLI

BIBLIOPOLA
Benevolo Lectori.

PRodeunt ex Officina mea li-braria *Flores Seraphici*, in quibus Viri, qui in ordine PP. Capucinorum, quâ vitæ Sanctitate, quâ Miraculis claruerunt, viuis Idæis & Figuris æneis exprimuntur. Et ne fors ex his Iconibus ſuſpicio tibi ſubrepat, quod primæuus S. Franciſci habitus ab his Idæis abludat, interludit hic libellus ex Annalibus PP. Capucinorum Lugduni anno 1632. impreſſis excerptus, in quo ad viuum primo figuris, de-

in euidentibus teſtimonijs demonſtratur, Primæuum S. Franciſci habitum fuiſſe eundem, cum his noſtris emblematibus & habitu, quem etiamnum PP. FF. Minores Capucini, à capucio ſic dicti, geſtāt. Hoc volebam beneuole lector te obiter hic monuiſſe, vt *Flores* mei careant Momo & tu ſuſpicione, ceterum hoc ſchemate & *Floribus Seraphicis* fruere.

Appro-

Approbatio

T*Ractatus de vera Habitus Seraphici forma, nullam à calamo noſtro commendationem (eam à diuerſis habet locupletiſſimam) licentiam duntaxat exſpectat; vt luce publica donetur: quam viſis multorum Theologorum, R.P. Generalis ipſiuſmet quoque Reuerendiſſimi Magiſtri Palatij Licentia, approbationibus, meritò impertimur, Coloniæ Agrippinæ* 6. *Septemb.* 1640.

Henr. Francken Sierſtorpffius, SS. Theologiæ Doct. Gymnaſij Laurentiani Regens, Librorum Cenſor.

ELEN-

ELENCHVS.

Continens ſummaria huius Tractatus.

Demonſtratio I.

AN B. P. Franciſcus certam, ac determinatam Habitus formam Fratribus Minoribus præſcripſerit. fol. 1.

Demonſtratio II.

An forma Caputij à B. P. Franciſco inſtituta fuerit rotunda, nec ne? fol. 17.

Demonſtratio III.

An cum Caputio rotundo, B. Franciſcus Lunulam & Scapulare inſtituit. fol. 21.

I.

Claſſis Teſtimoniorum.

Ex Regula. fol. 32.

II.

Claſſis Teſtimoniorum.

Ex proprijs B. P. Franciſci. ac Sociorum.

rum C[illegible] fol. 11[illegible]

III.

Claſſis Teſtimoniorum

Ex antiquis Imaginibus & Sculpturis B. P. Franciſci & Sociorum, fol. 5[illegible]

IV.

Claſſis Teſtimoniorum

Ex apparitionibus B. Franciſci. fol. 121.

V.

Claſſis Teſtimoniorum

Ex Miraculis. fol. 125.

VI.

Claſſis Teſtimoniorum

Ex antiquis ac recentioribus Scriptoribus. fol. 130.

[illegible]

An forma Caputij à B. Franciſco inſtituta fuerit quadrata, aut Pyramidalis, necne? fol. 29.

Demonſtratio V.

[illegible]

An:

An Caputium Profeſſorum, debeat eſſe cum Habitu coniunctum. fol. 140.

Demonſtratio VI.

An S. Antonius Vlyſſiponenſis, S. Bonauentura, & S. Ludouicus quadratum Caputium geſtauerint. fol. 146.

Demonſtratio VII.

Quamdiu Caputium quadratum, ſeu Pyramidale in Ordine floruerit. fol. 151.

Demonſtratio VIII.

An auctoritate alicuius Pontificis, aut Capituli Generalis, forma Caputij quadrati, aut Pyramidalis ſublata fuerit. fol. 155.

Demonſtratio IX.

Quo tempore & quâ ratione forma Caputij quadrati, ſeu pyramidalis in Ordine mutata fuerit. fol. 164.

Demonſtratio X.

An Capucini, quibus Forma quadrati Caputij à Clemente VII. Canonicè reſti-

tuta

tuta fuit, ſint verè Fratres Minores, à B. P. Franciſco inſtituti. *fol.* 184.

Demonſtratio XI.

An Habitus S. Franciſci, & Minorum qui inter homines habitant, ſordidus, ac nimis vilis ſit cenſendus. *fol.* 203.

VERA SANCTI FRANCISCI EFFIGIES
aliarumque
Patris,
tutoris.
ex Apographo
exsculpta
Asſisiate

AD
VRBANVM VIII.
PONT. MAX.
Præfaciuncula.

ANTIQVA Quæſtio, Pater Beatiſſime, de vera Minoritani Habitus forma, olim ſub Clemente VII. & Paulo III. ſummis Pontificibus inter Minores, qui de Obſeruantia nuncupantur, & Capucinos exorta, atque vltrò citroque agitata, quæ iam ipſa vetuſtate antiquata, ſilentio extincta, ac Pontificum Bullis ſublata; demùm altè ſepulta videbatur, etiamnum hac tempeſtate rediuiua reſurgit; iterumque ad litem, & iudicium compellit; eò ſanè periculoſiùs, quò maiora ſub Religionis titulo ſcandala fouet, ac immortalia inter eos bella parat, quos ſumma potiùs pax, & concordia, quàm diſſidia decent. At quandoquidē ea(*a*) Bernardi vox eſt, Sanctiſſime Pater, Opor-

a *S. Bern. Ep. ad Inn. Pap.*

cere ad veſtrum referri Apoſtolatum pericula quæque, ac ſcandala emergentia in Regno Dei: atque inde veritatis præſidium peti debere, vbi nullum poſſit veritas ſentire defectum. Hæc enim eſt huius prærogatiua Sedis. Hinc neceſſarium duxi, inſtaurata quæſtione vniuerſa, quæ ad illius ſtatum pertinent, huc iterum ad examen prouocare: antiquam veritatem è tenebris eruere, erutam in lucem vendicare, vēdicatam, à calumnijs tueri; demùm examinandam, probandam definiendá Veſtræ Apoſtolicæ Sedi, quæ omnium controuerſiarum Iudex eſt, proponere. Quod nonnullis breuioribus Demonſtrationibus, omni Orationis, aut elegantioris ſermonis fuco prætermiſſo, præſtare aggredior.

DEMON-

DEMONSTRATIO I.

An B. P. Franciſcus certam, ac determinatam Habitus formam Fratribus Minoribus præſcripſerit.

I. QVI Errorem Errore foueri olim aſſeruit, haud profectò malè ſenſit. Cùm enim, teſte Philoſopho, ex quibus conſtamus, ijſdem & nutriamur; haud mirum, quòd Error, qui ex veritatis occaſu, vel ignorantia oritur; & ex mendacio conſtat; eo quoque alatur, augeatur, excreſcat, alterumque ad ſui præſidium, & incolumitatem Errorem quærat. Qui quadrati Capucij formam, à B.P.N. Franciſci Inſtitutione alienam ſibi fingũt; quanquam tam apertè à veritate aberrent, (quod eorum pace dictum ſit) vt eorum error nulla, aut tergiuerſatione celari, aut ratione honeſtari queat: Attamen, quò propoſitum ſibi ſemel animo errorem confirment; nouum ac planè intolerabilem ſibi ad præſidium errorem adſciſcunt: quo omnem penè B.P.Frãciſci honorem depaſcunt; ac Minoritanæ Religionis gloriam, quæ ex certa ipſius habitus forma, nullo nunquam tempore ſibi ex orbe vendicauit, in diſcrimen adducunt.

II. Nuper quorundam ſententia ſcripto prodita emerſit; qui nullam vnquam certam, aut determinatam Habitus formam, à B.P.Frãciſco Minoribus conſtitutam fuiſſe contendunt:

dunt: quam idcircò ſibi animo confingunt: vt omnem ſimul tum quadrati, tum rotundi Caputij formam à B. P. Inſtitutione auellant. Quamquam verò hæc eorum poſitio aduerſus perpetuum, & conſtantem totius Ordinis, atque orbis conſenſum pugnet. Eam tamen, leuibus quibusdam præſidijs, ſibi, tum ex Regula, tum ex Ordinis Chronico, tum ex Pontificibus emendicatis: quæ tamen vix ad verum, & genuinum ſenſum reuocata, corruunt; aſtruere conantur.

III. Primum igitur ex (*a*) Ordinis Chronico, ſibi argumentum colligunt: in quo legitur, B. P. Franciſcum, poſt legitimam portionem coram Epiſcopo Aſſiſiate, Patri renunciatam; veſteſque ad nuditatem vſque exutas; arrepta forfice, ex paſtoritio ſago, velut incerto caſu, ac fortuna, habitum ſibi in Crucis formam præſcidiſſe: ex quo id conficiunt: eum ſub incerta deinde forma ſemper habitum geſtaſſe. At quàm frigidum, ac inſulſum hoc argumentum ſit, ex eodē Chronico lubet colligere. Tantùm enim abeſt, vt Chronicorum Auctor, id caſui, atque fortunæ tribuat: quin potiùs maximo myſterio à B. Franciſco tunc factum fuiſſe narrat: vt ſcilicet ſe ſuoſque, non animo duntaxat; ſed & habitu Cruciformes eſſe debere oſtenderet: Chronicon conſulant, num legitimè ex illius Auctoris dictis, ſuæ Aſſertionis confirmationem ducant: Non igitur caſu, aut fortunâ ſi Auctori illi credendum eſt; ſed diuinâ potiùs prouidentiâ factum eſt; vt ſagi Paſtoritij vilitas, Cruciſque figu-

a *Chron. Ord. l. 1. c. 8. p. 1.*

figura in eo inſciſſa perfectam Minoritani Habitus formam deſcriberet.

IV. Quod ſi illius Auctoris ſenſum,ac ſententiam aliundè ex illius verbis venamur. An non is paſſim, quis B. P. Franciſci conſtãs habitus fuerit;qualiſuè formæ ac vilitatis eſſe debeat,luculẽter ſæpenumerò tradit? Perlegant(*a*)Chron.p. .lib.1.cap.7.quum primùm is Euangelicum Spiritũ concipit,ac prima Regulæ atque Minorum Ordini auſpicia præbet: tum lib. 2. cap. 19. quum Habitum à B. P. Franciſco inſtitutum deſcribit : ac innumeris prope locis , vbi vel de B. Patris, vel de Minorum habitu agit, ijs eum certa ſemper forma determinatum affirmat. Loca tantùm indico ; ne longior , quàm inſtituta breuitas fert , demonſtratio excreſcat.

V. At miror,quo pacto, hinc huius Poſitionis argumentum ſumant;quum nulla adhuc, vel de Regulæ, vel de Minorum Ordinis inſtitutione, mentio fieret : Cùm enim prima tam Habitus, quàm Ordinis Inſtitutio,ab eo duntaxat tempore cenſenda ſit quum Euanelico Spiritu in Miſſa concepto, pecuniam, guas Tunicas, calceos,baculum, & corrigiam dbiecit ; vnaque Tunicâ contentus, fune aumbos præcinxit : vt idem Auctor obſeruat.(*b*) Chron. p.1. l.1. c. 7. Certum planè, ac indubitatum eſt, B. P. Franciſcum, necdum eo tempore, Minoritani habitus formam inſtituiſſe. Videant igitur huius

a *Chron.p.1. l.1. c.7. lib.2. c.19.*

b *Chron.p.1. l.1. c.7.*

Aſſertionis auctores, quam leue, ac futile ſit, quod ad illius præſidium vocant.

VI. Altero porrò Argumento, quo Minoritani Habitus formam, ex Superiorum potiſſimùm arbitrio pendere affirmant, hanc ipſam Poſitionem aſtruere nituntur. Qui hoc argumento certam Minoritani habitus formam oppugnant, ex duplici fonte illius probationẽ hauriunt. Primo quidem ex (a) Regulæ Cap. Secundo: vbi B. P. Franciſcus, quum primùm habitum Nouitijs præſcripſit, hæc verba ſubdit. *Niſi eiſdem Miniſtris aliud ſecundùm Deum aliquando videatur.* Ex quibus id primùm colligunt. Ex Miniſtrorum arbitrio, ac voluntate pendere; ſi Nouitiorum habitum in Regula præſcriptum, aut confirmare, aut immutare velint. Tum paulò infrà, cùm in (b) Regula de Profeſſorum habitu agit. *Habeant,* inquit, *vnam Tunicam cum Caputio, & alteram ſine Caputio, qui voluerint habere.* Hinc rurſus inferunt. Quòd ſi Profeſſorum voluntati relictum eſt, binas tunicas cùm Caputio, vel ſine Caputio gerere. Nihil igitur circa Minorum habitus formam à B. P. Franciſco præſcriptum eſt.

VII. Qui primum huius probationis Caput, vel leuiter examinant: quàm labile, atque à propoſita probatione alienum ſit, facilè animaduertunt. Cùm enim ijs probandum incumbat. Nullam certam habitus formam à B. P. Franciſco, in Ordine inſtitutam fuiſſe, ex citatis Regulæ locis, ſuo potiùs ſe pugione iugulant. Nam ſi loca allata ritè perpendantur, ea apertè potiùs contra ipſos pugnant. Quid enim

a *Reg. c. 2.* b *Reg. c. 2.*

enim luculentiùs, quàm certam ibi habitus formam, tam Nouitijs, quàm Profeſſis determinari? En(a)Regulæ verba,quoad Nouitios: *Poſtea concedant eis pannos probationis: videlicet, duas Tunicas ſine Caputio, & Cingulum, & Brachas, & Caparonem vſque ad Cingulum.* Quoad Profeſſos verò. *Qui iam promiſerunt Obedientiam, habeāt vnicam tunicam cum Caputio,& alteram ſine Caputio.* Ex his perfectam, ac certam Minorum Habitus formam conſtare,nemo iure in dubium reuocet. Quòd enim à Nouitijs duæTunicę abſque Caputio, Cingulum, Brachæ, & Caparo vſque ad Cingulum gerantur. Profeſſi vnam tantùm Tunicam cum Caputio, alterámque ſine Caputio geſtent: quibus & Cingulum,& Brachæ addi debent,quæ vtriſque cōmunia ſunt: Hæc ad eſſentialem Habitus formam ſpectant: quæ in Regula præſcribitur. Quòd ſi ea, quæ ſequuntur, ſubnectas. Nimirum. *Et omnes veſtimentis vilibus induantur,& poſſint ea repetiare de ſaccis, & de alijs petijs cum benedictione Dei:* Quid clariùs, quàm his ipſam quoque habitus qualitatem Minoribus præſcribi?Vnde ergo ex his locis colligunt; nullam certam habitus formam à B.P. Franciſco inſtitutam fuiſſe?

VIII. Verùm quòd ex illis Regulæ verbis, quibus de Nouitiorum Habitu agens B. P. Franciſcus ait. *Niſi aliud illis ſecundùm Deum aliquando videatur.* Minorum Habitus formam, potiſſimùm ex Superiorum arbitrio pendere eliciunt. Miror ſanè, qua fronte germanum huius loci ſenſum,noua interpretatione corrumpant. Etenim tantum abeſt, vt ex hoc Re-

a *Reg. c. 2.*

gulæ teſtimonio, vlla Miniſtris Nouitiorum Habitum pro arbitrio commutandi facultas detur: quòd in eo potiùs omnium veterum Patrum, ac Doctorum Ordinis ſententia conſpirat: illud vel de Profeſſorum duntaxat Habitu intelligendum eſſe, quem B.P. Franciſcus, Nouitijs ante exactum Probationis annum, interdum à Superioribus ex cauſa concedi poſſe indulget: quo ſenſu locum interpretantur Vgo, & Bartholomęus Piſanus vel de Caparone, ob Nouitij Ordinem intrantis reuerentiam, interdum à Superioribus diſpenſando. Quod tunc fieri ſolet, quum Princeps, aut Eccleſiæ Prælatus ad Religionem accedit. Hoc ſenſu locum exponunt Bartholomæus Piſanus, in compilatione, quæ habetur in Fund. trium Ordinum p.4. & Patres Ordinis, in breui quadam Regulæ declaratione, quæ legitur ibidē. p.3. his verbis. *Niſi eiſdem Miniſtris,* &c. *Solum refertur ad Caparonem immediatè præmiſſum: vt ſcilicet pro reuerentia intrantis Ordinem, poſſint indulgere, quòd probationis Caputium non portet.* Eandem quoque Expoſitionem tradit Petrus Ioannes, & alij. Denique cùm nemo hactenùs, ex hoc loco docuerit: Nouitiorum Habitus formam, in Superiorum arbitrio, ac poteſtate eſſe: Cur hi contra omnium antiquorum Patrum ſcita, ac perpetuum Ordinis conſenſum ſentiant, Nouitiorum Habitum ex Superiorum arbitrio pendere?

X. At eſto: Demus, quod iure optimo illis denegamus. Nimirum Nouitiorum habitus formam ex Superiorum arbitrio pendere. Num propterea ijs inferre licet. Profeſſorū habitus for-

formam ab ijs eodem modo pendere? Neque enim, quod in lege expreſſum non eſt, conceſſum cenſetur: ſed potiùs denegatum. Exerant, amabò, ex Regula, locum, in quo Profeſſorum habitus figura, Superiorum arbitrio relicta legatur: Quòd ſi nullum huiuſmodi inueniunt: ſciant profectò: ęquam omnibus Profeſſis; tam Superioribus, quàm Subditis legem conſtitutam eſſe: vt præter eam, quę in Regula præſcripta eſt, nemini Habitus formam mutare liceat. Quū enim ita ſtatuitur. *Qui verò iam promiſerunt Obedientiam, habeant vnicā Tunicam cum Caputio, & alteram ſine Caputio, qui voluerint habere:* Cuinam dubium eſſe poteſt; quin his verbis præcepto æquipollens contineatur; quo omnis à præſcripta habitus forma mutatio cuilibet interdicitur? vt explicat(a) Clemēs V. Pont. Max. in ipſa Regulæ Declaratione: quæ etiam eſt omnium Patrum Ordinis, doctrina hactenus ab omnibus, nullo diſcrepante recepta.

XI. Hinc quàm arenoſum illud fundamentum ſit, quod huic poſitioni ſubſternunt, quum aiunt: poſtrema illa verba. *Qui habere voluerint.* Idcircò addita eſſe: vt Profeſſis liberum ſit, duabus tunicis, vel cum Caputio, vel ſine Caputio vti, cuique perſpectum eſſe poteſt. Quis enim hunc huius loci vnquam ſibi ſenſum, aut interpretationem effinxit; Patribus, ac Grammaticis ipſis, inuiſam, atque omnibus ſæculis inauditam? Equidē communi Patrum omnium expoſitione, cui ipſæ Grammaticæ leges ſuos calculos ferunt certum eſt: poſteriora hæc verba, nō cum prioribus illis. *Habeant vnicam*

a *Clem. Exivi. de verb. ſig.*

cam Tunicam cum Caputio: Sed cum poſteriori-bus alijs duntaxat, *& alteram ſine Caputio*, copu-landa eſſe: ita genuinus Regulę ſenſus, cõmu-ni omnium ſententiâ receptus, atque ipſo vſu confirmatus ſit: Profeſſis id tantummodò li-berum eſſe. Si ſecundâ Tunicâ, quæ ſine Ca-putio conceditur, vti voluerint, nec ne? Qua-propter, quùm B. P. N. Franciſcus, Habitũ Pro-feſſis præſcribens dixit. *Habeant vnicam Tunicam cum Caputio*, videlicet cum Caputio coniuncta; quod ad præceptum pertinet: tum ex conſi-lio, vel libertate ſubdit. *Et alteram ſine Caputio, qui habere voluerint:* ita vt altera tantum Tunica abſque Caputio, ſub Profeſſorum libertate ca-dat. Ita locum, nemine prorſus diſcrepante, cuncti Regulę Expoſitores explanant, D. Bona-uentura, Vgo, Piſanus, Brandolinus, Quatuor Magiſtri, &c. Ex quibus non obſcurè conſtat; Hanc Poſitionem, quâ contendunt, nihil in Minorum Habitu certum, ac determinatum, à B. P. Franciſco in Regula præſcriptum fuiſſe; nihil non modò ſibi ex Regula præſidij vendi-care: verùm & cũ Regula ipſa apertè pugnare.

XI. Supereſt alterum probationis Caput, quod ex Declarationibus ſummorum Pont ac præſertim Nicolai 3. Clementis V. & Ioannis 22. fruſtrà ſibi coaceruant, examinandum. At quãdoquidẽ nimis onerosũ, ac moleſtũ eſſet, integras huc Bullas, ac Pontificum Reſcripta cogere; quæ vel in ſexto libro Decretaliũ, vel apud Firmamentum trium Ordinum legi poſ-ſunt. Hic nobis ſufficiat loca indicare, ac fide-liter, quę ab ijs decreta, aut Declarata ſunt, eo-rum proprijs, quoad fieri poterit, verbis refer-re. Pri-

te. Primum igitur Nicolaus 3. in Cap. (a) Exijt, qui ſeminat. §. licet Miniſtris, & Cuſtodibus coniunctim indulget: vt penſatis Fratrum neceſſitatibus, & alijs circumſtantijs, quæ ſecundùm Deum, & Regulam attendendæ videntur, plures, quàm duas, quæ à Regula præſcribuntur, Tunicas Fratribus concedere valeāt. Hæc fere ex illius verbis decerpta, Clemens V. præter hæc, ijſdem Miniſtris, ac Cuſtodibus, ſeu Guardianis concedit: vt de vilitate veſtium, quibus Minores indui debent, iudicare queant; eorum ſuper hoc conſcientiam onerans; niſi in veſtibus vilitatem ſeruent. Hæc (b) ille Clem. Exivi §. Præterea. Ioannes tandem 22. in (c) Extr. Quorundam. §. In primis. & §. Quocirca. præter ea, quæ à prioribus Pontificibus indulta fuêre: illud quoque addit: Quòd Miniſtri, Cuſtodes, ac Guardiani, determinare, arbitrari, ac præcipere valeant: Cuius longitudinis, & latitudinis; craſſitiei, ac ſubtilitatis, atque ſimilium accidentium eſſe debeant, tam Fratrum habitus, ipſorumque Caputia, quàm interiores Tunicæ: quibus hæc poſtrema verba ſubdit. *Maximè, cùm nec expreſſè, vel determinatè in prædicta Minorum dicatur Regula, vel Declarationibus antedictis: quantæ longitudinis, quantæ groſſitiei, vel ſubtilitatis; qualiſuè figuræ, huiuſmodi debeant eſſe veſtes: ſicut nec qualis, quantæ vilitatis eas eſſe oporteat, exprimitur in eadem.* Hæc poſtre-

a. *Exijt qui ſeminat.* §. *licet. de verb. ſig. in* 6. *Firmam.* 3. *Ord. p.* 4.

b *Clem. Exivi* §. *Præterea.*

c *Extra. Quorundam* §. *in primis, &* §. *Quocirca de verb. Sig.*

poſtrema Pontificis verba, quibus maximè huius poſitionis Auctores innituntur, idcircò apponenda duxi, vt cunctis perſpicuum ſit, omnia nos fideliter referre.

XII. Iam vero, quid ex his Pontificum Declarationibus, hæc Poſitio ſibi auctoritatis vẽdicet, diligentius erit examinandum. Primus Nicolaus, quandoquidem de numero tantum Tunicarum, quibus fratres indui poſſunt, eo loco agit, nequicquam Habitus formam attingit: neque vllam Miniſtris ad eam immutandam, facultatem largitur: quemadmodum Sole clarius locum inſpicienti patet. Secundus quoque Clemens, cùm id tantùm Superioribus auctoritatis tribuat; vt de veſtium vilitate iudicare queant: nihil prorſus huic Poſitioni confert. Quid igitur Nicolaum, & Clementem fruſtra vexant? Supereſt Ioannes 22. qui, vbi eadem, quæ prior Clemens, de Habitus vilitate à Superioribus iudicanda, ſtatuerat: refricauit; illis præterea vt de longitudine, latitudine, groſſitie, aut ſubtilitate, forma, ac figura Habitus, iudicium ferre queant, indulget; præſertim (vt ait Pontifex) cùm de his Regula nihil decernat. Huius Aſſertionis Auctores, cùm nihil ſibi ex cæteris vendicare queant, quo propoſitum confirment: (Neque enim longitudo, aut latitudo, craſſities, aut ſubtilitas, quarum iudicium Superioribus committitur; ad eſſentialem Habitus formã, de qua nobis res eſt; vllo modo ſpectant) Verba illa. *Qualis forma, qualiſue figura eſſe debeãt*, diligentius colligunt: hiſque ſe euincere poſſe arbitrantur, eam Miniſtros, & cuſtodes à Pon-

tifice poteſtatem tuliſſe:vt de forma Habitus & Caputij iudicare; eamque pro libito commutare queant. Id vero quàm à Pontificis mente, ac verbis alienum ſit, facilè cuilibet perſpectum eſſe poterit:Si, quid à Pontifice hac Extrauaganti *Quorundam* Minorum Superioribus conceſſum: quoue illius mens,ac conceſſio ſpectauerit,diligentius indagetur.

XIII. Quædam hoc tempore,ſub Michaële Ceſena, Generali totiûs Ordinis Miniſtro Fratrum Congregatio in Ordine inualuerat; quæ cum Narbonæ primùm excitata eſſet,ea Narbonenſium appellata fuit. Hi cum laxiores,ac molliores Habitus,quadrataque Caputia;quæ etiamnum in toto Ordine vigebant, ampliora,quàm à B. P.N. Franciſco inſtituta fuerant;Cellaria,Granariaque paſſim in Ordine admitti conſpicerent: ad Reformationẽ anhelantes;haud aſpernando ſanè conſilio,ſi rem prudentiùs auſpicati fuiſſent : rudiores, craſſioreſque Habitus ; ac breuiora Caputia, quibus à communi Ordinis familia diſcrepabant,ſibi vendicantes ; à cellarijs quoque & granarijs,tanquam ab altiſſima Regulæ paupertate diſſentaneis,abhorrentes;Congregationem à reliquo familiæ Corpore ſeiunctam inſtituerant : quæ eouſque roboris,atque auctoritatis emerſerat : vt Generalis Miniſtri imperium detractaret. Hinc igitur,cùm ſeditiones,ac tumultus in Ordine concitarentur; Michaël Ceſenas, qui eo tempore Ordinem moderabatur ad Ioannis 22. Pontificis opem confugit: qui Extrauaganti illa conſtitutione edita, Narbonenſes à cœptis deterret: iiſque

ſub

ſub Excōmunicationis pœna precipit, vt ſqualidis illis, ſtrictis; curtis, (vt Conſtitutio loquitur) Habitibus, ac breuioribus Caputijs depoſitis; eam Habitus formam, quæ tunc in Ordine cæteris communis erat, ſibi adſciſcant: atque ad Generalis Miniſtri Obedientiā redeāt.

XIV. Hinc eos apertè errare manifeſtum eſt; qui hos Narbonenſes, Fratricellos, aut Fratricellorum hæreſis pollutos exiſtimant. Fratricelli namque, quorum Hermannus quidam Italus Auctor fuit; non ex Minorum Ordine prodière; tametſi Minorum aliquando ſibi nomen & appellationem vſurpent: vt ex Conſtitutione Ioannis 22. quæ incipit *Sancta Romana Eccleſia* exploratum eſt: ſed nouam quandam Religionem præſeferentes, ſuos ſibi à Minorum Ordine diſſitos Miniſtros, ac Superiores conſtituerant.

XV. Pontifex igitur, vt omnem ſchiſmatis anſam præſcinderet: neue Narbonenſes, ſub vllo Regularis Obſeruantiæ titulo, auſteriorem illam habitus, & Caputij formam, tanquam Regulæ magis conſentaneam, defenderent: de poteſtatis plenitudine, Miniſtris, Cuſtodibus, & Guardianis indulget; vt de Habitus, & Caputij lōgitudine, groſſitie, & ſubtilitate, quæ ad accidentalem duntaxat formam pertinent; vti ea in Conſtitutione explicatur, cùm dicitur, *atque ſimilium accidentium*, iudicare, & decernere valeant: quo fit, vt forma illa, ſeu figura Habitus, & Caputij, quam Pontifex Miniſtrorum iudicio relinquit, ad longitudinē, ſeu latitudinem; craſſitiem, ſeu ſubtilitatem, vel aliam huiuſmodi accidentalem formam,

quæ

quæ Habitus eſſentialia non attingit; referri debeat. Vnde igitur colligant, ipſam Habitus, aut Caputij, quod quadratum in toto Ordine gerebatur, formam, hac Ioannis 22. Conſtitutione, Minorum Superiorum, arbitrio relictã, fuiſſe, penitus obſcurum eſt: Cum id à Pontificis mente, ac verbis in Conſtitutione expreſſis alienum ſit: Quod ipſe quoque rei exitus vberius confirmat. Neque enim Quadrati Caputij forma, quæ Ordini communis erat, tunc Narbonenſibus ſublata fuit: ſed iuxta Conſtitutionis præſcriptum, ijs tantum præceptum; vt breuioribus illis Caputijs, & ſtrictis, curtis, & inuſitatis Habitibus depoſitis, communi, atque vſitato Ordinis Habitu vterentur.

XVI. Hæc quidem, quæ ad verum, ac genuinum huius Extrauagantis ſenſum, ab errore vendicandum ſpectant, prælibare oportuit: ne ex ea quiſquam errandi anſam arripiat. Verùm ſi id huiuſce Aſſertionis Auctoribus demus, quod nullo ijs iure debetur: haud tamen propoſitum aſſequuntur. Id enim in hac Ioannis 22. conceſſione haud leuiter perpendendum eſt. Eam nõ ex Regulę Declaratione hauſtam; vt ex eadem Conſtitutione exploratum eſt: ſed ex Pontificis duntaxat poteſtate, ac diſpenſatione profectam eſſe: Quo fit, vt cùm ante Ioannis 22. qui Anno Domini 1316. Pontifex creatus fuit, tempora non vigeret: nec vllum in Minorum Ordine eouſque locum habuiſſet: potiſſimum huius Aſſertionis fundamentum ruat; quo adſtruunt. Nihil à B. P. N. Franciſco in Minorum Habitu certum præſcriptum fuiſſe. Siquidem perſpicuum eſt; to-

te illo

to illo tempore ſaltem, quod Ioannem 22. prę-ceſſit; quòd centeſimum propè annum attingit; in quo necdum ea conceſſio emerſerat: nullam Ordinis Superioribus, circa Habitus, & Caputij formam, facultatem factam fuiſſe: ſed omnia iuxta primæuam B. P. Franciſci inſtitutionem, certa quadam Regula, ac ratione eouſque defluxiſſe. Vnde igitur euincunt, Minoritani Habitus formam, arbitrio Superiorum, vſque ad Ioannis 22. tempora, inſediſſe? Quod planè ſufficere debet, vt falſa quoque eorum Aſſertio eſſe agnoſcatur: qua certam Habitus, ac Caputij formam à B. P. Franciſco nunquam determinatam contendunt.

XVII. Hanc Aſſertionem ipſa quoque ratio haud leuiter oppugnat. Nam ſi nulla certa, ac determinata Habitus forma à B. P. Franciſco inſtituta eſſet: Quid Minores prohiberet: quo minùs, vel Auguſtinianorum, vel Monachorum, vel aliorũ Ordinũ ſibi Habitus aſſumere valerent? Qui enim certæ, ac determinatæ, Habitus formæ minimè alligantur, ijs profectò liberum eſt; vt eos in aliorum Ordinum; immò & in alias quoque atque alias ſubinde Habitus formas, mutare valeant: quod cùm non tam à communi Ordinis praxi; quàm ab ipſa recta Ordinis conſtitutione, ac ratione diſſentaneum ſit: ipſam quoque Aſſertionem non tam à veritate, quàm ab ipsâ ratione aberrare perſpicuum eſt.

XVIII. Nemo Eccleſiaſtica lege (*a*) ſancitum ignorat: vt vnaquæque Religio, Deo ſacra, ſuam Habitus formam, ac diſtinctionem con-

a *2. q. 1. Cap. vidua.*

ſtanter retineat, qua ab alijs diſcerni queat. Iam verò, quo pacto Minorum Ordo, primùm ab Innocentio tum ab Honorio confirmatus fuerit, ignoro: ſi nullam is certam, ac conſtantem ſibi, à B. P. Franciſco Fundatore, Habitus formam vendicaſſet: qua à cæteris Regularium Ordinibus, certo diſcrimine diſtingui poſſet.

XIX. Poſtremò, ſi nulla certa Habitus forma, à B. P. Franciſco Minoribus ab exordio præſtituta fuit: Vndenam hæc Habitus forma, quam Minores Conuentuales, Obſeruantes, Diſcalceati, Reformati, Recollecti, Capucini tam conſtanter gerunt, defendunt, propugnant, exorſa eſt? Quis Auctor? quis Inſtitutor illius extitit? Si nullus Minoribus certus Habitus ab initio præſcriptus: Quid de Rotundo, & Quadrato Caputio dura etiamnum lis agitatur? Quid ad B. P. Franciſcum prouocatur; vt ab eo rei veritas, & antiquitas exprimatur? Sileant tot Summorum Pontificum Declarationes; ac præſertim (*a*) Clemētis V. qui vniuerſa, quæ de Minorum Habitu in Regula præſcribuntur, præcepto æquipollere declarat. Deleantur tot Patrum Expoſitiones, quæ circa Minorum Habitus formam verſantur: Obmuteſcant omnia, tum antiquorum, tum Neotericorum Scriptorum monumenta, qui Minorum Habitum, à B. P. Franciſco, certa lege, ac formâ comprehenſum; ac determinatum tradunt. Ex antiquis (*b*) S. Bonauētura, Bartholomæus Piſanus, Vgo, Petrus Ioannes, Brandolinus,

a *Clem. Exiui. §. Præterea.*

b *S. Bonauent. Piſanus conf. 2. p. fol. 4.*

nus, Quatuor Magiſtri, & alij quamplures. Ex Neotericis, ac recentioribus: Sedulius, Rodulphus Toſſinianenſis, Ioannes Rauſſerius, poſtremus Lucas VVadinghus, illuſtris hac noſtra tempeſtate, Annalium Minorum Auctor. Quid hi in omniũ adhuc manibus verſantur; ſi nulla Minoribus Habitus forma vnquã conſtituta? Abeant, diſcedant, exulent. Hi enim, quænam Habitus forma, tam à B. P. Franciſco cõſtanter geſtata, tum ab eo Minorũ Ordini præſcripta fuerit, diſertiſſimè tradunt. Quod ſi hæc meritò cunctis abſurda videntur: videant, obſecro, qua ratione hæc eorum Aſſertio cum veritate ſimul conſiſtere valeat.

XX. Poſtremò huius Aſſertionis Auctores in Dominò obſecro; vt non ſolùm ſibi ab errore: verum multò magis à B. P. N. Frãciſci cõtumelia caueant. Quis enim, B. Franciſcum (Virum tam ad miraculum Dei Spiritu imbutum, vt Regulam Chriſto ipſo dictante conſcripſerit) vel tam leuem, atque incõſtantẽ ſibi perſuadeat: vt nunc vnâ, nunc alterâ Habitus figurâ vſus, in varias ſe Habitus formas in Prothei modum olim mutauerit? vel adeò mentis, & conſilij inopem ſibi effingat; vt nec proprium quidem ſibi, ac ſuo Minorum Ordini Habitum repoſuerit, quo à cæterorum Ordinum turba ſeipſum diſcerneret? Habuit Benedictus Monachorum Caſſinenſiũ Pater, ſui Ordinis Habitum: quo ſe, ſuóſque à cæteris Monachorum caſtris ſecerneret: Hunc Baſilius, hunc Auguſtinus, hunc Dominicus, hunc cuncti Ordinũ Fundatores habuêre: neque immeritò. Cùm diſtincta Religioſorum caſtra, diſtincta quoque te-

que veſtium ſigna depoſcant, quibus inter ſe dignoſci queant. Solus igitur duntaxat Franciſcus, ampliſſimi Ordinis Auctor: velut diuino conſilio, vnde variæ Ordinum teſſeræ fluunt, deſtitutus: propriâ, qua Ordinem ſuum contegat, atque à cæteris dignoſcat, veſte priuabitur? Id ſanè cùm haud leues B.P.N. Franciſci gloriæ tenebras effundat: reſque ipſa indignam B. Patri cōtumeliam inuri clamitet: Annon filijs ſatiùs eſt ea ſe abſtinere: ne ſe alienos, ac degeneres oſtendant: præſertim cùm ipſa conſtans Habitus forma, quam ſemel aſſumptam, ac inſtitutam, B. Pater nūquam deſeruit: aperta lex in Regula ſancita: perpetuus denique Scriptorum noſtrorum conſenſus: contra eos in acie pugnent. Meliùs igitur nobiſcum, & cum antiqua totius Ordinis ſententia conſpirent, ac ſentiant. Certam, ac determinatam Habitus formam, à Beato Pàtre noſtro Franciſco olim inſtitutam; ac ſibi, ſuiſque Minoribus præſcriptam fuiſſe.

DEMONSTRATIO II.

An forma Caputij à B. P. N. Franciſco inſtituta, fuerit Rotunda, nec ne?

I QVi nullam à B. P. N. Franciſco certam, ac determinatam Habitus formam, Minoribus præſcriptam eſſe ſentiunt: ijs conſequenter aſſerendum eſt; Rotundam Caputij formam,

quæ

quæ ad determinatam Habitus figuram ſpectat, ex B. Patris inſtitutione minimè effluxiſſe. At quandoquidem non omnibus idem ſenſus, ac ſententia ineſt: alij ab alijs diuerſa opinantes cenſent; B. Franciſcum rotundi Caputij non quidem Auctorem; ſed ex indulgentia approbatorem fuiſſe. Fingunt enim totam Minorum familiam, ipſa B. P. Franciſci tempeſtate; cùm ob laxiorem Caputij amplitudinē, hyeme præſertim, nimio capitis frigore vexaretur: rotunda quædam ſibi Caputiola, ſeu Almutia, in ipſa laxioris Caputij ora conſuiſſe; quæ caput ab ingruente frigore defenderent. Quo Caputij genere, cùm ipſe B. Pater tunc primùm vti cæpiſſet; quum oculorum morbo laboraret; illud deinceps probaſſe, ac familiare habuiſſe, cæteriſque ſuo exemplo præſcripſiſſe, ferunt. Hanc ſententiam ſcripto proditam, ex ijs nonnulli, nuper in Neapolitana Vrbe euulgarunt; cuius apud nos exemplar aſſeruatur.

II. Hanc certè fabellam, potiùs ex compoſito confictam, quàm ſententiam appellandam eſſe; res omnibus ſæculis ignota, nullo teſte probata, nullo Auctore confirmata, nullis monumentis tradita; nulli tandem rationi innixa: quin etiam ab omnibus rerum Minoritanarum Scriptoribus reprobata, procul dubio euincit. Nam quod de breuiuſculo, rotundo Caputio commemorant; cuius B. P. Franciſcum tunc beneficio potitum fuiſſe volunt; quum illi propter oculorum morbum cauterium inuſtum fuit, falſum prorſus figmentum eſt. Neque enim D. Bonauentura, qui

qui ipſius vitam conſcripſit, & cauterij meminit; vllam rotundi Caputiòli mentionem facit. Chronicon verò Ordinis prim. p. l. 2. c.41. vbi factum narrat; tantum abeſt; vt rotundum aliquod Caputiolum B. Patri in ea ægritudine tribuat; quòd etiam laxius Caputium illi paratum fuiſſe affirmat; vt oculis lucis fulgorem interciperet. Locus amabò conſulatur: qui omnem à veritate ſuſpicionem abſterget. Vnde igitur illis rotundum Caputium? præterquam ex animi ſententia; qua illud ſibi abſque Auctore, atque auctoritate confingunt.

III. Hoc igitur animi figmēto expulſo: ſi Caputij rotundi, quod à Minoribus Cōuentualibus,& Obſeruantibus geritur; genus, ac origo quæratur. Id planè certum eſt, eam à B. Franciſco petendam non eſſe. Qui enim ad eum, ipſius inſtitutionem referendam volunt: illam, vel ex Regulæ præſcripto, vel ex B. Patris vſu,& exemplo; vel ex antiquorum teſtimonio; vel tandem ex priſcis, Tum B.P. Franciſci, tum ſociorum Capucijs; aut ſaltem antiquiſſimis Iconibus colligere debent. Primùm quidem manifeſtum eſt, omne rotundi Caputij nomen, & appellationem à Minorum Regula exulare, ex quo illius inſtitutio elici queat. Quanquam enim S. Franciſcus ita in Regula decernat: *Habeant duas Tunicas, vnam cum Caputio,& alteram ſine Caputio, qui habere voluerint:* nullam tamen, aut rotundi,aut quadrati Caputij formam præſcribit. Illud quoque B. Patris vſum, aut exemplum ignoraſſe; ſummum, ac commune omnium ſcriptorum

de hac

de hac re ſilentiũ prædicat: qui potiùs B. Franciſcũ, prioraque illa B. Patris tempora à rotundo Caputio abſtinuiſſe tradunt. Quòd ſi hæc à nòbis ſeueriùs dicta exiſtimant; vnicum ipſi vel antiquum, vel omni exceptione maiorem Auctorem proferant, qui rotundum Caputium, ex B. Franciſci exemplo, vel inſtitutione emanaſſe doceat.

IV. Cùm verò antiquis, & neotericis Scriptoribus commune ſit; non tam à Caputij rotundi, cùm de prima Caputij inſtitutione agunt, appellatione abſtinere; quàm ab ea prorſus abhorrere: ſiquidem in id omnes conſpirant, Caputium à B. P. Franciſco inſtitutum, non formâ rotundum, ſed quadratum exſtitiſſe; vt in quarta Demonſtratione fuſiùs explicabimus: nullum perfectò à veterum Scriptorum auctoritate prēſidiũ ſibi vendicāt.

V. Poſtremò ſi ipſius B. P. Franciſci; ſi ſociorum Caputia, quæ pleriſque in iocis religiosè aſſeruantur; ſi vetuſtiſſimas Imagines, primo illo Religionis æuo depictas, explorēt: nullum prorſus in his rotundi Caputij veſtigium reperient: vt hinc facilè perſpicuum ſit; rotundum Caputium à B. P. Franciſco, nullo vnquam tempore, aut inſtitutum, aut approbatum fuiſſe. Plures, quæ huc vocari poſſent, rationes prætereo; ne eos potiùs impugnare, quàm veritatem tueri videar.

* *
*

DEMON-

DEMONSTRATIO III.

An cum Caputio rotundo, B. Franciſcus Lunulam & Scapulare inſtituerit.

I. LVnulam, & Scapulare; geminas illas panni portiones, tū ante pectus, tum etiam poſt terga, à Caputio pendentes, appello: quę in vtroque. Minorum Conuentualium, & Obſeruantium Ordine, ſimul cum rotundo Caputio, diuturno vſu, recepta videmus: quarum cùm genus, ac inſtitutionem inquirimus, id tantùm indagare lubet: num eæ ex B. Patris aliquando inſtitutione, aut exemplo prodierint.

II. Qui priorem Caputij rotundi, tanquam à B. Franciſco approbati, eo modo, quo in ſuperiori Demonſtratione explicatum fuit, fabellam narrant: cum ea quoque alteram copulant. Id enim primùm apud ſe ſtatuunt. Ex rotundo Caputio, Lunula, & Scapulari, quoddam quodammodo compoſitum conſurgere, quod ſua materia, & forma diſtinctum docent. Huius compoſiti materiam, Caputium rotundum eſſe volunt: formam verò Lunulam, & Scapulare. Porrò cum ea ſit Materiæ natura, vt illa abſque forma eſſe non poſſit; hanc Caputij rotundi conditionem, eſſe apud ſe differunt, vt illud ſine Lunula, & Scapulari eſſe non poſſit. Atque inde neceſſariò inferunt.

runt: B. Franciſcum, quum primùm rotundum Caputium, in Ordinem inuectum approbauit; Lunulam, ſimul & Scapulare; velut propriam formam, eſſentialiter ab eo dependentem, approbaſſe. Hæc communis eſt horum Patrum ratiocinatio, ſcripto apud Neapolitanos euulgata.

III. At quoniam, vt Philoſophis notum eſt; ea eſt formæ præſertim corruptibilis natura, & conditio: vt quemadmodum materia abſque forma, ita & forma à materia ſeparata, per ſe ſubſiſtere nequeat. Si à Lunulæ, & Scapularis forma, rotundi Caputij materiam amoueas: quò nam forma illa abire cenſenda eſt? Annon ſimul, cum ea Lunulam, & ſcapulare profundiùs ruere neceſſe erit? Id planè ijs in hac ratiocinatione contingit: Cum enim in ſuperiori Demonſtratione reiecta illa de B. Franciſco Fabula: ad quam ſolam rotundi Caputij inſtitutionem, ſiue approbationem referunt, tum ex Regula, tum etiã ex omnium Auctorum ac probatæ antiquitatis conſenſu, demonſtratum fuerit; nullam rotundi Caputij inſtitutionem à B. Patre effluxiſſe: eadem ſanè ratione, & Lunulæ, & Scapularis inſtitutio, velut B. Franciſco, ac Scriptoribus omnibus ignota, è medio tollitur, ac velut eodem pondere obruta ruit.

IV. Atqui diligentiùs perpendendum eſt, quo poſitionem ſuam præſidio, ac teſtimonio muniant. Bifariam ex D. Franciſci geſtis id ſe colligere indicant. Primò, ex (a) Chron. p. par. lib. 2. c. 19. vbi S. P. Franciſcus, vt Fratrem Eliam

a *Chron. p. 1. lib. 2. c. 19.*

Eliam cultioris veſtitus reprehenderet, ipſius Habitum, quem ille ſibi molliorem, atque ampliorem parauerat: induens; inter alia Caputium ſibi aptaſſe fertur. At ſi Caputium abſque Lunula, & Scapulari, Tunicæ aſſutum fuiſſet; quid in eo (inquiunt) aptandum erat. Planè nihil; At hoc Argumentum Chronicorum Auctor tam diſertè diluit; vt illos quoque erroris redarguat: dum ait. B. P. Franciſcum Caputij tunc acumē manu erexiſſe. Ibi enim integrè factum exarans, ita ſcribit. *Habitu ad Cingulum ſubrugato, Caputium erexit.* En quomodo Caputium abſque Lunula, & Scapulari aptauerit? Quòd ſi Caputium erexit; haud ſanè rotundum Caputium fuit; ſed acuminatum, ac planè huiuſmodi formâ præditum; vt erigi in altum poſſet, ac factum præſe ferre. Videant, amabò; an non tutius ab hoc teſtimonio abſtinere, quàm illud nobis obijcere potuiſſent? cum eo validiſſimum eorum propugnaculum, quo ſe tueri putabant, ad ſolum vſque proſternatur.

V. Alterum quoque ſuæ poſitioni præſidium, ex alio exemplo quærunt; quod apud (*a*) D. Bonauenturam in legenda S. Franciſci habetur, cap. 6. & (*b*) Chron. p. 1. lib. 1. c. 19. Exemplum hoc fuit, cum Frater quidam in Superiorem contumax fuiſſet, iuſſit Pater Sanctus, Caputium ipſius in ignem proijci: vt illius inobedientia, ac temeritas eo exemplo augeretur. At ſi Caputium (aiunt) ſine Lunula, & Scapulari cum Habitu conſutum fuiſſet: haud

a *S. Bonau. in leg. S. Franciſc. c. 6.*
b *Chron. p. 1. l. 1. c. 19.*

haud commodè in ignem proijci potuiſſet. Quibus aptius reſponderi poteſt: Quid ſi incommodè? Num opus illud tam familiare, ac quotidianum erat; vt commodè fieri deberet? Actio ſingularis, ac inſolita fuit, quæ ſingularem quoque, & inſolitum rei modum, ac operationem exigeret: At vnde hæc tam callida, ac ſolida arguměta, quibus ſoluendis, ipſa vel contempſiſſe ſufficiat? At Cur potiùs huius rei veritatem, vel ab ipſa Regula, vel ab antiquorũ ſcitis, vel à priſcis imaginibus, vel tandem ab ipſis B.P.Franciſci habitibus: qui ſine Lunula, & Scapulari etiamnum Florentiæ, ac Piſis conſpiciuntur, ſolidius non exquirunt? Quamobrem, vt Lunulæ, & Scapularis vſum, ex B. P. Franciſci inſtitutione; minimè effluxiſſe exploratum ſit: id eſt quintuplici Capite euincimus.

VI. Primùm ex(*a*)Regula, quæ cùm Nouitijs, ac Profeſſis ſuam cuique Habitus formam preſcribat; Nouitiorũ primùm Habitum his verbis deſcribit. *Poſtea concedant eis pannos Probationis; videlicet, duas Tunicas ſine Caputio, & Cingulum, & Brachas, & Caparonem vſque ad Cingulum.* Tum verò de Profeſſorum Habitu agens, ita ſancit: *Et illi, qui iam promiſerunt Obedientiam, habeant vnicam Tunicam cum Caputio, & alteram ſine Caputio, qui voluerint eam habere.* Ex quibus B. Patriarchę verbis id inprimis perſpicuum eſt: inter Nouitiorum, & Profeſſorum habitum, id tantùm diſcriminis intereſſe: quòd Nouitijs geminæ Tunicæ abſque Caputio, nõ tamẽ ſine Caparrone: Profeſſis verò duæ quidem Tunicæ, ſed vna cum

a *Reg. c. 2.*

cum Caputio, ſublato Caparone, aſſignantur Caputium igitur,quod Nouitijs à Regula interdicitur, ac Profeſſis præſcribitur,illudſit, neceſſe eſt(vti latiùs in quintaDemonſtratione explicabimus) quod cum Tunica immediatè conſuitur. Id enim ex ipſo verborum ſenſu tam apertè conſtat; vt ſi quis propoſita verba in alium ſenſum conetur pertrahere : planè & verba, & ſenſum corrumpat.

VII. Quod cùm ita ſit, duplici inde argumento euincimus : Scapulare,ac pectorale illud, quo alij,Capucinis exceptis, Franciſcani vti ſolent, à vera præſcripti habitus forma omninò expungenda eſſe. Primum eſt : quòd ijs ſemel in Minorum habitu admiſſis ; neque vera,ac præſcripta Profeſſorum habitus forma, neque Nouitiorum habitus à Profeſſorum habitu diſtinctio haberi queat. Cùm enim, quod ad primum attinet ; Tunica ſimul cum Caputio coniuncta,propria ſit Profeſſorum habitus forma, à Regula præſcripta : ſi Caputium ; quod habitus pars eſt,à Scapulari, & pectorali diſtincta; quod ex ipſa Ethimologiæ vi, ad caput tegendum ſpectat ; à tunica diſiunctum fuerit : tametſi cum lunula, & Scapulari conſutum : quo pacto ea Tunica cum Caputio, quin potiùs Tunica abſque Caputio exiſtimanda erit ? Ac proinde ſi quis duas Tunicas iuxta Regulæ indulgentiam gerat : quomodò,cùm earum nulli Caputium adhæreat, vnam cum Caputio,& alteram ſine Caputio habere cenſetur?Profectò,vel vtramque cum Caputio ; ſi Caputium non coniunctum, ſed contiguum velint : vel quod omninò di-

nò dicendum eſt; vtramque abſque Caputio geſtari opus erit. Verùm quònam tunc Profeſſorum habitus forma abijt; quæ in eo potiſſimùm ſita eſt, vt Tunica cum Caputio; id eſt Caputio coniuncta habeatur.

VIII. Cæterùm, hinc quoque neceſſaria illa inter Profeſſorum, & Nouitiorum habitus, diſtinctio euaneſcit; quam B. Pater in Caputij, ab vtraque tunica, ſeparatione collocat. Caputio namque ab vtroque tam Profeſſorum, quàm Nouitiorum habitu diſſuto; quem tandem locum ſibi illa B. Patris lex vendicabit? quâ ſanxit, vt Nouitij duas tunicas ſine Caputio; Profeſſi vero vnicam tantum ſine Caputio, alteram cum Caputio gerere debeant? Præterea ſi Scapulare ad Nouitiorum habitum addi contingat: vbinam Caparroni, quod alterum eſt inſigne probationis teſtimonium, locus eſſe poterit; Etenim ridiculum eſt, Caparronis nomine, exiguam illam panni particulam, quę, Scapulari ab ijs apponi ſolet, intelligendam eſſe: præſertim cùm ex Regulæ præſcripto, Caparo ab humeris vſque ad cingulum fluere debeat. En in quales violati habitus anfractus incidunt, qui Scapulare, & Lunulam cum Nouitiorum, & Profeſſorum habitu coniungunt, Quòd ſi tam Scapulare, quàm Lunulam abijciant; Caputiumque cum habitu conſuant; iam tuta omnia habent: nihil ſiquidem erit, quod vel in Profeſſorum habitu, iuxta Regulæ præceptum, Caputij cum tunica connexionem impediat, vel à Nouitiorum habitu Caparronem auellat.

IX. Alterum verò huius rei argumentum

eſt:

eſt: quòd B. Pater Franciſcus, dum certã habitus formam, tam Nouitijs, quàm Profeſſis in Regula indicit; nullam prorſus Scapularis, aut Lunulæ mentionem facit: ſed ijs alto ſilentio ſepultis, ſolius Caputij, quod ad Profeſſos ſpectat, ac Caparronis Nouitiorum tantùm meminerit. Quod ſanè haud leue probationis genus eſſe cenſetur, quo, & ipſi Iuriſperiti quoque vti ſolent: quibus illud dictum familiare eſt; vt quod in lege expreſſum non eſt, pro non conceſſo habeatur. Etenim cùm Monachi, & ij, qui Lunulam, & Scapulare ex inſtitutione gerunt, illa potiſſimùm ex Regula accipiant, vt exploratum eſt. Quidni illud B. Franciſcus ex Regula verbo ſaltem, aut exemplo expreſſiſſet; ſi eo ſuos exornatos voluiſſet.

X. Neque ij ſatis argumentum effugiunt, qui Caputij appellatione ipſum quoque Scapulare, ac Lunulam contineri volunt: ita vt ijs Lunula, & Scapulare nihil aliud ſit, quàm Caputium vtrumque complectens. Ea enim cùm neque communis, neque genuina vocis interpretatio ſit; commentitia potiùs & ad fugam apta eſſe videtur. Quis namque Caputium ad capitis tegumentum; Scapulare verò ad Scapularum ornamentum; vt Lunulam interim prætercam, ſuapte naturâ, ac inſtitutione referenda non ſentiat? Quòd ſi alius Capitis, alius verò eſt Scapularum ornatus; quomodò ij Caputium, & Scapulare; (niſi quæ ipſâ naturâ diſtincta ſunt, malint confundere) vnum eſſe, ac pro eadem re vſurpari exiſtimant? Scapulare quidem nunquam ſine

Caputio eſſe ſolere, ex ipſo vſu perſpicuum eſt: at Caputium à Scapulari diſiungi poſſe, quis ignorat? Quo fit, vt ſi nonnihil huiuſmodi interpretationi tribuendum ſit; ea potius Scapulari, quàm Caputio quadret. Verùm cùm neque Scapulari ſatis germanè accommodari queat: reliquum eſt; vt Scapulari à Nouitiorum, ac Profeſſorum habitu auulſo, eam duntaxat Minorum habitus formam, à B. Franciſco præceptam veram eſſe agnoſcant; quæ hactenus ex Regulæ verbis deſcripta, Lunulam, & Scapulare expellit; Caputiumque cum tunica coniunctum habet.

XI. Hoc ipſum ſecundò ex B. P. Franciſci, ac Sociorum habitibus, & Caputijs; quæ varijs in locis aſſeruantur, non obſcurè demonſtratur: quæ nec Lunulam, nec Scapulare coniunctum habent; vt in ſequenti demonſtratione fuſiùs explicabimus. Tertiò id quoque ex antiquiſſimis Imaginibus, & Sculpturis euincitur. Quartò ex quamplurimis B.P. Franciſci Apparitionibus; quæ in eadem Demonſtratione referendæ erunt.

XII. Poſtremò id ex omnium ferè antiquorum, ac recentium Scriptorum, non tam alto huius rei ſilentio, quàm voce, & conſenſu oſtenditur: qui Lunulam, & Scapulare ex B. Franciſci inſtitutione minimè effluxiſſe tradunt: ex quibus vnum duntaxat VVaddingum, ex Obſeruantium familia, eximium Minorum Annalium Auctorem, cæteris in alium locum reiectis, hic lubet proferre; qui de forma habitus B. Franciſci ita ſcribit. *Forma paterni illius habitus ipſa eſt, quam in ſuo geſtant filij.*

Mani-

Mánicas habet è cubito ad Corpus laxiores, quàm patiantur ſtrictioris obſeruantiæ leges. In eo à communi Minorum obtegumento differt, quòd Caputium habeat quadratum, abſque orbiculari illa parte, ad pectus pendente : & ſine rotundò, ac pleno illo capitis obuelamento, modò omnibus à Bonauentura tempore, vt ſuo loco dicam, conſuetudinario.

XIII. Ex his facilè perſpici poteſt; quàm labile, ac ruinoſum ſibi fundamentum ſubſternant, qui Lunulam, ac Scapulare à Beati Patris Franciſci inſtitutione manare tradunt : Quandoquidem nec vetuſtatem, nec Scriptorum auctoritatem, nec Ordinis Monumenta, nec Pontificum decreta, vt inferius demonſtrabimus : nec rationes, nec argumenta, neque exempla, quibus ſtare poſſit, ſibi vendicant. Ad quartam Demonſtrationem venio.

DEMONSTRATIO IV.

An forma Caputij à B. Franciſco inſtituta fuerit Quadrata, aut Pyramidalis, nec ne?

IAm potiſſimùm controuerſię noſtrę ſtatum attingimus; in quo oſtium nobis magnum, & euidens, ad antiquam veritatem elucidandam, apertum eſt : Aduerſarij autem multi. Nec mirum : cùm hanc verita-

ritatis conditionem eſſe ex Ambroſio didicerimus: vt eam ferè ſemper odia, ac inimicitiæ comitentur. Veritatem in arduo poſitam eſſe nemo ignorat; quam omnes quidem æmulari videntur: Ad eam verò ij tantùm pertingunt, qui iuxta Apoſtolum deponentes omnem malitiam, & omnem dolum, ac ſimulationes, & inuidias, & omnes detrectationes; ſicut modò geniti infantes, rationabiles ſine dolo, veritatis lac concupiſcunt; vt in eo creſcant in ſalutem. Nobis quidem & ſi pro veritate decertare glorioſum, nedum honeſtum ſit: Charitatem tamen cum veritate ita coniunctam volumus; vt cùm vera dixerimus; charitas integra, ac ſartatecta ſeruetur: nemo lædatur; neminique veritas odioſa ſit. Quamobrem ita huius Quæſtionis, quam paulò fuſius examinandam proponimus, Demonſtrationem aggredimur, vt cùm inde veritatis lux effulſerit, ex ea Charitas augeatur.

II. Illud ſanè grauiſſimum, tametſi vulgare dictum non ignoro, quo fertur. Monachum non habitu, ſed virtute fieri. Neque nos Quadrati Caputij formam ita propugnandam amplectimur, aut illius tam perditè amore exardeſcimus; vt in ea duntaxat perfectam Fratris Minoris gloriam collocatam cenſeamus. Virtus enim, ac perfecta Regulæ Obſeruantia, ea planè ſunt, quæ verum, ac glorioſum Minoribus nomen comparant. Quadratum Caputium, ſi cum virtute, ac Regulari Obſeruantia coniunctum fuerit; haud dubium, quin perfectum tum ſpiritu, tum habitu Minorem Capucinum præſtet: quod ſi ab ijs

ab ijs ſeiunctum, ac virtute vacuum fuerit: mihi ſanè præſtat, eo potiùs, quàm virtute, ac Regulari Obſeruantiâ; quæ Habitu potiora ſunt, carere. Veruntamen, quandoquidem de vera Habitus forma à B. P. noſtro Franciſco inſtituta, ſis agitatur: nemini profectò iniuria irrogatur: cum non noſtram, ſed B. Patris cauſam agentes; pro illo, ac pro veritate in acie ſtamus.

III. Huius Demonſtrationis veritas, quandoquidem tam copioſa eſt; vt exuberantis fontis inſtar, in pleroſque teſtimoniorum riuulos ſeſe effundat: ne nos copia confundat, aut obſcuros præſtet; ſi minùs diſtinctè rem proſecuti fuerimus: teſtimonia ſuis quæque claſſibus diſtribuere, ac ſingillatim proponere, neceſſarium duximus. Sex igitur teſtimoniorum Claſſibus, noſtra hæc Demonſtrationis veritas ſtipata procedet. Prima, ex Regulæ verbis. Secunda, ex proprijs B. P. Franciſci, & Sociorum Habitibus, & Caputijs. Tertia, ex priſcis Imaginibus, ac ſculpturis. Quarta ex varijs apparitionibus B. Franciſci, B. Antonij, & aliorum quadrata Caputia geſtantium. Quinta, ex varijs Caputij quadrati miraculis. Sexta tandem, ex antiquorum, & recentiorum Scriptorum teſtimonijs inſtituetur.

* *
*

Prima Claſſis Teſtimoniorum ex Regula.

IV. SI expreſſum in B. Franciſci Regula teſtimonium quæratur, quò quadrati, verbotenus, Caputij forma, Fratribus Minoribus tradita præſcribatur ; planè nullum reperio. Neque enim B. Pater quadrati, aut rotũdi Caputij in litera vnquam meminit; cùm in genere tantùm Caputij meminerit, quum ait : *Habeant vnam Tunicam cum Caputio, & alteram ſine Caputio, qui habere voluerint.* At ſi (*a*) Regulæ non tam literam, quàm ſpiritum; ac Legiſlatoris, non verba, ſed mentem inquirimus : haud vlli dubium eſſe poteſt ; quin is eam Caputij formam in Regula præſcripſerit, quam ante Regulam conſcriptam, cum ſuis iam inſtitutam gerebat. Neque enim, aut diuino Chriſti Spiritui, quo S. Pater agebatur ; aut rationi ſatis conſentaneum erat ; vt vel nullam, vel omnem ſibi : ac ſuis Caputij formam præſtitueret : ita vt cuique liberum eſſet, nunc rotundis, nunc quadratis ; modò oblongis, modò breuioribus Caputijs vti ; quibus neque ij à ſeipſis diſcerni poſſent, vt in prima Demonſtratione explicatum fuit. Quamobrem ſi rectè de B. Patris mente iudicandum eſt ; ea profectò, non alia fuit : talem in Regula Caputij formam Fratribus Minoribus conſtituere, qualem ipſe cum ſuis ex condicto gerebat. Etenim ſatis B. Patri viſum fuit, dum Regulam conſcriberet ; Caputium,

a *Reg. c.* 2.

abſque vlla formæ expreſſione, Fratribus decernere: quò ea Caputij forma præſcripta eſſe intelligeretur, quam ipſe in toto Ordine inſtituerat: quaque is cum tota Fratrum familia vtebatur.

V. Quod cum ita ſit: vbi apertiſſimè demonſtratum fuerit, Caputij formam, quâ B. Franciſcus cum ſuis ſemper vſus fuit; quamque in Ordine inſtituit, quadratam, ſeu pyramidalem fuiſſe: id quoque exploratum erit, quadrati Caputij formam ex Regulæ viſceribus, ac præſcripto manare. Id verò poſterioribus teſtimoniorum Claſſibus præſtandum erit.

VI. Hoc ipſum,& ex altero Regulæ Capite demonſtrari poſſet, vbi de Caputio cum Habitu coniuncto agitur: quod nonniſi de quadrato Caputio aptè intelligi poſſe videtur: ſed quoniam breuitati nobis ſtudere propoſitum eſt,ad ſecundam Claſſem accedo.

Secunda Claſsis Teſtimoniorum, ex proprijs B. P. Franciſci, ac Sociorum Caputijs.

VII. ANtiquitatem fidelem eſſe veritatis depoſitariam, omnium Patrum vox eſt. Qui enim de alicuius rei poſſeſſione contendunt; quum nulla certa ratio haberi poteſt, qua quis illam proprio iure poſſideat; tunc ad vnum antiquitatis ius recurritur; inquiritúrque, quis prior illam poſſederit:

rit: huic enim rem deberi leges præſcribunt l. 3. c. de ſeruit.& aqua. l. ſi quis diuturno vſu ff. de acquir. poſſeſſ. Hinc (a) Tertulianus de vero & falſo Euangelio cum Marcione diſceptans, antiquitatem velut potiſſimum veritatis argumentum adfert, ita ſcribens. *Ego meum Euangelium dico verum, Marcion ſuum. Ego Marcionis affirmo adulterum, ille meum. Quis inter nos determinabit, niſi temporis ratio ei præſcribens auctoritatem, quod antiquitus reperietur, & ei præiudicans vitiationem, quod poſterius reuincitur. In quantum enim falſum corruptio eſt veri: in tantum neceſſe eſt, vt præcedat veritas falſum*: hoc certo, ac demonſtratiuo probationis genere in hac demonſtratione vti decreuimus: vt luculentiùs propoſitæ rei veritas elucescat. Cùm enim de vera Caputij forma diſceptatio orta ſit: Noſque quadratum à B. P. Franciſco geſtatum, atque inſtitutum aſſeramus: Alij contrà rotundum affirment. Nullius ſanè præterquàm antiquitatis, ad litem hanc dirimendam, ſententia exſpectanda eſt: vt ei formæ temporis ratio veritatem præſcribat, quæ in priſcis illis B. Patris, ac Sociorum Caputijs, atque antiquiſſimis picturis anteceſſerit. Ab ea enim, quæ prior in Capite præceſſit, procul dubio poſterioris veritas petenda eſt.

VIII. Primum igitur à B. P. Franciſco teſtimonium exordiar; quod omnem prorſus exceptionem tollit. Florentiæ namque in Ædibus Saluatoris Fratrum de Obſeruantia, (quæ vulgò omnium Sanctorum nuncupantur) certum B. P. Franciſci habitum aſſeruari: quo Seraphicus Pater tunc indutus erat,

a *Tertul. l. 4. contra Marchion*

quum

quum in Monte Aluerniæ, Sacroſanctis Ieſu Chriſti characteribus, à Deo inſignitus fuit; apud omnes in confeſſo eſt: quem velut pretioſiſſimum Vrbis theſaurum, pluribus ſeris obfirmatum, Ethruriæ Duces diligentiſſimè cuſtodiunt, ac dignâ veneratione proſequuntur. In eo rudis panni, ac cinerei coloris, Caputium quadratum, ac pyramidale abſque Scapulari, ac Lunula aſſutum licet conſpicere; ijs planè ſimillimum, quæ modò Capucini geſtare ſolent: olim quidem longioris pyramidis cuſpidem extendere viſum fuit; (vt ijs perſpicuum eſt, qui priùs illud contemplati fuerant) Nunc verò nonnihil à poſteriori parte obtruncatum, breuiorem menſuram præſefert. Verùm vtcunque res ſit, huius habitus, & Caputij formam, fideliter ad nos tranſmiſſam, hic rudi Imagine adumbratam proponimus: in qua & pyramidalis Caputij forma, abſque Lunula, & Scapulari, expreſſa cernitur.

Habitus S. Franciſci Florentiæ aſſeruatus.

IX. SEcundus B. P. Franciſci Habitus, cinerei coloris, à priori non abſimilis; Aſſiſij, in Eccleſia S. Franciſci apud Minores Conuentuales conſpicitur: quem illum fuiſſe ferunt, qui Angeli monitu, à deuotiſſima illa Matrona Iacoba à Septem Solijs; quam ob eximiam pietatem, ac ſanctimoniam, B. Pater, non Dominam Iacobam, ſed Fratrem Iacobum appellare ſolitus erat; pro S. Patris exequijs paratus, ac Roma Aſſiſium ab ea delatus fuit: in quo neque Scapulare, neque Orbiculare illud pectorale offendas; ſed quadrum, ac pyramidale tantùm Caputium, immediatè cum Habitu coniunctum cernas; cuius hic figura, ex prototypo exprompta, ſpectanda obijcitur.

X. Ter-

Habitus S.Franciſci Aſsiſij in Eccleſia
S.Fran·aſſeruatus.

X. TErtium quoque B. Franciſci Habitum, necquicquam ab his diſſimilem, cum eiuſdem quadraturæ Caputio, quo Capucinorum Religio vtitur, abſque Lunula, & Scapulari in eadem Vrbe conſpicari licet; qui in Eccleſia S. Claræ ſummâ veneratione aſſeruatur; cuius hæc Imago ex Apographo delineata, conſpicienda traditur.

XI. Quar-

Habitus S. Franciſci Aſſiſij in Eccleſia S. Claræ aſſeruatus.

XI. QVartus quoque B. Franciſci Habitus, Piſis, apud Patres Conuentuales illius Vrbis, magna religione in Sacriſtia occluſus cuſtoditur: quem F. Bartholomæus Piſanus Auctor Libri Cõformitatũ, à Capitulo Generali Aſſiſij celebrato, anno 1390. ob eximij illius Operis præſtantiam, dono accepit: in quo neque Lunula, neque Scapulare: ſed quadratum, ac pyramidale tantùm Caputium, Tunicæ adſutũ cernitur. Cuius cum B.P. Franciſcus à Neapoli, Generalis Ordinis Capucinorum Definitor: Vir omni exceptione maior, longitudinem Palmo dimenſus eſſet; illud ſuo, quod tunc in capite gerebat, Caputio duobus digitis longius offendit. Cuius propterea figuram, ex eo exemplari depromptam, hîc contemplandam proponimus.

Habitus S. Franciſci Piſis aſſeruatus.

XII. Habitus B. Petri Catanei, qui inter præcipuos B. Patris Franciſci Diſcipulos enumeratus, ſimul cum Caputio Pyramidali abſque Lunula, & Scapulari Apruſti, ſeu Caſtrouillari, Vrbe Calabriæ, apud Patres Conuentuales magnâ religione cuſtoditur: tametſi alij B. Petri Picentis potius fuiſſe exiſtiment. Cuius hîc figura delineata cernitur.

Habitus B. Petri Catanei Apriſti, in Calabia aſſeruatus.

XIII. ALium quoque B. Morici, quondam S. P. Franciſci Socij, Habitum, Caputij acumine, & quadraturâ omninò prioribus cõſimilem, apud Minores Conuentuales Oropiti offendas; quem nõnulli B. Ambroſij Meſſani, qui primâ illâ S. P. Franciſci tempeſtate Sanctimoniâ, ac miraculis claruit, extitiſſe ferunt; hoc fideliter ſchemate expreſſum.

XIV. Si-

Habitus B. Morici, qui Oropiti aſſeruatur.

XIV. Similem omninò Habitum, Caputio quadrato ornatum, in Eccleſia Minorum Obſeruantium Reformatorum, Montis Aluerniæ reperias : quem Beati Eleutherij ſancti Patris Franciſci Diſcipuli fuiſſe tradunt. Cuius formam fideliter hæc Pictura exhibet.

Habitus B. Eleutherÿ in Monte Aluerniæ aſſeruatus.

XV. His B. P. Franciſci Caputium lubet adnectere quadrata, ſeu pyramidali figura compactum: quod Romæ in Eccleſia S. Marcelli aſſeruari RR. PP. Chriſtophorus Galganus, Senenſis, eiuſdem Eccleſiæ Prior, & Sixtus Branchelius Florentinus vterque Ordinis Seruorum B. Mariæ Sacerdos, anno 1604. publicâ Tabellionis fide nobis teſtatum reliquerunt; ac fideliter delineatum conſignarunt: ex quo citra vllam animi dubitationem, aut erroris ſuſpicionem, omnibus exploratum eſſe poteſt: non aliam fuiſſe olim B. Franciſci habitus formam, aut Caputij figuram, quàm quæ à toto Capucinorum Ordine hodie circumfertur. Huius figuram ex ipſo prototypo deſumptam hic delineandam curauimus.

XVI. Beati quoque Ruffini, quem adhuc viuentem B. Franciſcus in Sanctorum Albo adſcribere non verebatur; Caputij memoria extat Aſſiſij, in Ædibus S. Claræ, cuius menſura duobus palmis longiùs extenditur: Figura verò, & acumen nihil prorſus à Capucinorum Caputijs diſcrepat; vti ſubiecta Imago ex ea deſumpta, quæ ad Nos publicâ Tabellionis fide firmata, tranſmiſſa fuit, facilè indicat.

* *
*

Caputium S. Franciſci, quod Romæ in Eccleſia S. Marcelli aſſeruatur

Caputium B. Ruffini, quod in Eccleſia S. Claræ Aſſisij aſſeruatur

XVII. POſtremò, ne Lectores longiori enarratione tædio afficiam: ſi qui ſunt, qui plura huiuſmodi Caputia, quæ a Socijs B. P. Franciſci geſtata fuiſſe, certa traditione apud omnes receptum eſt; eadem planè, quæ nunc Capucinorum eſt, pyramidali forma conſtructa efflagitent; Aſſiſium ad Minores Conuentuales accedant, qui ea in interiori Eccleſiæ ſacrario recondita, diligenter aſſeruant.

XVIII. Atque hæc quidem de B. Patris, ac Sociorum Caputijs allata teſtimonia ſufficiant: quibus ſatis ſuperque probatum eſſe poteſt; ex prima Seraphici Patriarchæ inſtitutione fluere; vt Franciſcani Caputij forma quadrata, ac pyramidalis eſſe debeat; qualis in ipſius, ac Sociorum Caputijs non obſcurè perſpicitur. Veruntamen cùm non illa tantùmodò B. Franciſci tempora; ſed totum illud ſæculum, per integram annorum centuriam, eandem formam in Minorum Religione conſpexerit. nonnulla iſtius ætatis teſtimonia huc vocare lubet, vt res integram probationem aſſequatur.

XIX. Inter Viros ſanctimonia claros, qui in Minorum Ordine, primo hoc ſæculo floruerunt, inſignis fuit (a) F. Simon à Collazzone: qui circa annum Domini 1239. tertiodecimo poſt B. P. Franciſci obitum anno, in Spoletana Vrbe ex humanis exceſſit: cuius Reliquiæ, in Eccleſia Patrum Conuentualium eiuſdem Vrbis, Sarcophago clauduntur. Huius Habitus vilis, ac rudis, Caputio quadrato, ac pyrami-

a *Chron. p. 2. l. 1. c. 10.*

dali abſque Lunula, & Scapulari coniunctus; quænam fuerit antiqui habitus forma, apertè declarat. Cui ſimillimum Hiſpelli, Vmbriæ Oppido, apud Patres Conuentuales, & habitum, ac Caputium duobus non minùs palmis oblongum intueri licet: quod B. Andreæ Hiſpellatis fuiſſe traditur, qui anno 1270. in Religione claruit; quemque miraculorum copia inſignem celebrat (a) Rodulphus Toſſinianenſis in ſua Hiſtoria. Nec diſſimilem, tam Caputij figura, quàm longitudine, reperias in Æde D. Franciſci Montis Ilcini, Prouinciæ Thuſciæ: quo olim B. Philippum à Monte-Ilcino indultum ferunt, anno 1290. quum e viuis exceſſit: virum vtique tot in vita, & morte miraculis clarum, (b) vt teſte Rodulpho, Amnem Oricam, vt alter Moyſes, ſuis precibus diuiſerit; & ſuprà arbores ſæpè orando efferri viſus fuerit. His alter quoque B. Rainerij Biturgienſis habitus accedat: qui cùm & panni aſperitate, & cinereo Colore, atque eâdem prorſus Caputij quadrati formâ, à prioribus minimè diſtet; prorſus Capucinorum eſſe videtur: cùm tamen Beatus hic Vir, circa annum Domini 1304. Biturgiæ, vbi etiam ipſius Reliquiæ, & habitus religioſè cuſtodiuntur, ad Cælos euolauerit. Cuius plurima miracula ab eodem (c) Rodulpho referuntur.

XX. Sub hæc tempora B. Conradus Offidanus anno videlicet 1306. Multorum miraculorum teſtimonio illuſtris, mortem cum cæleſti

a *Rodulph. Toſſin. l. 1. f. 73.*
b *Rodulphus Toſſin. lib. 1. fol. 187.*
c *Rodulphus Toſſin. lib. 1. fol. 128.*

ſeſti vita commutauit: cuius Caputium in Sacro Aluernæ loco, ad pyramidalem figuram tã ad amuſſim compoſitũ cernas; vt ſi illud Tunicæ aſſuas, Capucini, habitũ ad vnguem proculdubio referas. Cæterùm in eodem quoque Aluernæ loco, Caputium B. Ioannis Lauernicolæ, qui admirabili vitæ ſanctitate præditus, ac plurimis à Deo miraculis illuſtratus obijt, Anno 1322. ſimili penitus pyramidis figura conſpicuum cernitur. Quibus & pleraque alia, quæ extra Italiæ plagas ſeſe conſpicienda offerũt, hic adnecti poſſent, (ac præſertim S. Ludouici Tholoſani Epiſcopi, Caroli II. Neapolis, ac Siciliæ Regis filij Caputium, quod Tholoſæ in Eccleſia Patrum de Obſeruantia ſollicite conſeruatur: cuius forma nihil omninò à communi Capucinorum forma diſcrepat) niſi viderer potiùs legentium animos multitudine obruere velle, quàm ratione, atque argumentis perſuadere.

XXI. Hæc nos antiquæ poſſeſſionis teſtimonia proferimus, quibus quadrati Caputij inſtitutionem à B. Franciſco profectam non obſcurè probamus. Proferant illi, (quod tamen abſque contentione dictum ſit) vel vnicum tantum Caputij teſtimonium; quo oſtendant, rotundum Caputium à B. Franciſco ab exordio inſtitutum fuiſſe: edant originem ſui Caputij: euoluant Ordinem Patrum antiquorum, qui rotundo Caputio aliquando vſi fuerint, ita ab initio decurrentem; vt primus aliquis eius Auctor, ac Inſtitutor demonſtretur: ſed quoniam non ad litem, & contentionem, ſed ad veritatem duntaxat declarandam

cauſam agimus, rem acriùs non proſequimur, ſed huic Claſſi finem imponentes, ad tertiam properamus.

Tertia Claßis Teſtimoniorum ex antiquis Imaginibus & Sculpturis B. P. Franciſci, & Sociorum.

XXII. HActenus ſacros B. Franciſci, ac ipſiquorum primæuæ illius ætatis Patrum habitus, & Caputia, tanquam integerrimos antiquæ veritatis teſtes produximus; quibus nulla prorſus exceptio opponi queat. Horum teſtimonia, tametſi ad antiquam quadrati Caputij inſtitutionem demonſtrandam, eam vim, ac robur ſibi vendicent, vt illa nemo iure inficiari poſſit: ſi tamen hæc tacuerint, lapides ipſi, ac parietes clamabunt. Antiquiſſimæ enim parietum picturæ, ac lapidum ſculpturæ; quæ ab ipſo B. Franciſci æuo extantes, à Capucinorum, & ab Obſeruantium ortu lòngè abfuerunt; linguas ſuas habent, quibus litem dirimant, & controuerſiam omnem expellant. Illud quidem communi prouerbio fertur; quod perperam à nonnullis nobis obijcitur.

——Pictoribus, atque poetis

Quidlibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas.

At eam poteſtatem certis quibuſdam terminis occluſam eſſe, idem qui huius dicti Auctor eſt, explicat, dum ſubdit.

Sed non, vt placidis coënant immitia, non vt
Serpentes auibus geminentur, Tigribus Agni.

Neque enim pictoribus licet, B. Franciſcum monaſticâ S. Benedicti Cucullâ induere: aut Benedictum cinereo habitu amictum, fune præcingere. Neque in rebus præſertim ſacris, ita ludere liberum eſt: vt pro libidine, quæcunque voluerint, confingant. Antiquæ Imagines, quæ S. Franciſcum pyramidali Caputio indutum referunt, non ex Pictorum voluntate; ſed ex veterum pietate, ac Religione manarunt: quibus id ſtudij inerat, vt B. Patris Habitus, ac Caputium, non aliâ, quàm eâ, quâ afficiebatur; aut quæ eo tempore in Ordine vigebat, formâ effigiaretur. Quo fit, vt ſi hæ in dubiũ reuocaretur, vniuerſæ quoque ſancti Bernardini, B. Ioannis Capiſtrani, B. Iacobi Picentis; immò & Pontificũ, & Cardinalium antiquorum Imagines, quæ ſub certo habitu depictæ reperiuntur, in diſcrimẽ vocari poſſent.

XXIII. Hoc itaque conſtituto: nonnullas B. Franciſci, Sociorum, atque aliorum antiquorum Patrum Imagines, tum pictas, tum ſculptas; ex varijs Orbis Regionibus ad nos delatas, & publicâ fide munitas hic referendas duximus: vt quænam antiqui Caputij forma fuerit, cunctis exploratum ſit: atque omnis de hac re controuerſia, Eccleſiaſticâ tandem auctoritate intereat. Ab ipſa igitur Aſſiſij Vrbe, quæ cum S. Franciſci ſolum natale fuit, haud immeritò primas quoque in Minorum Ordine ſemper tulit, rem exordientes: antiquiſſima ſeſe offert S. P. Franciſci Imago, in Eccleſia Monialium S. Claræ ad pedes Chriſti

Crucifixi,qui ſuprà Chorum prominet, genuflexi: & breuem habitum, acuminatumque & oblongum Caputium geſtantis, Cui hæc inſcriptio ſubſcribitur.

Domina Benedicta,poſt ſanctam Claram prima Abbatiſſa, me fecit fieri.

Ad læuam autem Crucifixi, hiſtoria Sacri B. Claræ Hymenei depicta conſpicitur; quæ à B. Franciſco ſacrum habitum, multis Fratribus circumſtantibus,accipit. Hi omnes vnà cum B. Franciſco Caputium acutum, & oblongum hâc inſcriptione gerunt:

Facta fuerunt iſta,ſub anno Domini 1283.*indictione X.tempore D. Martini Papæ Quarti.*

XXIV. In Eccleſia Sanctæ Mariæ Maioris eiuſdem Vrbis, (quam olim Cathedralem fuiſſe ferunt) altera quoque B. Franciſci Imago, à tergo Maioris Altaris, in quadam teſtudine apparet; qui Caputium, & acuminatum, & oblongũ geſtans,dextrâ manu ad cælum extenſâ,læuâ librum apertum oſtendit: in quo hæc verba ſcripta leguntur. Sanctus Franciſcus fecit fieri hanc Tribunã,ſub anno Domini 1216.Imago verò non longè poſt beatum ipſius obitum, & Canonizationem ibi depicta fuit.

XXV. Cæterum in Eccleſia S. Franc. Fratrũ Minorum Connuentualium,vbi ſacrum illius Corpus requieſcit; tam multæ, ac frequentes B. Patris,ac Sociorum Imagines, acutum Capútium geſtantes obuiæ fiunt: vt haud facilè enumerari queant. In his quædam S. Patris effigies, in Tabula, quæ in Altari ante gradus conſtructo, quibus ad ſuperiorem Eccleſiam conſcenditur, ſita eſt; Capucino Habitu depicta

picta cernitur, quâ eiuſdem ſtaturam referri tradunt. Hanc antiquiſſimam eſſe nemo ignorat. Aliæ quoque eiuſdem, & Sociorum ipſius Icones Capucinorum Habitu depictæ conſpiciuntur; tum in Fornice, qui ſuprà Maioris Altaris gradus eminet; vnde lampades deſcendunt: tum in Altari Immaculatæ Conceptionis; vbi & B. Patris, & quorundam Sociorum ipſius Imagines, Capucino planè habitu depictæ cernuntur.

XXVI. At celebris eſt Fratris Eliæ effigies, qui in ſuperiori Æde S. Franciſci, ad pedes cuiuſdam ingentis molis Crucifixi, qui ante Maius Altare altius in trabe prominebat; à dexteris genuflexus, manibus, atque oculis ad Chriſtum erectis. Caputioque acuto, ac tam protenſo cernitur; vt acumine ad cingulum pertingat: haud dubium, quin ea effigies, ipſo adhuc viuente picta fuerit: cùm ab eo & Templum illud extructum fuiſſe certum ſit; ibique hæc verba legantur: à dexteris quidem ipſius: *Frater*: à ſiniſtris: *Elias*. A læua autem Crucifixi: *fecit fieri*. Sub Crucifixi pedibus: *Ieſu Chriſte pie, miſerere precantis Elia.* Inferiùs verò Pictoris nomen, & picturæ tempus indicatur his verbis: *Giunta Piſanus de Menſe Octobris* 1236. *Indict.* 9.

XXVII. Mirabile dictu, cùm trabs, cui lignea Crucifixi Imago innitebatur, tam altè à terra emineret; vt Fratris Eliæ effigies penitus videri non poſſet; Dei prouidentiâ factum eſt, vt anno 1622. quo tempore Franciſcus Boncompagnius S. R. E. Cardinalis in ſuperiori huius Ædis Eccleſia, Epiſcopus conſecrandus

erat; Architectus, cui apparatus cura, ac munus incumbebat; & trabem diſſecari, & Crucifixi Statuam deponi iuberet; quò ea Fratris Eliæ effigies ſub Capucinorum habitu depicta, cunctis præter omnem exſpectationem conſpicua fieret : & quænam antiqua habitus forma, à B. Franciſco inſtituta eſſet; declararet.

XXVIII. Aliæ præterea in hac ſuperiori S. Franciſci Æde, tam B. Franciſci, quàm Fratrum Minorum antiquæ Imagines; pyramidali, ac longiori Caputio depictæ, in parietibus, nec non pleriſque alijs eiuſdem Vrbis partibus videntur : quas idcircò conſultò præterimus, ne volumen ingens conficiant.

XXIX. Tudertum venio antiquam Vmbriæ Vrbem; vbi in Eccleſia S. Fortunati, vetuſtum ſacri Altaris Pallium Damaſcenum, acu pictum intueri licet : in cuius medio B. Virgo Filium in ſinu geſtans conſpicitur ; à dextera parte S. Franciſcus tribus Socijs ſtipatus, à læua autem S. Antonius Vlyſſiponenſis, quibus item Fratribus adiunctis, conſpicui ſe offerunt : qui omnes, & habitum, & Caputium acutum, & oblongum, more Capucinorum gerunt. Hoc pallium ante 1471. Compactum fuiſſe, ex illius Eccleſiæ Indice perſcripto conſpicuum eſt; quod hoc tempore anno primo Pontificatus Sixti 4. conflatum fuit.

XXX. Interamnæ verò, quæ inter Vmbriæ Vrbes, antiquitatis, ac nobilitatis commendatur; quædam Eccleſia ſub titulo S. Pauli, ab Vrbe non ampliùs, quàm mille paſſus diſtans, reperitur; in qua Imago Beatæ Virgi-

nis,

nis, paruulum in ſinu gerentis, in tabulâ depicta ſe offert, à cuius dextra parte ſtat ſanctus Franciſcus, ſtigmatibus inſignitus; & Caputio acuto, & oblongo, ac toto habitu Capucino ſimilis: Quæ quàm antiqua ſit, declarat inſcriptio, quæ in angulo tabulæ iacet, his verbis. *Petrus Ranucius Spoletanus pinxit, anno Domini 1366. Menſe Septembris.*

XXXI. Iam Fulginium, notam Vmbriæ Vrbem accedo; vnde pleraque huiuſmodi S. Franciſci monumenta panduntur: ex quibus vnum, aut alterum cæteris prætermiſſis, placet referre; atque illud præſertim, quod in Eccleſia S. Franciſci, quæ eſt Fratrum Minorum Conuentualium, omnibus manifeſtum eſſe poteſt. Ibi enim in exteriori Clauſtro, vbi Capitulum celebratur, ac locus Capituli nuncupatur; quædam Chriſti Crucifixi Imago vetuſtiſſima cernitur; quæ à dextris B. Virginem, atque à Virginis tergo Beatum Franciſcum prorſus Capucinorum more indutum: A ſiniſtris verò S. Ioannem Euangeliſtam, ac poſt eum S. Antonium Vlyſſiponenſem, eodem modo, habitu, & acuminato Caputio, abſque Lunula, & Scapulari depictos habet.

XXXII. Idem ridem in quodam illius Eccleſiæ Sacello, quod B. Angelæ Fulginati dicatum eſt, eo quòd in eo illius Reliquiæ conditæ iaceant: A læuâ parte S. Franciſcus, & Sanctus Antonius Vlyſſiponenſis, in eadem habitus forma, vetuſtâ planè picturâ delineati habentur. Quod etiam confirmat vetuſtiſſima Imago, quæ in Æde S. Catarinæ propè tribulam, Vmbriæ Oppidum ſita, à tergo Chori a-

ſpectantibus conſpicuam ſe prębet. In ea enim Beatus Franciſcus acuto, atque oblongo Caputio, quale à Capucinis geſtari ſolet, ornatus, ad Crucifixi pedes genibus prouolutus, in pariete depictus apparet; qui antiquam habitus ſui formam cunctis aſpectabilem reddit.

XXXIII. Poſt Vmbriæ teſtimonia, quæ cum Patria Sancti Franciſci Prouinciæ fuerit; ei primas in hoc argumento deferendas cenſui, planè æquum eſt; vt Romanæ Vrbis conſenſum ſecundo loco proferamus: vt inde ſibi verus B. Franciſci Habitus atteſtationē vendicet; vnde primam olim ſuæ inſtitutionis confirmationem accepit. Primùm igitur à ſacro Vaticani Palatio teſtimonium auſpicantes, antiquam Sancti Franciſci effigiem in ea Vaticani parte, atque interiori cubiculo, quod Pontificibus ad quietem deſeruire ſolet, in tabella depictam aſſeruari perſpectum eſt, quæ tam apprimè Caputium oblongum, abſque Lunula, & Scapulari; atque adeo Capucinorum habitum expreſſum refert: vt B. Patrem à Capucino Fratre non diſcernas. Cuius antiquitatem declarat inſcriptio eidem appoſita, in qua legitur: *Bonauentura Belingeri de Lucca me pinxit, Anno Domini* 1235. Nono ſcilicet poſt Beati Patris obitum anno.

XXXIV. Haud abſimilem videas, in Æde D. Franciſci Trans-Tiberim, Fratrum Minorum de Obſeruantia domicilio: vbi cum reliqua Eccleſiæ ſupellectile, in Sacriſtia, magna cum Religione S. Patris Imago, in Tabella depicta cuſtoditur; ad illius viuum (vt referunt) effigiata,

giata; quæ cum Crucem purpurei coloris vtrâque manu ante pectus geſtet; habitum quoque Capucinorum more, quadrato Caputio, abſque Lunula, & Scapulari depictum refert: cui in infima parte Picturæ tempus apponitur, his verbis *Die 4. Octobris 1226.* Nimirum vigeſimo poſt ipſius conuerſionem anno; atque eodem die, quo is ex humanis exceſſit. Quo fit, vt ea Imago vel B. Franciſco adhuc viuente, vel eodem die, quo in Cælum euolauit, poſt ipſius obitum delineata fuerit: ex quo, & inſignis illius antiquitas, & vera antiqui habitus forma, non obſcurè demonſtratur.

XXXV. Aliam, viuente adhuc B. Franciſco, depictam eiuſdem effigiem, Romæ honorificè ſeruant, Nobiliſſimi Signiæ Duces, ex antiquiſſima Sfortiorum ſtirpe progeniti, cũ hac temporis inſcriptione: *Anno 1225.* vno videlicet anno ante beatum Patris obitum. Cuius habitus forma, nihil ab ea, quæ Capucinorum nunc communis eſt, diſtat.

XXXVI. Porrò cæteris prætermiſſis; quæ in duabus illuſtriſſimis Almæ Vrbis Eccleſijs, tũ B. Franciſci, tum S. Antonij Vlyſſiponenſis, atque aliorum Minorum Ordinis Fratrum, depictæ Imagines, ac palàm expoſitæ habentur; cùm tam præclarè probatiſſimam huius rei veritatem teſtentur: Mirum, quo pacto ad noctem rebus clariſſimis effundendam, commenta, coniecturæ, ac conſequentiæ rerum veritati, ac ſimplicitati parùm conſentaneæ vndique quærantur: quas tamen euaneſcere, & in graciles ſpumas abire neceſſe eſt; ſimul atque ipſa rei veritas perſpecta, nebulas omnes diſſoluerit.

XXXVII. In-

XXXVII. In prima igitur Eccleſia, quæ eſt S. Mariæ Maioris, in Colle Exquilino, niuis miraculo extructa in ipſa Chori teſtudine, quæ Maiori Altari ſupereminet: quamplures Imagines opere Muſiuo fabrefactæ cernuntur: inter quas, à dextra parte S. Franciſcus ſeſe effert, ſacris Chriſti vulneribus ſignatus; rudi fune præcinctus; Habitu, Caputio quadrato, & vſque ad infimas ſcapulas protenſo; ſandalijs, atque adeò in omnibus Capucinis Fratribus ſimilis; vt qui Capucinum effingere voluerint, non alium ab eo ſibi exemplar proponant. Alterum quoque à læua B. Antonium Vlyſſiponenſem, quem à Patauio nuncupant; in eadem prorſus habitus forma ſtantem licet conſpicere; vtrumque opere tam vetuſto; vt eorum ſtructura trecenteſimum procul dubio annum excedat; vt ex temporis inſcriptione, eo loco ad læuam appoſita, fit perſpicuum; quæ ſic habet: *Anno Domini* 1295. Quas hic fideliter ex ipſo prototypo delineatas, aſpiciendas propono.

Imago S. Franciſci in Eccleſia S. Mariæ Maioris.
Imago S. Antonij in Eccleſia S. Mariæ Maioris.
S. FRANCISCVS
S. ANTONIVS
IACOB TORRITI PICTORI OP. MOSIAC. FECI.
Anno Dñi. MCC LXXXXV.

Lateranenſem Baſilicam acceſſiſſet; vt B. Antonij Vlyſſiponenſis effigie ex Abſide, vbi collocata erat, ſublata; D. Gregorij Imaginem ſubſtitueret: vix primo ictu Caputij acumen ferro percuſſit: quum is cum Socijs protinus diuinâ virtute proſtratus, ac ſemimortuus S. Antonij in ſe vltionem ſenſit. Quo ſanè factum eſt, vt Pontifex eo miraculo perterritus, nihil ampliùs innouari; percuſſioniſque ſignum in Caputio abſque vlla inſtauratione perpetuùm manere voluerit: quo vniuerſi addiſcerent, Dei prouidentiâ factum eſſe; vt in ea, ac B. Franciſci Imagine vera Minorum habitus, & Caputij forma, quæ futurâ Orbis tempeſtate dilapſura erat, ijs incorrupta ſeruaretur; qui ex ea Ordinis Reformationem aliquando eſſent auſpicaturi.

Imago S. Francisci Baſilicæ Lateranenſis.
Imago S. Antonij Baſilicæ Lateranenſis
S. FRANCISCVS
S. ANTONIVS

Hæc porrò tam probata Teſtimonia, quæ hactenus à nobis allata ſunt, quanquam ad huius rei, de qua agimus, veritatem demonſtrandam ſufficiant: ea tamen nonnullis alijs, ex varijs Orbis Regionibus collectis, augenda duxi: vt amplior ijs probatio fiat, qui vel maculam in Sole, vel nodum in ſcirpo quærere ſolent.

XL. Oropiti, quæ eſt Ethruriæ Vrbs, Romano Pontifici ſubiecta, in Conuentu Minorum Conuentualium, quem à Fratre Helia, triennio poſt S. Franciſci obitum, exſtructum ferunt; qui ipſum quoque ædificationis tempus, Anni nimirum 1229. in eo indicatum ſuffragatur: à læua parte Clauſtri quatuor Imaginum ordines, diſtinctè in pariete depicti, aſpectantibus occurrunt; quos vetuſtiſſimos eſſe, ipſa Imaginum forma plerìſque in locis corroſa, ac decolorata teſtatur. Primus ordo illud D. Franciſci miraculum refert, quo defunctam mulierem, quæ graui peccato irretita è viuis exceſſerat, ad vitam reuocat. Ibi mulier in feretro ſedens, ac Sacerdoti peccatum aperiens, oculis ſubijcitur: is verò è Cælo delapſus, ſuprà feretrum in nube eminere conſpicitur; habitu, & Caputio pyramidali, & oblongo perquam Capucinis ſimilis; eo excepto, quod habitum circa lumbos nonnihil ſuccinctum gerit: cuius rei cauſam inferiùs indicabimus. Secundus Ordo ex Minoribus Fratribus quamplurimos, velut in ſupplicatione cuiuſdam Fratris Minoris, qui in feretro iacet, funus proſequentes complectitur: quem vel B. Mauricum, S. Patris diſcipu-

lum,

lum, vel B. Ambroſium Meſſanum, quorum ibi corpora requieſcunt, eſſe communi ſententiâ apud omnes receptum eſt. Atque hi omnes nudis pedibus incedentes; haud alium, quã Capucinorum habitum, & Caputij formam præſeferunt.

XLI. In tertio verò Imaginum ordine, duo tantùmodò Minores Fratres, in eadem habitus forma referuntur; qui defunctum Fratrem, ſimili modo indutum in Sepulchro recondunt. Quartus tandem ordo, Chriſtum Ieſum in Throno ſedentem obijcit; manu ad benedictionem extenſa: Cui B. Franciſcus aſſiſtens, magnam ſuorum Fratrum multitudinem, coram illo genibus prouolutam, digito oſtendit: quorum habitus, Caputia oblonga, abſque Lunula, & Scapulari habitibus aſſuta, Capucinorum habitum adamuſſim oculis ſubijciunt.

XLII. Ethruria quoque ſuos huic veritati calculos defert. Etenim in Conuentu Fratrum Minorum Conuentualium Certimundi, qui non longè à Puppij Oppido Aretinæ Diæceſis à Nouelli Comitibus circa annum Domini 1262. extructus fuit: S. Franciſci Imago, in tabula non minùs trium cubitorum ſpatio extenſa, depicta cernitur: in qua B. Patriarcha Crucem dextera, librum in læua geſtans; cinereum habitum, rudem, chordam ſimpliciſſimis nodis contractam, Barbam, Caputiumque acutum, & oblongum, quale Capucinorum eſſe ſolet, apertiſſimè profert. Imaginem hanc à Margaritone Pictore depictam ferunt; quem Beato Franciſco contemporaneum, at-

que

que Vrbani IV. Pontifici, qui circa annum Domini 1262. Pontificatum geſſit, charum fuiſſe, illius temporis hiſtoriæ docent. Huius imaginis ſimulacrum; quod ad nos publica Tabellionis fide obfirmatum, delatum fuit; hic exſculpendum curauimus, vt antiquam quadrati Caputij veritatem teſtetur.

Imago Sancti Franciſci Certimundi.

XLIII. ALia quoque B. Franciſci effigies, ab eodem Margaritone ad viuum delineata, quæ in Eccleſia ſancti Franciſci Oppidi Fighini ſeruatur, ad nos tranſmiſſa fuit: publica Tabellionis fide probata: quam hic quoque apponendam duxi: vt quis verus Beati Patris Franciſci Habitus, ac Caputium fuerit; cunctis perſpectum fiat. Hanc à Margaritone olim depictam fuiſſe teſtatur ipſius nomẽ in calce eiuſdem Imaginis inſcriptum, his verbis: *Margaritonus de Aretio me fecit.*

Imag: S:Franciſci Oppidi Figlin:

XLIV. ALtera quoque eiuſdem B. P. Franciſci Imago, in Eccleſia Minorum Conuentualium, quæ eſt in Oppido Piſciæ, anno 1235. ab eodem Margaritone depicta conſpicitur; quæ ipſius effigiem, ac primæui habitus formam, pyramidali Caputio; abſque Scapulari, atque illa orbiculari parte, quæ ante pectus pendet, donatam exprimit. Cuius hic exſculptum, ac probatum exemplar apponitur.

Imago S. Franciſci Oppidi Piſtiæ

XLV. IN Vrbe Sancti Miniati, quædam antiquiſſima B. P. Franciſci Imago, olim apud Minores Conuentuales, in Tabula depicta aſſeruabatur, nonnullis circumcirca B. Patris miraculis aucta: quam cùm ijdem Patres Conuentuales, cuidam Franciſco Guidio Fabro lignario dono dediſſent; ac cum noua eiuſdem picta Imagine commutaſſent; is in Alexandri Guidicioni Epiſcopi Lucenſis gratiam, eam in Capucinorum poteſtatem tranſtulit; vti publico inſtrumento à Petro Antonio de Melioratis publico Notario, quod apud nos aſſeruatur; apertè conſtat. Hæc Imago nunc apud Capucinos eiuſdem Vrbis habetur, à Margaritone (vt creditur) depicta: quod ex picturæ tum ruſticitate, tum ex anno 1228. quo delineata fuit, qui ſub ea indicatur, facilè colligi poteſt. Porrò tam in B. P. Franciſci Imagine, quàm in cæteris, quæ circumſtant, omnia Capucinorum habitus formæ reſpondent: quemadmodum ex his hoc loco fideliter exculptis, & ad nos tranſmiſſis perſpici facilè poteſt.

* *
*

Imago S. Franciſci in Vrbe S. Miniati
1228.

XLVI. Aliæ quoque Piſis, apud Minores Conuentuales, tum B. Franciſci, tum aliorum Fratrum Minorum Imagines: partim in S. Claræ, partim in Cinquinorum Sacellis extant: tam antiquæ; totque annorum curriculis diuturnæ; vt ex his aliæ, vt ex appoſitis notulis conſtat. Anno Domini 1298. aliæ 1320. aliæ 1324. aliæ tandem 1400. depictæ fuerint; quæ acutum, & oblongum Caputium præſeferunt.

XLVII. At illuſtriſſimæ, & copioſiſſimæ nobis ex Florentiæ Vrbe tum B. Patris Franciſci, tum aliorum Fratrum Minorum Imagines erumpunt; quæ in Eccleſia S. Crucis Minorum Conuentualium, ſeſe conſpiciendas præbent.

XLVIII. Prima eſt S. Patris Franciſci in Sacello Bardorum, quæ, (vt omnium voce, ac ſententiâ receptum eſt) olim manu Cimabui Pictoris depicta fuit; qui circa annum Domini 1260. floruit. Cuius hoc exemplar fideliter exculptum, & publica Tabellionis fide probatum ad nos tranſmiſſum fuit.

* *
*

Imago S. Franciſci quæ habetur florentiæ in Sacello Bardorum.

XLIX. ALiæ in Sacriſtia eiuſdem Eccleſiæ, ſuo quæque ordine, paſſim Imagines obuiæ fiunt;à Giotto Pictore, qui circa annum Domini 1290.vixit,in pariete depictæ. Prima in ipſo Sacriſtiæ veſtibulo, Martyrium quinque Sanctorum Fratrum Minorum, ác B. P. Franciſcum eminentiùs in aëre ſtantem refert,qui omnes pyramidale,ac oblongum Caputium geſtant.

I. SEcunda pleroſque Fratres Minores, lecto S. P. Franciſci morientis circumfuſos; acuminato Caputio, abſque Lunula, & Scapulari præditos: Angeloſque morientis animam, ſub eadem habitus forma, in Cælum ſubuehentes complectitur, hoc ſchemate.

LI. TErtia, B. P. Franciſcum in aere pleriſque Fratribus apparentem oſtendit; qui omnes Capucinorum habitum, ac Barbam referunt, vti appoſita figura demonſtrat.

LII. QVarta itidem effigies B. Franciſcum cum Socio ante Pontificem ſtantem refert Capucinorum habitu indutum, hâc formâ.

* *
*

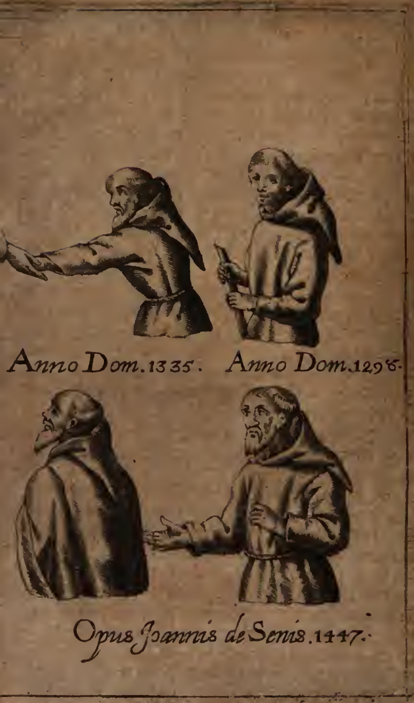
LIII. Plu-

LIII. PLures ibidem adhuc Imagines, ab eodem Giotto Pictore, ante annum 1300. depictæ cernuntur, quæ pyramidalem Caputij formam, olim à B. Patre inſtitutam ac nondum ſuo tempore in Ordine immutatam probant. Poſtremò in Ciuitate Senenſi quædam Fratris Minoris Imago apud Minores Conuentuales in Clauſtro habetur integrè Capucinorum habitum, ac Caputium gerens: cui Picturæ, ac Pictoris annus ſubijcitur, his verbis: *Ambroſius Lorenzetus Pictor Senenſis fecit, Anno Domini* 1335.

Geminæ quoque in Eccleſia S. Dominici, in Altari, quod Gueluorum familiæ eſſe dicitur: Imagines S. Franciſci, & alterius religiosè aſſeruantur: quibus & Caputij quadrati forma, & temporis diuturnitas ſuffragantur; ſub his enim hic titulus inſcriptus legitur. *Opus Ioannis de Senis.* 1447.

Quarta tandem in lapide marmoreo, qui in exteriori Eccleſiæ S. Franciſci Vrbis Senenſis facie eminet, Fratris Minoris Imago exculpta conſpicitur: quæ apertè oblongum, ac pyramidale Caputium abſque Lunula, & Scapulari profert. Ea verò exculpta fuit anno 1298. vt ex antiquiſſimis literis in eodem lapide inſculptis conſtat. Hæ quoniam fideliter delineatæ, & publica Tabellionis fide probatæ ad nos perlatæ fuerunt, lubentiùs contemplandas obijcimus.

Anno Dom. 1335.
Anno Dom. 1298.
Opus Joannis de Senis. 1447.

LIV SVa quoque quadrato Cuputio ſuffragia fert Venetæ Reip. Ditio; Veronæ enim quæ inclyta eſt illius ſtatus Vrbs; Domus quædam eſt, quæ S. Franciſci Mulierum vulgò nuncupatur: quæ cùm olim Fratrum Minorum Monaſterio deſeruiret; Fratribus aliò tranſmigrantibus, Orphanorum, & Conuerſarum Domicilium eſſe cæpit. Porro in illius Domus fronte, S. Franciſci, Chriſti ſtigmata excipientis, ac Socij ipſius Imagines lapidi inſculptæ patent; quæ Capucini habitus, & quadrati Caputij figuram numeris omnibus abſolutam, tam perfectè referunt; vt nihil luculentius, ad integram veri habitus formam agnoſcendam, exoptari queat. Quibus hæc fundatoris, ac temporis inſcriptio ſubijcitur: *Dominus Rainerius Zeno, Poteſtas Veronæ, hanc Eccleſiam fieri fecit, in honorem S. Franciſci anno* 1230. quarto videlicet poſt S. Patris ex hac vita exceſſum anno. Quo tempore, ſimul cum Eccleſia, Ipſæ quoque Imagines exculptæ fuerunt.

LV. His Inſubriæ quoque teſtimonium lubet ſubnectere. In ipſa enim Mediolani Vrbe, quæ amplitudine, & populorum copia eſt illuſtris; quædam B. Franciſci Imago, in Eccleſia S. Franciſci Minorum Conuentualium, marmoreo lapide inſculpta cernitur: quæ cùm Sepulchri os contegat, quod in Sacello familiæ Pyrrorum in eadem Eccleſia effoſſum eſt; apertè eminens Caputium acutum, oblongum demonſtrat; eam verò ante annos ducentos ſculptam, atque ibi appoſitam eſſe, eiuſdem Familiæ Proceres affirmant.

LVI. Cæte-

LVI. Cæterùm Neapolitani Regni teſtimonia haud prætereunda ſunt; quæ cum copioſiora ſint, quàm hic referri debeant: aliqua indicare magis, quàm recenſere placet. Butunti, quæ eſt Ciuitas Apuliæ: extra Vrbis muros, iacet quædam Abbatialis Eccleſia, ſub titulo S. Leonis Papæ primi, Monacis Oliuetanis, ſubiecta; in cuius Chori pariete, quamplures Ordinum Fundatores depicti conſpiciuntur: inter quos ſe exhibet S. Franciſcus ſacris ſtigmatibus inſignitus; habitus, & Caputij figura omninò Capucinis ſimilis: atque hanc antiquiſſimam Picturam eſſe, oſtendit quædam inſcriptio literis exarata, ex qua communi fama deducitur, eam tercenteſimum annum excedere.

LVII. His antiquiores ſunt S. Franciſci, ac triginta circiter Fratrum Imagines, quæ Aletij apud Salentinos, in lapideis Coronis, quæ in Valuis Eccleſiæ S. Franciſci prominent, inſculptæ habentur: quorum habitus, & Caputia Capucinorum more quadrata, & oblonga; ac temporis inſcriptio, quo ea inciſa fuêre, nimirum Anno Domini 1273. ſedente Gregorio X. Pont. & Carolo I. Andegauenſi, Neapolis, & Siciliæ Rege adhuc regnante; à vera, & antiqua B. Patris forma, ac menſura hauſta fuiſſe, demonſtrant.

LVIII. Ex Vrbe Beneuentana exemplar Imaginis B. Patris, quæ ſupra fores Eccleſiæ S. Franciſci in pariete depicta ſpectatur; ad nos publica Tabellionis fide, ac teſtibus ſignatum, tranſmiſſum fuit: in quo Caputij forma quadrata à B. P. Franciſco inſtituta, perſpicua

cua ſit. Communis illius Vrbis forma eſt, eam Imaginem ſimul cum Eccleſia, quæ paulò poſt B. P. Franciſci obitum extructa fuit, depictam fuiſſe. Cuius ſimulacrum hac forma exculptum habetur.

* *
*

Jmago S. Franciſci Vrbis Beneuentanæ.

LIX. CApuæ, quæ eſt Vrbs Campaniæ apud Vulturnũ, geminę B.P. Franciſci Icones, famâ vetuſtiſſimæ, in Ædibus S. Petri, quæ Minoribus Conuentualibus domicilium præſtant; à dextro Altaris cornu in pariete depictæ cernuntur: quarum prior B. Franciſcum refert; qui demerſam puellam è profunda Fluminis vnda manu extrahit : hoc ſchemate.

ALtera eundem B. P. Franciſcum auibus prædicantem exhibet. Vtraque verò illum tam graphicè quadrato, & oblongo Caputio, rudi fune, barba, ac ſandalijs Capucinorum more inſtructum oſtendit; vt nec quicquam à Capucinorum Ordinis Fratre ſit abſimilis: vti exemplaria publica fide ad nos tranſmiſſa indicant, quæ hic oculis ſubijcimus.

LX. TEani, quæ altera eſt Campaniæ Vrbs, ſub Capuano Archiepiſcopatu; in antiquiſſima Tabula à tineis ferè abſumpta, quæ in Eccleſia Minorum Conuentualium, S. Franciſco dicata, aſſeruatur: B. Franciſci Imago conſpicua fit; librum læua manu geſtantis, dextra quoque Vulnus oſtẽdentis; qui Barbam, atque amplioris formæ Caputium, abſque Lunula & Scapulari, pyramidale geſtat. Ea verò Imago ante ducenteſimum annum ab omnibus depicta creditur. Cuius exemplar publica fide probatum, cùm ad nos tranſmiſſum fuerit, anno 1629. huc referendum curauimus.

LXI. Verùm, quæ in ipſa Regia Vrbe Neapolitana, rerum omnium, ac præſertim pietatis fæcundiſſima, paſſim obuiæ ſunt; haud leuiorem ſanè ijs omnibus, quæ hactenus relatæ fuerunt, huic veritati fidem adſtruunt: ex quibus nonnullas duntaxat, cæteris prætermiſſis, hic commemorare lubet; quæ in Metropolitanæ Eccleſiæ Sacriſtia paſſim conſpiciuntur: vbi diſtinctis Iconum ordinibus, S. Ludouici Tholoſani Epiſcopi, Caroli Regis filij, hiſtoria exhibetur. Etenim in prima Imaginum ſectione, S. Ludouicum videas; tanquam qui per manus F. Ioannis à Morro Vallis, tunc Generalis totius Ordinis Miniſtri, ſpectantibus Bonifacio VIII. Pont. & Carolo Patre, pluribus quoque Fratribus adſtantibus Minorum habitum aſſumat. in quo, quemadmodum, & in Miniſtri Generalis, ac Fratrum circumſtantium Imaginibus, nihil præter Capucini Habitus; & Caputij quadra-

ti figuram omni Lunulâ, & Scapulari ſemoto, relatam cernas.

LXIV. Alia quoque Imaginum ſeries, eodem modo S. Ludouicum refert, pauperibus cibos miniſtrantem : cui & plerique Fratres cum quadratis Caputijs, ſua in eo munere obſequia præſtant.

LXV. Alij denique ordines illum infirmos viſitantem, & conſolantem; alij laborantibus neceſſaria ſuppeditantem; alij vitæ illis verba miniſtrantem, aſpectui ſubijciunt: in quibus adeò habitu, Caputio, Cingulo, ſoleis, Capucino ſimilem animaduertas; vt ab eo nullatenus differre putes. Hæc omnia, Roberti Regis, ipſius S. Ludouici vterini Fratris, qui circa annum Domini 1309. Regni habenas regendas ſuſcepit; & anno 1342. è viuis excedens dimiſit; iuſſu depictas fuiſſe, communi fide ab omnibus eſt receptum.

LXVI. Celebres quoque ſunt B. P. Franciſci, ac S. Antonij Vlyſſiponenſis Icones, quæ in Fratrum hoſpitio, quod Monaſterio S. Claræ coniunctum eſt; in ipſo Refectorij capite cernuntur: in quibus antiqui habitus formam, Caputium oblongum, abſque Lunula, & Scapulari, rudem chordam, ſoleas eodem modo, intueri licet.

LXVII. At verò ne illas Orbis Regiones, quæ tranſ-Alpes extra Italiam iacēt, tanquam huiuſmodi teſtimonijs vacuas; quibus vera B. Franciſci habitus forma probatur, præterire videamur; ex ijs huc nonnulla, & illuſtriora prodeant.

LXVIII. Primum teſtimonium à Regia

Pariſiorum Vrbe; quæ cùm amplitudine, ac populorum multitudine ſit illuſtris; antiqua etiamnũ Francorum Regum ſedes eſt, auſpicari lubet. Ibi enim in Regia Domo, Sacellum à S. Ludouico Galliæ Rege olim extructum fuit; quod ob ingentem ſanctarum Reliquiarum numerum, ac præſertim ſpineæ Coronæ Saluatoris, quæ in eo aſſeruatur; ſanctum ab omnibus nuncupari ſolet. In eo ſi feneſtram quandam vitream, ab ipſa Sacelli erectione in in eo repoſitam contempleris: pleraſque S. Franciſci Imagines conſpicias, quæ cinerei Habitus colore, Caputij acumine longiùs protracto, ac funis, quo præcinguntur, ruditate; Capucinorum Habitum egregiè præſeferunt. Eas verò circa annum Domini 1260. quo tempore Rex ſanctus Regnum moderabatur, depictas fuiſſe, omnibus in confeſſo eſt.

LXIX. Aliæ quoque S. Franciſci, & Sociorum Icones ad Capucinorum formã depictæ in feneſtra vitrea apparent; quæ in Conuentu Fratrum Minorum Conuentualium, territorij Bellouacenſis in Capitulo reperitur: quarum antiquitas, vt ore omnium euulgatur, tercenteſimum, & ampliùs annum attingit.

LXX. In Monaſterio S. Luciani Ordinis S. Benedicti eiuſdem territorij, quidam ingentis molis tumulus marmoreus cernitur: in quo Ioannis Coliti Cardinalis à Martino IV. creati oſſa clauduntur; qui anno 1292. extremum ibi diem obijt: in eo binos Fratres Minores inſculptos videas, quos àCapucinis nullatenus diſſimiles exiſtimes; horum verò Caputia tam oblonga ſunt, vt ea ad Cingulum vſque demittant.

LXXI. Simillimam alterius Minoris Fratris Imaginem, in Vrbe Stampenſi, quæ inter Lutetiam Pariſiorum, & Aurelianum iacet, nobis Franciſcanorum Clauſtrum profert; ad Capucinorum formam lapidi inſculptam; quam anno Domini 1236. ibi collocatam fuiſſe, ex iiſdem monumentis conſtat.

LXXII. His accedant geminæ Sociorum B. Franciſci Imagines, antiquiſſima in tabula depictæ, quæ in Eccleſia Fratrum Minorum Conuentualium Ciuitatis Aquinenſis aſſeruantur, vbi etiam ipſorum corpora humata iacent; ad Capucinorum habitus formam tam ad viuum efformatæ, vt Capucinorum eſſe videantur.

LXXIII. Quæ verò in Ciuitate Aptenſi, in ipſo limine Eccleſiæ Fratrum Minorum Conuentualium omnium obtutibus patent, minimè prætereundæ ſunt. Ibi enim ab immemorabili ferè tempore, duæ Fratrum Minorum marmoreæ ſtatuæ, quæ alteram Beatiſſimæ Virginis ſtatuam ab vtroque latere cingunt, Eccleſiæ frontiſpicium exornant: quæ tam perfectè Caputium oblongum, ac pyramidale exprimunt; vt nullâ id ratione negari poſſit. Quibus ſimillimas, in quodam Clauſtri Sacello eiuſdem Conuentus, in vetuſtiſſima Tabula effigiatas reperias, quæ Virginis Deiparæ Imaginem medium tenent.

LXXIV. Neque his aut formâ, aut temporum diuturnitate, aut Imaginum dipoſitione cedunt, binæ S. Franciſci, & S. Antonij Vlyſſiponenſis Icones, in Tabula depictæ; quæ Auinioni in Eccleſia Fratrū Minorum Conuentualiū, in ipſo S. Franciſci Fano, B. Virginis Imaginem in

nem in medio ſtantem circumſtant; quando & illarum picturæ tempus, omnem hominum memoriam effugit; & habitus anguſtia, & Caputij longioris acumen, nihil præter antiquam habitus Franciſcani formam commendant.

LXXV. In Pago Campi Aquoſi, qui in Boiorum Celticorum Agro, haud longè à Boica Gergobina diſtat, vetus quædam Eccleſia S. Ioſepho ſacra à Minoribus de Obſeruantia incolitur: in qua à læua Altaris parte, duo in Chori pariete ſepulchra eminent. Primum Guidonem quendam de Dampierre S. Iuſti Dinaſten, ibi conditum refert, Anno 1266. quo tempore, quamplurimæ, in arcuata teſtudine, quæ tumulum complectitur, Imagines depictæ fuere: inter quas plerique Minorum Ordinis Fratres, Defuncti Animam Deo offerentes referuntur: quorum acuminata Caputia, cuiuſnã antiqua illa à B.P. Franciſco inſtituta, formæ fuerint, ſole clariùs demonſtrant. Integram Iconem ex Apographe fideliter expromptam, ac publico teſtimonio, ſcripto conſignato, confirmatam hic ſpectantium oculis obijcimus.

LXXIX. ALterum marmoreum , Annam Borboniam Burgundiæ quondam Ducis filij vxorem, in eo, anno 1283. tumulatam literis in fronte exaratis, proloquitur: cuius anterior facies, diſtinctas colūnas in marmore effictas gerit: inter quas nōnulli Minores Fratres opere Anaglypho inſculpti extant: quorum Habitus quadratum Caputium, ac Cingulum rude, antiquæ B.P. Franciſci Inſtitutioni haud obſcurum teſtimonium præbent. Quorum idcircò hic figuram æneis tabulis inciſam, ac publicâ auctoritate confirmatam, apponimus.

LXXX. AT illuſtre nobis Villę-francę Oppidum, quod in Bellijocenſi Agro præcipuum eſt; ex Minorum Obſeruantium Eccleſia: quæ ab ipſa B. P. Franciſci tempeſtate anno 1210. prima omnium, apud Gallos exſtructa aſſeritur; antiquæ inſtitutionis teſtimonium ſuppeditat. Ibi namque quædam plani fornicis Camera, à dextro Euangelij latere, haud procul ab Altari exurgit, in qua Eleonoræ à Sabaudia; quæ Thomæ quondam Sabaudiæ Comitis filia, Ludouico Bellioci Baroni coniugio copulata fuerat, tumulus conſpicitur; Anno 1296. extructus: quo tempore illa poſt vitam magna cum pietatis laude tranſactam, rebus humanis valedixit: Huius Eleonoræ, ac tumuli meminerunt, Franciſcus Gonzaga, & Iacobus Fodereus huius tempeſtatis Scriptores, qui de his plura commemorant. Lateritius Tumulus vndique ſtirpis Sabaudæ Gentilitijs reſperſus, morientis effigiem refert: quam plerique Minores Fratres, extrema illi in morte perſolrentes circumſtant: quorum ſi Habitum, ac quadrata Caputia ſpectes, haud ægrè ea à B. P. Franciſci, qui eodem ſæculo floruit, inſtitutione profecta eſſe tibi perſuadeas. Horum effigies fideliſſimè delineatas, eò lubentiùs tabulis inſculptas in lucem proferimus; quòd R. P. Delaual Viri clariſſimi, Generalis tertius Ordinis de Obſeruantia Definitoris, ac Villæ-Francæ Guardiani humanitate, ac beneuolentiâ, horum perſcriptum teſtimonium publicâ fide confirmatum acceperimus Diagraphicum opus hoc eſt.

LXXXI. Gergouia quoque illuſtris Auernorum Vrbs, ex antiqua Fratrum Minorum Eccleſia ſua nobis teſtimonia profert: in qua bina Sepulchra conſpicias. Primum, quod in dextro ſacræ huius Ædis pronao, ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Altari propinquo, profundiùs in pariete effoſſum ſe exhibet: hâc in ſummitate inſcriptione priſcis literarum characteribus formatâ, exornatur. *Hic iacent Domini de Murol. ſpecialiter Dominus Guillelmus de Murol., bonus miles, qui obijt in pralio de Poictiers, pro vero Domino ſuo. a. Luy. M.CCC.* Porrò in inferiori Sepulchri facie, quæ Altare ſpectat, ſex Fratrum Minorum Imagines eminentis picturæ extant: qui acutum, ac pyramidale Caputium geſtantes, Capucinorum perfectè habitum referunt. Alterum verò, à læua eiuſdem Altaris, lapideum Sepulchrum è ſolo, quadripedanea altitudine, exurgit; ſtructuræ antiquitate haud illo poſteriùs: in quo Pompa quædam funebris quindecim Fratrum Minorum, inſculpta exhibetur: ex quibus alij ſacras veſtes induti, alij proprio habitu incedentes, acuminata Caputia, abſque Lunula, & Scapulari, à tergo pendentia gerentes, procedunt. Hæ porrò inſculptæ Imagines, quæ perſcriptâ publicæ auctoritatis fide nobis obfirmatæ fuerunt, cùm Capucinorum Reformationem, duobus integris ſæculis anteceſſerint: quænam antiqua fuerit habitus forma, à B. P. N. Franciſco inſtituta, citra vllam dubitationem indicant.

LXXXII. His Belgium ſua quoque ſuffragia addit. Nam Tornaci, quæ eſt Vrbs illuſtris in

Belgio, Sede Epiſcopali celebris: in Sacriſtiæ Conuentus Fratrum Minorum de Obſeruantia, qui vel tempore B. Franciſci, vel non longè poſt id tempus ædificatus fuit; Calix argenteus antiquiſſimæ formæ, ab immemorabili tempore Eccleſiæ illius vſui deſeruiens oſtenditur: qui in exteriori pedis facie, Fratrem Minorem coram Crucifixo genuflexum; alterum quoque ſub pede, coram B. Franciſco in genua procumbentem, exhibet. Vtrumque verò adeò habitu, & Caputio: tum B. Franciſco, tum ijs, qui Capucini nuncupantur, conſimilem: vt nihil ad perfectam Capucini Imaginem illis prorſus deeſſe videatur. Cuius Imago probatiſſimis teſtibus munita, ad nos delata fuit, Anno 1612.

LXXXIII. Per id tempus, aliarum quoque Imaginum tranſumptum, fideliter ad exemplar delineatum, ac teſtibus probatum, ad nos miſſum fuit, quæ in feneſtra vitrea eiuſdem Eccleſiæ Fratrum Minorum de Obſeruantia Vrbis Tornacenſis extant: adeò antiquæ, vt ab ipſa Eccleſiæ erectione, quæ propiùs ad quadringenteſimum annum accedit, ea feneſtra in Choro appoſita ab omnibus credatur. In ea porrò hiſtoriam approbationis Seraphicæ Regulæ depictam offendas: in qua Romanus Pontifex Honorius III. in Cathedra ſedens, manuque Bullam approbationis geſtans; & coram ipſo B. Franciſcus, ſimul cum quatuor ſocijs genuflexis, graphicè Capucinorum habitu depicti exhibentur.

LXXXIV. His accedant geminæ Fratrum Minorum Imagines, ſeu ſtatuæ, ex ligno fa-

brefactæ,

brefactæ, quæ ex Sacello S. Vedaſti Atrebatenſis depromptæ, ac fideliſſimè delineatæ, ſub id tempus, anno videlicet 1612. teſtibus fide dignis munitæ, ad nos tranſmiſſæ fuerunt. Tam antiquas illas ſtatuas eſſe, quàm ipſum Sacellum, quod vetuſtiſſimum eſt; nonnullis abhinc annorum centurijs extructum; communis eſt omnium fama. Quàm verò omnibus numeris abſolutum Capucinorum habitum, & quadratum Caputium referant, Imagines quæ in ipſo Sacello videri poſſunt, apertè oſtendunt.

LXXXV. Altera quoque B. Patris Franciſci effigies, idoneis teſtibus probata ad nos perlata fuit, Anno 1613. quæ in Cœnobio de Iancourt ſimul cum Imagine Abbatis Balduini conſpicitur; qui Anno Dominij 1203. Abbas creatus, Eccleſiam illam à fundamentis erexit: cuius ſucceſſor, qui circa annum Domini 1236. extremum diem clauſit, vtramque Imaginem (vt fama eſt) in ea Eccleſia depingendam curauit. In ea verò S. Fanciſci effigie, vera antiqui habitus, & Caputij acuminati forma perpenditur; vt in tranſumpto hic ad prototypum excuſſo, quilibet facilè intueri poteſt.

* *
*

LXXXVI. Huic

Imago S. Franciſci in Coenobio de Iancourt in Flandria aſseruata.

LXXXVI. HVic perſimilem B.P. Frãciſci effigiem in Vrbe Idomarenſi, Comitatus Flandrienſis, in Eccleſia Sororum Diuitum S. Claræ aſſeruari; quæ ex antiquiſſima illius Eccleſiæ Tabula plurium teſtimonio deſumpta eſt; Exemplar, anno 1612. ad nos tranſmiſſum teſtatur: cuius hic figuram idcircò referendam curauimus: vt vera Caputij forma, quæ ante Capucinorum ortum B. Franciſco, ac prioribus illius ſæculi Fratribus Minoribus communis fuit, copioſiùs demonſtretur.

Imago S. Franciſci urbis Idomarenſis.

LXXXVII. EX eadem Vrbe Idomarenſi quædam Fratris Minoris Imago, quæ in Frontiſpicio Eccleſiæ S. Vbertini ſculpta eſt, ad nos Pictoris Chirographo munita tranſmiſſa fuit: cuius cùm tanta antiquitas ſit, vt illius ſculptura temporis immemorabilis præſcriptionem ſibi vendicet; Caputij tamen figuram pyramidalem, abſque Scapulari, atque anteriori Lunula, qualis Capucinorum eſſe ſolet, præſefert; ac proinde antiquam rei veritatem teſtatur. Quapropter eam hic, nullatenus ab exemplari immutatam, oculis intuendam proponimus.

LXXXVIII. Cæ-

Jmago Fratris Minoris in eadem vrbe Jdomarenſi.

LXXXVIII. CÆterùm illuſtris eſt S. Franciſci è celebri Bruxellarum Vrbe, quæ Brabantiæ nobiliſſima eſt, Anno Domini 1612. huc ad nos perlata, quam Reuerendus quidam illius Vrbis Canonicus, de Moll cognominatus, apud Beguinas Bruxellenſes in quodam vetuſtiſſimo precum libro reperit: cuius hic excuſſam Iconem ſubijcimus, in qua & anguſti habitus, & Caputij longioris forma; immò & Barba in B. Patre conſpicuè cernitur.

Imago S. Franciſci Bruxellis aſſeruata.

LXXXIX. AT neque Germania ſuis nobis teſtimonijs deeſt. Etenim Reginopoli, quæ inter liberas Germaniæ Vrbes, diuitiarum copiâ, ac Imperialibus Comitijs illuſtris celebratur: extat Eccleſia Saluatoris Minorum Conuentualium, à Fratre Cæſario Spirenſi conſtructa: in cuius medio ſeſe offerunt, duæ S. Franciſci, & S. Ludouici Tholoſani Epiſcopi ſtatuæ, omnium voce vetuſtiſſimæ; quæ antiquum Minorum habitum, oblongum Caputium, chordam, & cætera his conſentanea, tam perſpicuè contemplanda exhibent: vt cunctorum oculos, ac mentes ad ſe alliciant, ac publicam veri habitus fidem omnibus adſtruant. At neque hæ tantummodò; ſed aliæ quoque Imagines S. Franciſcum, S. Antonium, & S. Ludouicum referentes, in quadam vitrea eiuſdem Eccleſiæ feneſtra antiquiſſima, omnibus patent: in quibus eadem prorſus habitus, ac Caputij figura, quæ nunc Capucinorum eſt, præclarè conſpicitur.

XC. His tandem poſtrema ſuis calculis ſuccedit Hiſpania: cuius teſtimonia idcircò hactenus differenda duxi; vt quo illuſtriora ſunt, eò tenaciùs animis inhæreant; ac velut cæterorum colophon, huius rei veritatem concludant; finemque controuerſiæ imponant. Primum igitur nobis teſtimonium Barcino, inter Hiſpaniæ Citerioris Vrbes celeberrima; ex quodam ſanctimonialiũ S. Auguſtini Monaſterio, quod olim Moniales S. Claræ plurimorum annorum ſpatio incoluerant, ingenuum profert. In eo Fanum S. Claræ adhuc in-

huc integrum ſtat; vbi duo ſepulchra, ſub vnico fornicis arcu concluſa, nonnullas B. Virginis, ac Angelorum Imagines in Arcu depictas exhibent. Porrò in vtroque Arcus latere, bini Fratres Minores genuflexi conſpiciuntur; habitu quidem, atque acuminato Caputio, adeò Capucinis ſimiles; vt nihil inter eos diſcriminis interſit. Pictura verò tam vetuſta, vt ducentorum annorum tempus excedat; vt ex temporis inſcriptione, licèt ex parte corroſa, colligitur: quâ annus 1326. notatur.

XCI. Eodem planè modo, & in altero S. Ioannis Baptiſtæ Sacello, quod in eadem Eccleſia extructum eſt; aliud ſub arcu buſtum cernitur: in quo antea B. Agnetis, primæ illius Monaſterij Abbatiſſæ, Corpus multis annis iacuerat: in cuius Arcus teſtudine, cùm nonnullæ Sanctorum Icones depictæ ſint; in dextro, ac læuo ipſius pede, duo Fratres Minores inſtar priorum genuflexi, habitu, & acuminato Caputio conſimiles habentur; ante trecenteſimum annum depicti; vt ex Epitaphio liquet, quod in marmoreo lapide ſculptum, ita legitur. *Hic eſt ſepulta S. Virgo Agnes, quæ huius Monaſterij, per quadraginta & ſeptem annos, & ampliùs prima Abbatiſſa exiſtens; tantò in morte, & poſt glorioſa coruſcauit miraculis, quantò, dum viueret, ſanctitate vitæ, & claritate famæ præfulſit. Obijt autem Anno* 1280. *Kal. Octob. Feriâ quartâ.*

XCII. Haud minorem huic veritati fidem conciliant, nonnullæ B. P. Franciſci, & aliorum Fratrum Imagines: quæ olim in Oppido Riuipollenſis, quod inter Catalauniæ Oppida adnu-

adnumeratur, apud Monachos S. Benedicti in Eccleſia S. Mariæ, in Tabula depictæ aſſeruabantur: quæ cùm B. Franciſcum, ac reliquos Fratres acuto, & oblongo Caputio ornatos oſtenderent; antiquiſſimique temporis ſibi diuturnitatem vendicarent. Capucinorum Vicenſis Conuentus Guardianum aliquando impulit; vt antiquum ſimulachrum, à Cœnobij illius Priore, dono in Religionem tranſferri poſtularet: cui cùm Prior annueret; donationem publico inſtrumento confirmauit, Quod apud nos incorruptum ſeruatur.

XCIII. Aliud quoque teſtimonium, æquè illuſtre, Perpiniani: quæ eſt Aquitaniæ Vrbs, Hiſpanorum ditioni ſubiecta; in Porticu exterioris Conuentus Fratrum Minorum de Obſeruantia proditur: vbi ſepulchrum marmoreum, ſolo iacens, in operculi vmbilico defuncti figuram, more Capucinorum induti; ac circumcirca pleroſque Fratres Minores, Capucinis perſimiles, inſculptos profert; tantâ annorum diuturnitate antiquos; vt tertium abhinc ſæculum præcedant: vt ex illius Defuncti Epitaphio, in eodem lapide exculpto perſpicuum eſt; in quo ita habetur. *Anno 1312. Septimo Idus Iunij obijt Frater Hermandalgus Olina, cuius oſſa poſita ſunt in hoc ſepulchro, quod ordinauit fieri Boneta Mater, Vxor quondam Domini Rodulphi Oliuæ, in ſuo vltimo teſtamento.*

XCIV. At verò Monaſterium ingreſſis, S. Ludouici, & aliorum Fratrum Minorum effigies, nullatenus à Capucinis Habitu, & Caputio diſſimiles, in Clauſtro omnium oculis obijciuntur, quę in antiquiſſimi Altaris facie ſunt depictæ.

XCV. Huic

XCV. Huic porrò tam probatæ veritati, non leue pondus addunt, pleræque Fratrum Minorum Imagines, quę in Eccleſia Fratrum Minorum de Obſeruantia, in Oppido villæ-Francæ Panadarum, Diœceſis Tarraconenſis exculptæ cernuntur; cùm enim ibi in Sacello S. Bartholomæi, quidam lapis ſepulchralis marmoreus è latere Altaris erumpat; in quo multorum Fratrum Minorum, velut in ſupplicatione incedentium, ac Defuncti funus proſequentium, Imagines ſculptæ ſe offerant; in his nonniſi Capucinorum Habitus, & Caputij longioris, ac pyramidalis forma omnibus contemplanda exhibetur. Hoc Epitaphio inſcripto.

Sectans pro modulo procerum veſtigia, geſtus
Hoc iacet in tumulo Bti Martini vir honeſtus
Qui obijt anno Dom. 1287. *Nonis Februarij.*

XCVI. His tandem finem imponant, nonnulla S. P. Franciſci, & aliorum Fratrum ſimulacra; quæ in Oppido Birginij, Diœceſis Orgelitanæ in Eccleſia Fratrum Min. de Obſeruantia omnium oculis ſunt expoſita. In primis namque in Maioris Altaris Icona, in qua & Chriſtus Dominus, & B. Virgo dextram, ac læuam partem ſibi vendicant: coram illis S. Franciſcus ingeniculans, quaſi aliquid ab illis accepturus depingitur; tam graphicè, & ad amuſſim ad Capucinorum habitum, & formam effigiatus; vt nihil niſi Capucini præſeferat. Alterum quoque eiuſdem S. Patris ſimulachrum ſub organo, in quodam S. Annæ Sacello, in Tabula depictum cernitur; in qua B. Pater, pluribus Fratribus genufle-

genuflexis Regulam tradit. Cuncti verò Capucinorum habitum, & Caputium gerunt. Harum tandem Iconum antiquitas communi famâ, ad ducenteſimum annum pertingit. Quò fit, vt nulli dubium eſſe poſſit, quin pluribus annorum luſtris Capucinorum Reformationem præceſſerint.

Plures adhuc Imagines, ac Sculpturæ his adnecti poſſent: quæ quadrati Caputij formam in Minorum Ordine primam, & antiquiſſimam eſſe demonſtrant, quas breuitatis ſtudio prætermittimus.

Quarta Claſsis teſtimoniorum ex Apparitionibus Beati Franciſci, &c.

XCVII. QVarta hęc Claſſis tam copioſam ad huius rei veritatem tuendam, ac demonſtrandam teſtimoniorũ aciem inſtruit; vt ſi vniuerſas B. Franciſci, S. Antonij, ac aliorum Beatorũ fratrũ Apparitiones, quæ ſub Capucinorum habitu pleriſque obtigerunt, huc in ordinem legi oporteret; omnem propemodùm numerum excederent. At neque in hoc teſtimoniorum genere, tam certam, ac irrefragabilem huius rei demonſtrationem collocatam cenſemus; quin eoſdem quoque non ſemel in Min. Conuentualium, & Obſeruantium Habitu fidelibus apparuiſſe arbitremur: præſertim cùm Apparitiones, & Miracula, quæ vel à Beato Franciſco, vel ab alijs Minorum Ordinis Sanctis præſtan-

tur; non in certi, ac determinati habitus atteſtationem; ſed ad Fidei potiùs, ac pietatis, qua à fidelibus inuocantur, approbationem fiant. Hi enim in ea habitus forma fidelibus interdum apparent; in qua ab ijs animo, ac pietate concipiuntur. Quo fit, vt hoc argumenti genus, ad veram Caputij formam comprobandam, minùs certum, ac neceſſarium eſſe ſoleat. Attamen, quum ad diuinam habitus, ſeu Caputij approbationem fiunt: haud vlli dubium eſſe poteſt; quin ex ijs certa, ac neceſſaria fides exoriatur. Quapropter, ne hoc quoque probationis genus nobis deeſſe videatur; pauca duntaxat huiuſmodi cæleſtium Apparitionum exempla, hic indicare potiùs, quàm enarrare lubet.

XCVIII. Atque vt à F. Matthæo de Baſſo exordiamur: illuſtris, atque ad rem demonſtrandam efficax, fuit illa B.P. Franciſci Apparitio; quum is anno 1524. Matthæo de Baſſo, adhuc inter Obſeruantes conſcripto, apparens; quadrato Caputio inſtructus, non ſemel ante illum incedere viſus eſt; quemadmodum in hoc primo Annalium Volumine, eodem anno fusè proſequuti ſumus: Hæc enim, cùm ad veri Habitus, & quadrati Caputij formam Orbi reſtituendam, facta fuerit; maximam profectò vim, atque inuictum robur, ad hanc rem demonſtrandam ſibi vendicat. Quapropter haud mirum, quòd ex ea prima Religionis Capucinorum initia prodierint.

LXXXXIX. Huic alia quoque F. Franciſci à Cartoceto, Viri inter Obſeruantes pietate conſpicui, anno 1525. viſio ſuccedit: in qua cùm vera

vera B. Franciſci habitus forma, ad rudem habitum, & Caputium quadratum contracta, diuinitus illi demonſtrata fuerit; quam futura tunc Capucinorum Reformatio geſtatura erat: vti in Annalibus fuſiùs explicatum fuit, irrefragabile huic Demonſtrationi argumentum miniſtrat.

C. Tertia anno 157:. cuidam ex Maffeorum familia, in Oppido Aquefrigidæ contigit; qui cùm agri ſui partem, quæ ad Conuentus Capucinorum ædificationem neceſſaria erat, nullo neque iuſto pretio vendere vellet; noctu dormiens, B. Franciſcum Capucinorum habitum indutum, ſibique ſubiratum conſpicit; qui eum fune, quo præcinctus erat, duriùs flagellatum, ad agri donationem compellit. Quemadmodum eo anno vberiùs exaratum fuit.

CI. Neque abſimile eſt, quod Franciſco Veghæ Mendozæ, Ciuitellæ Arcis Præfecto accidit; qui cùm Capucinorum Conuentus ædificationem impediret; ter à B. Franciſco illi in Capucinorum habitu apparente, obiurgatus: cùm increpationem negligeret, ab eo flagellis cæſus reſipuit. Eodem quoque habitu B. Pater Octauio Gallucio Aquenſi, Ordinis Minorum deuotiſſimo, ægrotanti apparuit: quem cùm verbis conſolatus eſſet, diem illi quoque obitus prædixit.

CII. Dominico ex Comitibus Piozaſchi, Viro planè pio, atque erga B. Franciſcum cùm primis deuotione affecto; B. Pater, Capucino habitu indutus oranti apparet, ac litis cuiuſdam victoriam pollicetur.

CIII. Dragutius è Caſali Nouo, Conſentini Agri oppido, Capucinorum Conuentus ædificationi præfectus; cùm in ſupremum morbum incidiſſet, Anno 1600. B. Franciſcum, & B. Antonium Vlyſſiponenſem, Capucino habitu ſibi apparentes conſpiciens, exclamare cœpit: En B.P. Franciſcus, en B. Antonius adſtant; Capucinorum me habitu induite: ſic enim iubent ipſi. Cumque id Propinqui præſtare recuſarent. Quid mihi (inquit) gloriam inuidetis? Cælum cum ipſis non petam, niſi eorum habitum geram: Vix autem habitum indutus, in Domino obdormit.

CIV. Ductor quidam peditum adhuc ſuperſtes, cuius nomen conſultò reticeo; cùm apud Ducem Oſſunenſem, Neapolis proregem, atrocioris criminis falsò accuſatus eſſet; capitalem ſententiam propediem expectabat: quo tempore, cùm obnixè B. Franciſco innocentiam ſuam commendaret; Sanctus Pater Capucinorum habitum gerens, & cum eo duodecim Fratr s, omnes quadrata Caputia geſtantes, eidem in carcere apparuère; qui cùm illi liberationem promiſiſſent, eam poſtridie, nemine pro eo agente, à Prorege vltrò impetrat.

CV. Denique, vt innumera alia huiuſmodi Apparitionum exempla pretercam: anno 16.7. cùm Torrens Bonia, qui per Vallem Oſcellæ apud Inſubres, præceps decurrit; plus ſolito exereſcens, toti Valli, ac præſertim Capucinorum Monaſterio, quod in ea extructum eſt, inundationem minaretur: S. Franciſcus, & S. Antonius, more Capucinorum induti, Torrentis

rentis curſum & irruentium aquarum impetum, velut benedictione coërcentes, in margine à quamplurimis viſi ſunt: qui aquarum vi ſedata, protinus ex oculis euanuêre. Hæc publica Fide iurata, ac plurimis teſtibus munita, ad nos tranſmiſſa ſunt. Ex quibus nulli non perſpectum eſſe poteſt; quadrati Caputij formam, Beato Franciſco propriam, & antiquiſſimam fuiſſe.

Quinta Claſſis Teſtimoniorum ex Miraculis.

CVI. NEc minorem huic rei fidem aſtruũt, innumera prope Miracula, quæ ad veram S. Franciſci habitus formam fidelibus commendandam, varijs Orbis Regionibus à Deo Opt. M. edita ſunt: ex quibus pauca hic duntaxat lubet referre, cæteris in Annales reiectis. Eſis, quæ Vrbs eſt in Apulia Daunia, vulgato nomine [illegible] roia nuncupatá, anno 1606. Antonius Caracciolus ex Emilio Caracciolo, & Caterina Filoma ina progenitus: grauiſſimo morbo laborans, ad extremum tandem cum morte conflictum moribundus deuenerat; cùm à parentibus, precibus B. Franciſco, cuius eximiâ deuotione afficiebantur, pro filij ſalute oblatis: B. Pater quadratum Caputium geſtans, & Capucinorum prorſus more indutus, ſub ſolis occaſum morienti apparet; verbis conſolatur, incolumitatemque pollicetur, quam paulò poſt reſumptis viribus aſſequitur.

CVII. Poſteriori anno 1607. Helena, Lelij Pignatelli Nobilis Neapolitani Vxor, cùm Anxani, quæ Vrbs eſt Aprutij, grauiſſimâ pleuritide correpta, extremum iam ſpiritum ageret; Capucinorum Habitum, quem ab eorum Generali ſibi in morte impetrauerat, ſibi afferri iubet; vt eius ſaltem aſpectu ante mortem frueretur. Habitus cum quadrato Caputio allatus fuit; quo cùm moribunda indui poſtulaſſet: vix eum trium horarum ſpatio indutum geſtauit; cùm è morbo conualeſcere cœpit; breuique integram incolumitatem, ad veram B. Fanciſci Habitus formam comprobandam, adepta fuit.

CVIII. Eodem ferè tempore quidam noſtri Ordinis Clericus, apud Siculos grauiſſimè ægrotabat, quem Phyſicus neceſſariò ob morbi curationem Habitum exuere, ac nudum inter lintea iacere compulit. Reluctabatur Clericus, neque vllo Medici conſilio adduci poterat; vt rem in Ordine inſuetam præſtaret: at accedente Guardiani præcepto, Medici conſilio parere cogitur. At vix habitum exuit, & ad lintea acceſſit: quùm protinus exclamare cœpit: En vror, en vror, reddite habitum, en vror: cumque illi habitus redditus fuiſſet; ſtatim ex morbo conualuit: vt hinc & vera B. Franciſci habitus forma cõmendaretur; atque omnibus perſpectum eſſet, quanta illius apud Deum virtus exiſteret.

CIX. Porrò huius rei probationem, mirum in modum auget, ipſe Dæmonum terror, quo ad huius habitus aſpectum percelluntur: cuius vnum, aut alterum exemplum, certâ fide pro-

de probatum, proferre haud importunum erit. Genuæ apud Ligures anno 1570. Vir quidam opibus potens, quales illius Vrbis Nobiles eſſe ſolent, multas ſibi ex fœnore diuitias coaceruauerat: quas ne reſtituere cogeretur, ita à Sacramentorum vſu, præſertim pœnitentiæ abſtinebat; vt tamen quotannis à Curato, ſuſcepti Sacramenti fidem, multo ære ſibi compararet. Hic tandem cùm in ſupremum morbum incidiſſet; nullâ verâ delictorum pœnitentiâ ductus, ab humanis exceſſit. Vxor verò, quæ Capucinis deuotiſſima erat; vt defuncti Coniugis animæ ſuffragaretur, habitum à Guardiano Capucinorum, ſummis precibus obtinuit, quo defuncti corpus induendum curauit. Cadauere interea in quoddam Clauſtri ſacellum, apud Fratres Minores de Obſeruantia delato: dum in poſteram diem funera (vti decebat) illi ſolemnia parantur; ab iis noctu circa illud excubiæ obſeruabantur. Dum igitur duo iuxta Cadauer, Fratres vigilant; in ipſo noctis profundo, Defunctus, qui in feretro iacebat, membra mouere, ingentemque ſtrepitum, quaſi in Fratres inſilire vellet, edere cœpit. Quâ re exterriti illi, celeriùs inde aufugientes, rem Guardiano narrant; qui eò binos alios deſtinat, vt rem certiùs agnoſcat; quibus cùm idem, quod prioribus, accidiſſet. Re certò perſpecta, Guardianus totam Conuentus familiam in Refectorium conuenire iubet. Is verò vno, aut altero Fratre ſecum aſſumpto; ſtolâ armatus, mortuum in Dei nomine coniurat; vt ſe ad Refectorium præcedentem ſequatur. Tum Prior Refectorium verſus

greſſum dirigit. Horribile dictu. Defunctus ex feretro exiliens Guardianum ſequitur; ſimulque poſt eum ad Refectorium peruenit; vbi coram Fratrum multitudine iterum coniuratur: vt cur ſtrepitum edat, quiduè ab eis exquirat, palàm aperiat. Mortuus mox horrenda voce inclamat: Quid me de ſtrepitu interrogas? Interroga cur maiori ſtrepitu non perſonem? En hic me Habitus acriori, quàm Auernus flamma adurit. Iam me, Dei Iudicio damnatum, Dæmones ad Tartara rapuiſſent; niſi cum ijs hic Habitus pugnaret. Hunc me vos quàm primùm Habitu exuite: tum veſtra pace fruimini. Tunc Guardiano imperante, cùm Defuncti corpus Habitu expoliatum eſſet: mox Dæmones, omnibus ſpectantibus, arreptum corpus aſportant, & in Infernum ſepeliendum ferunt, intolerabili ibi prorſùs fœtore relicto. Rem alta mente perpendens, Senex quidam venerabilis, qui facto præſens fuerat; paulò poſt ad Capucinorum Habitum euolauit, à quo hæc certa fide tradita didicimus.

CX. Neque abſimile eſt, quod apud Siculos accidiſſe, haud minori nobis fide probatum fuit: vti fœnerator quidam, cùm ad ſupremam vitæ lineam perueniſſet, ſupplex à Capucinis petijt, vt habitu in morte donaretur: quod cum ab ijs impetraſſet, habitus ad Infirmum delatus lecto imponitur. At dum bini Fratres à Guardiano miſſi, in oratione cũ Infirmo pernoctant; intempeſta nocte horribilis in eo cubiculo vox cuiuſdam perſonat, dicentis: *Apprehende, apprehende illum.* Cui alterius vox reſpondebat:

ſpondebat: *Non poſſum.* His Fratres obſtupefacti; cum eas Dæmonum voces eſſe intelligerent; Defunctum, ac lectum Aqua benedicta aſpergebant. Rurſus tamen eadem voce altiùs perſtrepente: *Apprehende, Apprehende illum:* Altera verò reſpondente: *Non poſſum, quia S. Franciſci Habitum in lecto ſtratum gerit.* Cùm inde Fratres eum Dei Iudicio condemnatum colligerent; remque indignam iudicarent, eum ſacro B. Franciſci Habitu indui, quem æternæ damnationis ſententia premeret; Habitum electo tollunt: Moxque Defuncti cubiculum fumus, ac ſulphuris fœtor tam dirus occupat: tamque ingens ibi ſtrepitus auditur, vt tota illa domus à fundamentis ruere videretur. Inter hæc Duo Dæmones (vt videbatur) ad Defunctum, qui in eo ſtrepitu animam exhalauerat; accedentes, illius corpus in aëra efferunt, ac ſecum aſportant.

CXI. His poſtremò accedat, quod Pragæ, quæ præcipua Boëmiæ Vrbs eſt, Anno 1605. cuidam Hæretico contigit; qui cùm pyramidale Capucinorum Caputium deridere vellet; habitum ſibi Capucinorum more confingit, & acuminatum Caputium hiſtrionico ludo ſibi in capite componens, eo cohæreas, inter nuptiarum conuiuia, ducere eſt auſus. At in ſacrilegum velox Dei ira deſæuit: necdum enim ad ſaltationis medium peruenerat; cùm repentina cordis ſyncope correptus, coram omnibus humi dilabitur. At ſceleris pœnitens; cùm nullam, præterquàm ſacrilegam ſacri habitus irriſionem, ſui deliquij cauſam agnouiſſet, ab eo vix poſt longum

tempus

tempus conualeſcere potuit; vt vera B. Franciſci Caputij forma, ac virtus non ſolùm Fidelibus; ſed ipſis quoque Hæreticis innoteſceret. Quamplurima alia conſultò prætereo, ne qui ea lecturi eſſent, tædio afficiantur.

Sexta Claſſis Teſtimoniorum ex antiquis, ac recentioribus Scriptoribus.

CXII. AD poſtremam tandem Teſtimoniorum Claſſem accedo, quæ cùm ex omnium, tum priſcorum, tum recentiorum conſenſu, quæ veritatis vox cenſenda eſt, colligatur; certiſſimam antiquæ veritatis fidem præſtat; & abſque vlla dubitatione oſtendit; quænam priſca fuerit Caputij figura, à B. P. Frãciſco ab exordio in Ordine inſtituta. Hi namque, cùm vel propriùs ab Ordinis natiuitate abfuerint; vel Capucinorum ortum longè præceſſerint; vel tandem ex antiqua rei fama, ac traditione, puriorem illius ſenſum hauſerint; velut omni exceptione maiores, incorrupti huius controuerſiæ Iudices eſſe poſſunt. Quapropter hanc Claſſem poſtremo loco legendam duximus: vt velut totius huius Demonſtrationis ſigillum, controuerſiam omnem deleat, ac rei veritatem ſua auctoritate concludat.

CXIII. In his igitur primum locum iure ſibi vendicat Bartholomæus Piſanus, diuerſorum voluminum, tum maximè libri Conformitatum Auctor: qui cùm anno Domini 1380, inter vitâ, ac doctrinâ illuſtriores in

Mino-

Minorum Ordine claruerit, omnem prorſus affectati erroris ſuſpicionem abſtergit. Hic quænam vera B. Franciſci habitus forma fuerit declarans, in libro Conformitatum ita de B. Franciſco ſcribit. *A principio Ordinis vſque ad finem tunica, corda, & fœmoralibus diues, in ſola gloriabatur penuria, & egeſtate gaudebat: vnde ſolâ habituali tunicâ, nullam aliam interiùs deferendo, fuit contentus. Et hæc erat, vt dicit quinta pars legendæ, rugoſa, aſpera, & iſpida: veſtu enim horrebat mollitiem, aſperitatem amabat, dicens: Duris, & aſperis Dæmones in fugam conuerti; delicatis autem, & mollibus ad tentandum fortiùs animari. Sed Habitus eius qualis fuerit, dicit legenda antiqua. Ipſe enim à Chriſto edoctus, voluit Habitum ſuum exteriorem Cruci conformem ad literam eſſe: vnde menſuram Habitus quoad longitudinem, & latitudinem, & qualitatem; & quoad vilitatem, & colorem docuit verbo, & exemplo; teſtibus Fratribus Bernardo, Ægidio, & Maſſæo, & alijs Socijs, qui ſe ab eo formam Habitus accepiſſe dicebant, & opere teſtabantur. Quoad materiam docuit, quod eſſet de panno vili, & cinerei, vel pallidi, vel terrei coloris; Chriſti mortificationem repræſentans, & talis großiciei, quod corpus foueret, & poſſet Fratri ſano vna Tunica ſufficere, intus & foris repetiata: tantæ longitudinis, quòd ſuccincta, abſque omni colligatione ſupra cingulum, terram non tangeret. Longitudo manicarum vſque ad extremitatem digitorum, ita quòd manus operirent, & longitudine manuum non excederent. Latitudo manicarum eſſet tanta, quòd manus liberè intrare, & exire poſſent. Caputium quadrum, ac tanta longitudinis, quòd faciem operiret: ita quòd Habitus Crucis formam præſentaret, & omnis humanæ gloriæ, & ornatus contemptum ſuâ vilitate prædicaret, & Fratrem Mino-*

Franciſci habitus formam, in ſua Hiſtoria deſcribit, Caputium quadratum inter alia commemorat, his verbis. *Tunica B. Franciſci fuit pallentis, & cinerei coloris, qualem fuiſſe tunicam inconſutilem Chriſti quidam affirmant. Fuit quoque Cruciformis: cuius longitudo terram non attingebat, latitudo verò manicarum ad extremos digitorum articulos perueniebat. Fuit ei veſtis vnica, atque abiecta, & ad pedes defluens: nec turpe ducebat eam ferre, quanquam ei Principes conueniendi forent. Hâc vtebatur, ſiue vis frigoris, & hyemis inſtaret, ſiue ardor æſtatis. Caputium quoque quadratum detulit, tantæ quidem longitudinis, quod faciem operiret: qualem Habitum deferre conſueuerunt agreſtes homines illius Regionis: de quo quidam Vates aptè admodùm, & eleganter cecinit carmine:*

Franciſcus verò donum lætabile agreſtis
Accipit, & forma: quàm primùm inſignit amata,
Texta Crucis conſuta dehinc ſimul aptat habenda
Tegmina dura ſibi

Vnde menſura ſui habitus, latitudinem, longitudinem, qualitatem, deſpectionem, & colorem verbo ſimul, & exemplo docuit, ſicut Socij eius ab eo accepiſſe teſtabantur, quibus perſæpe dicebat.

Præterea mollis, pretioſa licentia veſtis
Sit procul.

CXVII. Quod etiam ante Rodulphum, adnotauerat (*a*) Sedulius, in vita B. Franciſci, qui in huius rei argumentum, pleroſque B. Franciſci habitus, & Caputia, forma planè quadrata ſe vidiſſe teſtatur: ita vt nullus iam dubitationi locus relictus eſſe videatur.

CXVIII. Præclarè quoque (*b*) Ioannes Rauſſerius

a *Sedul. Commend. in vita S. Franc. c. 2.*
b *Ioan. Rauſſ. de ſtatu & Ord. Min.*

ſerius Andegauenſis, Ordinis Minorum de Obſeruantia, libro, quem de ſtatu, & origine Seraphici Ordinis S. Franciſci inſcripſit; quæſtionem illam pertractans: Quiſnam Fratrum Minorum Habitus eſſe debeat: vbi multa vltrò citròque agitauit; tandem citato Sedulio, cuius modò meminimus, rem ita concludit. *Certè liberè fateri oportet, Ordinem à ſuis incunabulis, atque adeò ipſum S. Patriarcham Franciſcum, eo habitu, Caputio, ac indumenti formâ vſos fuiſſe; quo nunc Capucini vtuntur (licèt fortè non omninò ſimili) qui habitus, cùm circiter ducentorum annorum ſpatio intermiſſus fuiſſet, poſtremò Clementis Septimi auctoritate, anno 1526. fuit reſtitutus.*

CXIX. Ingenuam hanc apertæ veritatis confeſſionem, ante Rauſſerium Marcus Vlyſſiponenſis,(a) Chronicorum D. Franciſci Auctor, non ſemel Orbi conſpicuam fecit, Chronic. part. 2. cap. 1. vbi de Templo in honorem Beati Franciſci, à D. Iacoba de ſeptem ſolijs erecto agens, ita ſcribit: *Succeſſu temporis auctum fuit Monaſterium iſtud, in quo nonnullæ Icones cernuntur; Capucinorum habitu ad viuū depictæ, quo Fratres Minores eo tempore vtebantur.* Præterea (b) lib. 5. cap. 21. cùm B. Franciſci Imaginem refert, quæ in Abſide Baſilicæ Lateranenſis opere Muſiuo fabrefacta conſpicitur, ſic habet. *Inter B. Virginis, & S. Petri ſimulacra, collocata eſt Imago S. Franciſci breuior, qui ſacris Stigmatibus ornatus apparet, Caputiumque acuminatum geſtat. Huiuſmodi enim & is viuens detulerat, ac totus Minorum Ordo tunc eo vtebantur.* Idem (c) Chron. 3. part. lib. 9. c. 15. cùm de Capucinorum

a *Chron. 2. p. l. 2. c. 1.* b *lib. 5. c. 21.*
c *Chron. 3. p. lib. 9. c. 15.*

cinorum Reformatione agit, hæc verba habet. *Fr. Matthæus de Baſſo primus fuit, qui his temporibus Caputium acutum deferre cœpit. Hic S. Pater cùm eſſet ſpiritu feruens, & magno erga Sanctam paupertatem zelo flagraret; viſo S. Patris Caputio, aliud ſimile ſibi parauit, & habitum vilem indutus, ſimplex, nudis pedibus incedebat.* Hæc, & pleraque alia ſparſim, hic Auctor de Quadrato S. Patris Caputio ingenuè exarat; quæ hic commemorari non eſt opus.

CXX. Neque ab his diſſentanea ſunt, quæ ſcribit Alphonſus (a) Ciaconius Dominicanus, de vita, & Geſtis Pontificum, in Gregorio X. vbi de D. Bonauentura, qui ab eodem Pontifice in numerum Cardinalium aſſumptus fuerat, ita ſcribit: *Anno 1560. Narbonæ ſecundum Capitulum Generale celebrauit, in quo ſui Ordinis Conſtitutiones reformauit. Ordinis habitum, quo nunc Fratres Minores vtuntur, paululùm commutauit; nam antea Capucinorum more induebantur.* Tametſi in eo non parùm hallucinatus fuerit: quòd D Bonauenturę primęui mutationem tribuit, quod infra, haud abſque ratione improbabitur: propoſitam tamen veritatem confirmat. Plures alios Scriptores pręterco, in hanc rei veritatem conſpirantes: duos tamen duntaxat celebres, ex vtraque & Obſeruantium, & Conuentualium familia Auctores huc nobis adferre iubet. Primus eſt R. P. (b) Lucas VVadingus Vir religioſiſſimus, atque inter Minores de Obſeruantia omni virtutum, ac bonarum artium laude clarus; qui, cùm omnium poſtremus

a *Ciac. in Greg. X. fol. 598.*
b *Luc. Wading. Annot. 1. anno 1207. fol. 36.*

mus Annales Fratrum Minorum conſcripſerit inter alia hæc habet: *Illud præ cæteris aduertunt Vincentius Marianus, & Antoninus, non contentum Virum ſanctum prima Tunicæ Eremiticæ formâ; aliam ſibi conſuiſſe valdè contemptibilem, & incultam, quam Paſtoritiam dixerat Volaterranus; & Petrus Galleſinius hunc ſequutus; ea duntaxat crederim ratione (vt etiam adnotauit Ioannes Narq. ſæpius citatus) quia Tunica erat rudis, & hiſpida, Caputiumque ad ſcapulas pendebat acuminatum, eo more, quo exterius tegumentum Paſtores ad arcendas Cæli inclementias, capitiſque illud largius, ampliuſque obtegumentum ad veſtem conſutum habent, quo à ſuperueniente nimbo, aut niue defendantur. Quo Habitus genere deinceps per totam vitam vſus eſt Vir Dei, eâ ſolùm admiſſâ non magnâ differentiâ, vt aliquando parumper longiorem, largioremuè ſecundùm offerentium liberalitatem, vel tenuitatem, panniquè menſuram portaret & Caputium aliquando magis, vel minùs pyramidale, aut acuminatum adſueret.* Hæc ſanè à docto, & religioſo homine non inuitus accipio; neque enim Caputij menſura vnquam à B. Franciſco lege ita arctata fuit; vt dummodò Caputium quadrum, ac pyramidale ſit, illius acumen vel longiuſculè protrahere, vel breuiùs contrahere liceret: quod neque apud Capucinos lege vlla ſancitum eſt: tametſi id communi omnium ſenſu receptum ſit; vt Caputium geminorum palmorum longitudinem non excedat; cùm ea longitudo ſufficiat, vt Caputium iuxta Religionis, ac honeſtatis regulam faciem operiat.

CXXI. Verùm cùm poſt pauca hæc addit: (a) *Reli-*

a. *Idem fol. 37. n. 65.*

(a) Religioſiſſimi Patres Congregationis Capucinorum, plus cæteris ad hanc formam accedunt, ſi non excedunt: nec enim tam oblongum, & acuminatum: vt illi ad ſcapulas demittunt; facilè indicauerim S. Patrem geſtaſſe. Imagines certè antiquæ, quæ ſtatim à S. Franciſci obitu depictæ ſunt, in multis Cœnobijs Ethruriæ, & Vmbriæ non valdè prominuiſſe retrò acumen Caputij, apertè probant. Verum eſt in abſidis Eccleſiæ S. Mariæ Maioris, & Lateranenſis demitti ad infimas vſque ſcapulas, in Imaginibus Sanctorum Franciſci, & Antonij opere Muſiuo expreſſis. In Lateranenſi, cura Nicolai 4. In altera verò S. Mariæ eiuſdem, & Iacobi Columnæ Cardinalis ad exitum deductis, anno 1295. Opifice Iacobo Torriti, vt in abſide dextro angulo habetur.

CXXII. Sententiam quidem ingenuè prolatam, ac omni vitij ſuſpicione vacuam audio: eidem tamen haud facilè aſſentiendum iudico; præſertim cùm nec ipſe adeò certam, ac indubitatam proponat, quin ex oppoſitis ſibi Imaginibus, de ea nonnihil formidandum eſſe ſentiat. Quapropter, vt ipſa rei veritate inſpecta, omnis e medio tandem dubitatio tollatur: id in primis non ægrè accipio, quòd Auctor hìc de B. Patris Caputijs opinatur: nimirum ea ſecundùm maiorem, vel minorem offerentium liberalitatem, ac panni copiam; interdum longiori, vel breuiori acumine conſtaſſe; quanquam id potius rei ipſius indifferentiæ tribuendum eſſe exiſtimauerim: quæ fiebat, vt cùm nulla Caputio menſura præſcripta eſſet, aliquando breuius, interdum longius, iuxta panni copiam, ac Sutoris arbitrium euaderet.

CXXIII. Cæterùm quod ad communem Caputij;

putij menſuram ſpectat, quam prima illa B. Franciſci tempeſtas, atque etiam poſterior ætas complexa fuit; eam non minùs quàm ad duos circiter palmos acceſſiſſe; ac proinde Capucinorum Ordinem, cui hæc menſura communis eſt, Caputiorum modum non excedere; ex B. Franciſci, ac reliquorum Caputiorum menſura, quam in quarta Teſtimoniorum Claſſe indicauimus, hactenus demonſtratum eſt: quo fit, vt nulla hic iure dubitatio oriri queat.

CXXIV. Alter (a) Bonitus Combaſſonius, Ordinis Minorum Conuentualium accedat, qui in Tractatu, quem nuper anno 1628. edidit, ſub hoc titulo: *Vera, & dilucida explicatio præſentis ſtatus totius Seraphicæ Fratrum Minorum Religionis.* Inter alia hæc habet fol. 11. *Capucini verò ſic nuncupati ſunt à Caputio Ordinis antiquo, quod permiſſu Clementis ſeptimi reſumpſerunt. Ipſi enim Regularis Obſeruantiæ, & antiqui habitus vtramque formam iam deperditam, anno ſalutis 1525. reſtituerunt. Forma verò habitus Sancti Franciſci, & Ordinis Seraphici eſt Caputium longum, & acuminatum, ſeu pyramidatum, tunicæ coloris cinerei abſque Mozeta, vel Scapulari conſutum.* Qui fol. 25. in hanc quoque ſententiam citat Petrum à campopolito ex Minorum Obſeruantium familia, libro, quem de excellentia, & nobilitate Seraphicæ Religionis conſcripſit, lib. 1. cap. 7.

CXXV. Hic tandem antiquorum omnium Hiſtoricorum, qui de Priſcorum Ordinum ortu, ac progreſſu ſcripsêre, vnanimis conſenſus ac-

a *Bonit. Combaſſon. tract. de ſtat. Rel. Ser. ex impr. Aug. Vindel. Typis Andreæ Apergeri.*

ſus accedat: quem ipſa quoque rei experientia ad hodiernum vſque diem comprobat; quo cunctis perſpicuum ſit, quotquot Monachorum Ordines in Eccleſia Dei, Minorum Ordinem anteceſſerunt, omnes quadratis Caputijs vſos fuiſſe: Pachomij, qui circa Conſtantini Magni tempora floruit, Regula, Monachis Cucullam diſertis verbis tradit: qua præſertim inter edendum, caput obtegere debeant. Eandem quoque S. Benedictus, qui in quinto ſæculo Orbem illuſtrauit, ſuo Ordini Regulâ præſcribit. Cucullam verò, quadro, atque acuminato Caputio conſtare; nemo eſt, qui ex ipſa cucullæ forma, qua Monachi Caſſinenſes hactenus vſi ſunt; atque etiamnum vbique terrarum vtuntur, apertè non colligat. Camaldulenſes Monachos, Romualdo Inſtitutore, nono Orbis ſæculo poſt Chriſtum excitatos; ac poſt hos Carthuſienſes, à Brunone circa annum Domini 1086. inſtitutos, quadrum, & pyramidale Caputium geſtaſſe præſens hæc Orbis tempeſtas non obſcurè declarat: quo etiam B. Dominicum, ac cæteros illiusOrdinis Alumnos ab exordio vſos fuiſſe, grauiſſima traditio, nonnullis antiquiſſimis Iconibus, quæ in Hiſpania, atque alibi conſpiciuntur, aſſeuerata confirmat.

CXXVI. Quæ cum ita ſint: Annon inde certo argumento euinci poteſt; B. Franciſcum cùm primùm Minorum Ordinem inſtituit, haud à cæteris Ordinibus abſimilem ſibi Caputij formam eligere voluiſſe? ac proinde quadratum, ac pyramidale Caputium ſuis præſcripſiſſe? Tot igitur Scriptorum voce, ac conſenſu,

ſenſu, cùm ſatis ſuperque probatum fuerit, Habitus à B. P. Franciſco inſtituti formam Caputio quadrato, ſeù pyramidali, abſque Lunula, & Scapulari conſtare; huic Demonſtrationi finem imponimus, vt alias breuiùs proſequamur.

DEMONSTRATIO V.

An Caputium Profeſſorum, debeat eſſe cum Habitu coniunctum.

I VEram Minorum Habitus formam, ex Habitu, & Caputio quadrato coaleſcere; ex his, quæ hactenus à nobis demonſtrata ſunt, cunctis facilè perſpicuum eſſe poteſt. At verò, num Caputium cum Habitu aſſutum, ac coniunctum eſſe debeat; quamplurimi ſunt, qui non tam in dubium reuocant, quàm acerrimè oppugnant. At ſanè hi apertæ veritati bellum inferunt; quam cùm non alijs armis, præterquàm ex Lunulæ, & Scapularis poſitione aggrediantur: quàm hæc ad feriendum tela infirma ſint, quamque in valido prorſus robore aduerſus veritatem, vndequaque vetuſtate, ac ratione armatam, vibrentur; nos ſuperiùs in tertia Demonſtratione non obſcurè euicimus; in qua Lunulam, & Scapulare, à vera B. Franciſci Habitus forma procul amandauimus.

II. Iam verò, vt & quæ in ea Demonſtratione argumentis probata ſunt, luculentiùs pateant; & quæ hic demonſtranda proponuntur, Firmiùs comprobent; ex quadruplici argumentorum capite; breuiùs tamen, quoad fieri poteſt, rem propoſitam demonſtrare aggredior.

III. Primum argumenti caput ex (*a*) Regulâ ducitur, in qua hæc expreſsè verba leguntur. *Et illi, qui promiſerunt Obedientiam, habeant vnam Tunicam cum Caputio, & alteram ſine Caputio.* Tunicam abſque Caputio, eam eſſe nemo non intelligit, quæ nullum ſibi Caputium aſſutum, vel coniunctum habet. Quænam igitur Tunica cum Caputio eſſe cenſenda eſt; præter eam, quæ cum Caputio connectitur? Quòd ſi nulla Tunica ſibi Caputium annexum habeat: annon vtraque ſine Caputio eſſe dicenda eſt? Hæc ſanè adeò clara, ac perſpicua ſunt; vt nec vlla probatione indigeant. Igitur quum B. Pater in Regula præcipit; vt Profeſſi vnam Tunicam cum Caputio habeant, & alteram ſine Caputio, qui voluerint: Planè ex ea Tunicarum diſtinctione apertum eſt, Habitum Profeſſorum Caputio aſſutum eſſe debere.

IV. Id ex diſtinctione Habitus Nouitiorum, ab Habitu Profeſſorum, luculentiùs colligitur; de qua B. Pater in (*b*) Regula ita ſcribit. *Poſtea concedant eis pannos probationis; videlicet, duas Tunicas ſine Caputio, & Cingulum, & Brachas, & Caparronem vſque ad Cingulum.* Ex quibus Regulæ verbis duo perſpicua ſunt. Primum, Nouitios hoc Habitus diſcrimine à Profeſſis diſcerni; quòd

a *Reg. c. 2.* b *Ibidem.*

quòd ijs binæ quidem Tunicæ; ſed vtraque ſine Caputio, conceduntur: Profeſſis verò duæ identidem Tunicæ, ſed vna cum Caputio præſcribitur. Alterum eſt, Caparronem, velut probationis inſigne, vſque ad Cingulum defluens, Nouitijs aſſignari, qui Profeſſis poſt vota emiſſa prohibetur. Quærimus igitur. Num Caputium, quod Nouitijs denegatur, ac Profeſſis præſcribitur, illud eſſe intelligatur, quod cum Tunica immediatè conſuitur, necne? ſi negauerint, omnem profectò Nouitiorum, & Profeſſorum Habitus differentiam, quæ in Regula diſertè traditur, è medio tollunt. Neque enim Nouitij alio diſcrimine, à Profeſſis, præterquam Caputij priuatione diſcernuntur; cuius loco Caparronem induunt. Quòd ſi Profeſſi Caputium à Tunica ſeparatum, ac diſſutum gerunt; quomodo Regulæ præcepto ſatisfaciunt; quæ inter duas Tunicas, quas Profeſſis concedit, illud diſcrimen ſtatuit; vt vna cum Caputio eſſe debeat? Rurſum quo pacto vnam Tunicam cum Caputio, alteram ſine Caputio habent; qui vel nullam cum Caputio, vel ambas cum Caputio gerunt? Caputium enim, quod ab vtraque Tunica diſiunctum eſt; vel nullius, vel vtriuſque Tunicæ eſſe cenſetur. Cùm verò Caputium ab vtraque Tunica ſeparatum gerant; quonam diſcrimine à Nouitijs diſcernantur, quibus duæ Tunicæ à Caputio ſeparatæ conceduntur, prorſus obſcurum.

V. Alteram quoque ex Caparrone, qui Nouitijs ad probationis inſigne datur, probationem ducimus. Etenim omnibus exploratum

eſt;

eſt: non omne Caputij genus Nouitijs à Regula interdictum eſſe, (quod ipſe antiquiſſimus Ordinis vſus ab exordio inſtitutus confirmat) ſed illud tantùm, quod cum Tunica coniunctum eſt; Cuius loco B. Pater Nouitijs Caparronem aſſignat: quo nomine Caputium ab Habitu ſeparatum, cum gemina illa panni portione, quæ ex vtraque parte ex humeris pendet, & in orbicularitatem deſinit, appellari voluit; vt aperte conſtat ex Regula, in qua ita ſcribitur. *Poſtea concedant eis pannos Probationis; videlicet, duas Tunicas ſine Caputio: & Cingulum, & Brachas, & Caparronem vſque ad Cingulum.* Iam verò ſi Nouitijs idcirco Caparro conceditur; vt quamuis Caputium ferant, Tunicas tamen abſque Caputio habere dicantur: Annon inde apertiſſimum eſt; eos, qui Caputium cum Lunula, & Scapulari à Tunica diſiunctum ferunt, Tunicam abſque Caputio gerere? ex quo id conſequi opus ſit; eos tantum iuxta Regulæ præſcriptum, Tunicam cum Caputio gerere, qui Caputium cum Tunica aſſutum ferunt.

VI. Secundò id ex B. P. Franciſci, ac Sociorum Caputijs, perſpicuâ rei veritate demonſtratur; quæ Tunicis abſque Lunula, & Scapulari conſuta, pleriſque in locis conſpiciuntur. Horum cùm in Superiori Demonſtratione fusè à nobis mentio facta fuerit: hic iterum refricanda non ſunt. Attamen quàm ad id probandum efficax argumentum ſit, candido animo perpendant.

VII. Tertia quoque huius rei Demonſtratio, ab antiquiſſimis B. Franciſci picturis, ac Imagi-

maginibus deſumitur: quarum nulla ante milleſimum, & quadringenteſimum annum reperitur; quæ Caputium abſque Lunula, & Scapulari cum Habitu coniunctum non habeat; vt in ſuperiori Demonſtratione explicatum fuit.

VIII. Quarta denique ex concordi Scriptorum ſententia colligitur. Qui enim quadrati Caputij formam ad B. Franciſci inſtitutionem referunt; quos in ſuperiori demonſtratione non paucos retulimus; omnes Caputium cum Habitu, ex antiqua inſtitutione coniunctum affirmant. Præter hos eſt etiam Vgo in Expoſ. Reg. à Bartholomæo Brandolino citatus; ipſe quoque (a) Brandolinus in hanc ſententiam conſpirat, his verbis, ex Italico translatis: *Nota, quòd Habitus Profeſſorum, ab Habitu Nouitiorum atque à Tunica propriè dicta differt. Primum quo ad vnitatem, quia Habitus Profeſſorum debet eſſe vnitus, & aſſutus cum Caputio. ſed Habitus Nouitiorum, ſicut etiam Tunica, ſunt ſine Caputio. Quapropter quemadmodum malè ageret Nouitius, qui Caputium cum Habitu conſutum deferret; ita quoque Profeſſus, ſi Caputium ab Habitu diſſutum gereret. Hæc eſt ſententia (b) Vgonis in hunc locum: eamque elicit ex Regula quæ dicit; vnam Tunicam cum Caputio: quia illa dictio,* Cum *vnitatem & ſimultatem importat.* Hæc Brandolinus.

IX. Prior Brandolino id docuerat. (c) S. Bonauentura, in Expoſit. Reg. in c. 2. ita ſcribens: Dicit ergo ſic: *Et illi, qui promiſerunt Obedientiam, Profeſſi ſcilicet, habeant vnam Tunicam cum Caputio,*

in qua

a *Brandol. in c. 2. Reg* b *Vgo. in c. 2. Reg.*
c *S. Bonau. in Expoſ. Reg.*

in qua Habitus intelligitur. Id igitur ex D. Bonauentura certum eſt, Tunicam cum Caputio ipſum Habitum eſſe: Cùm verò Habitus eſſe non poſſit, niſi Caputio vnitus; alioqui Tunica, non Habitus appellaretur. Reliquum eſt, vt ex D. Bonauenturæ ſententia, ad Habitum conſtituendum, Caputium cum Tunica coniunctum eſſe debeat.

X. His tandem accedat Gloſſ. (*a*) Ioan. Andreæ in Clement. de Regular. c. 2. in quo cùm habitus Nouitiorum, à Profeſſorum habitu diſtinguendus decernatur: ibi apertè tradit, Caputium Nouitiorum, in Ordine Minorum, Tunicæ aſſutum non eſſe; vt eo à Profeſſis diſtinguantur. *Id patet* (inquit) *in Ordine Minorum, vbi noui Nouitÿ non habent ſutum Caputium.* Ex quo id neceſſariò conſequitur; Profeſſorum habitum, vt à Nouitiorum habitu diſtinctum eſſe poſſit; ex ipſa B. Franciſci inſtitutione, aſſutum ſibi Caputium vendicare.

XI. Sed quid tot teſtimonijs, præſertim apud Minores Obſeruantes opus eſt? cum ij ſuas (*b*) Salmaticenſes Conſtitutiones habeant, à Franciſco Gonzaga Generali confectas; rurſumque à Calatagironenſi confirmatas, quæ hoc ipſum decernunt: pœnamque ijs ſtatuunt, qui diſſutum ab Habitu Caputium gerunt? Id igitur apud ipſos ſaltem certum, ac conſtitutum eſto.

a *Ioa. And. in Clem. de Reg. c. 1.* b *Conſt. Salm.*

DEMONSTRATIO VI.

An S. Antonius Vlyſſiponenſis, S. Bonauentura, & S. Ludouicus quadratum Caputium geſtauerint.

1 NOn abs re hæc à nobis mouetur quæſtio: cùm hac tempeſtate non pauci, atquè ijdem prorſus, qui quadrati Caputij inſtitutionem à B. Franciſco profectam oppugnant, in eam ſententiam inciderint; vt nec ipſum B. Antonium Vlyſſiponenſem, multò minus S. Bonauenturam, & S. Ludouicum Epiſcopum Tholoſanum, qui illo poſteriores fuêre, pyramidali Caputio vnquã vſos fuiſſe affirment. His ratio communis eſt: B. Franciſcum, ac priora illa Orbis tempora, vſque ad Clementem ſeptimum; quo tempore Capucinorum Religio pullulare cœpit, quadratum, at pyramidale Caputium neſciuiſſe. At quandoquidem multa, quæ ad hanc quæſtionem ſpectant, in Quarta Demonſtratione à nobis fusè explicata ſunt; vbi pyramidalis Caputij formam, à B. Franciſco inſtitutam fuiſſe oſtendimus: paucis hæc Demonſtratio abſoluenda eſt: Temporum namque Chronologia explicata, quibus hi Sancti Ordinis Patres, olim in Religione floruêre: nobis facilè erit, rei huius veritatem illuſtrare, ac certam oculis aſpectandam proponere.

II. Illud

II. Illud in primis, ex omnium (*a*) Hiſtoricorum conſenſu, certum eſt, B. Franciſcum, qui anno ſalutis 1182. vitæ huius vſurâ frui cœpit; poſt vigeſimum quartum ſuæ ætatis annum, anno videlicet 1206. Regulam condidiſſe; atque Ordinem Fratrum Minorum, & Habitus, & quadrati Caputij forma à cæteris Ordinibus diſtinctum fundaſſe, quod Superiùs (*b*) Demonſtratione Quartâ pluribus argumentis comprobauimus: ac demùm anno 1226. mortali hâc, cum immortali vita commutata, adoleſcentem Religionem, iam in pleraſque Orbis partes dilatam, eiuſdem Habitus, & Caputij hæredem reliquiſſe. Porro illud apud omnes certum eſt: S. Antonium Vlyſſiponenſem, B. P. Franciſco adhuc inter mortales agente, è Conymbricenſi Cœnobio ſacræ Canonicorum Lateranenſium Familiæ, ad Minorum Ordinem migraſſe, anno 1220. ſexto videlicet ante B. Patris obitum anno. (*c*) Qui cùm vndecim in Religione annos virtute, ac ſanctitate plenos exegiſſet, anno tandem 1231. quinto nimirum, poſt S. Franciſci exceſſum anno, in Cælum conceſſit: atque inter Superos relatus eſt: quo tempore, nullam quadrati Caputij mutationem in ordine accidiſſe, omnium (*d*) Scriptorum concors eſt ſententia. Quo fit, vt S. Antonius, nemine prorſus diſcrepante, quadratum Caputium, quoad ſuperſtes fuit, cum alijs geſtauerit.

III. Idquoque ex pleriſque antiquiſſimis Iconibus confirmatur, quæ S. Antonium qua-

a *Chron. Ord. l. 1. p. 1. c. 1.* b *Chron. p. 1. l. 2. c. 10.*
c *Chron. Ord. p. 1. l. 5. c. 2.* d *Chron. Ord. p. 1. l. 5. c. 27.*

drato, ſeu pyramidali Caputio ornatum demonſtrant; quæ tametſi ſuperius à nobis commemoratæ fuerint: eas tamen hic iterum breuius collectas refricare, haud ſuperuacaneum erit. Prima eſt Tuderti in Pallio Damaſceno vetuſtiſſimo; Secunda Fulginij, apud Min. Conuentuales in Clauſtro: Tertia ibidem in Sacello B. Angelæ Fulginatis: Quarta in abſide S. Maioris Vrbis Romanæ; Quinta in Baſilica Lateranenſi; Sexta Antonij in Eccleſia Minorum Conuentualium; Septima Reginopoli in Germania, in Eccleſia eorundem Minorum Conuentualium; Octaua Neapoli in Conuentu S. Claræ, vbi Fratres hoſpitantur. Hoc ipſum denique ex omnium ferè Scriptorum conſenſu ingenuè conſtat; qui quadratum Caputium ex B. P. Franciſci inſtitutione profluxiſſe docent, quos ſuperius recenſuimus.

IV. Vnus tamen omnium inſtar, Reuerendiſſimus in Chriſto, Pater Felix à Caſcia, Generalis Ordinis Minorum Conuentualium Magiſter, teſtis omni exceptione maior accedat; qui anno 1628. hoc ipſum publica fide, proprio Chirographo obſignata, ac ſigillo munita, citra omnem dubitationem teſtatus eſt. Cuius hoc eſt exemplar. Romæ in lucem editum.

V. *Glorioſum D. Antonium Patauinum, eandem habitus formam geſtare, quam Seraphicus Pater noſter Sanctus Franciſcus deferre conſueuerat; licet cunctis Religionis noſtræ Seraphicæ Hiſtoriarum dogmata profitentibus facilè colluceſſere queat: attamen, quia à nonnullis, in rebus noſtri Ordinis non admodum verſatis, claritas hæc in dubium reuocari poſſet; nos rationibus,*

cauſis,

cauſis, honeſtiſque fundaminibus adducti, veritatem hanc non imus inficias, & quantum in nobis eſt, vt iuxta noſtrum ſenſum clarius eluceſcat; prædictum D. Antonium Ordinis noſtri Minorum, eandem habitus formam, quâ idem Seraphicus Pater S. Franciſcus, dum lucis vſurâ frueretur, vtebatur, geſtaſſe credimus: huiuſce ſiquidem habitus formam arbitramur; Caputium acutum, & ad pyramidalem figuram deſcendens, Tunicaque compaginatum: æquum enim, & conſonum videtur, talem Filium tanti Patris veſtitu conſimili cohoneſtatum fuiſſe, qui eandam prorſus Regulam, & vitæ inſtitutum, vti è fonte manans riuulus, admirabiliter obſeruauit, laudabiliter tranſegit. Et eo vel maximè, quia probatorum Auctorum monumentis apparet; ſublato ex humanis, & ad celſa ſydera euocatis Seraphico Patre S. Franciſco: habitus ſui formam imperturbatam diutinâ temporis intercapedine perſeueraſſe; & mutationem, ſeu variationem non ſuſtinuiſſe. Quod inſuper perſpicuum eſt, (ſi vetuſtioribus picturis eſt adhibenda fides) in Eccleſia Patrum Reformatorum in Vrbe, qui de Obſeruantia nuncupantur, S. D. Franciſci Tranſtyberim: quamplurimi enim ibi conſpiciuntur effigiati Fratres, præaſſertâ induti habitus formâ Iconiorum quoque Baſilicarum S. Ioannis in Laterano, & S. Mariæ Maioris, alibiqúe teſtimonio comprobatur: qualibet enim harum Eccleſiarum in Arâ Maiori, Sanctorum Franciſci, & Antonij Patauini continent effigies, muſiuo labore contextas; Caputium acutum, & Tunicæ coniunctum geſtantes, cingulo craſſiori circumdatas, & ſandalia in pedibus geſtantes, nominibus proprijs, hinc inde Latino idiomate appoſitis. In fidem, &c. Romæ apud SS. duodecim Apoſtolos die 8. Octobris. 1628.

Fr. Felix Generalis Ordinis Min. Conuentualium.

Locus Sigilli.

VI. Quod verò ad S. Bonauenturam ſpectat; quorundam eſt opinio, eum prioris Caputij formam, quæ quadrata erat, in rotundam commutaſſe: ac prætereà Lunulam, & Scapulare addidiſſe. At qui ita ſentiunt, cùm nulla ſolida ratione, aut fundamento moueantur, facilè refelli poſſunt; quod nos in Nona Demonſtratione non obſcurè præſtabimus: in qua perſpicuum, fiet; quadrati Caputij in Ordine Minorum, nullam vſque ad 1400. circiter annum, mutationem factam fuiſſe. Quo fit, vt non modò S. Bonauentura, qui anno 1273. Secundũ (*a*) Trithemium vel 1274. vt vult (*b*) Bellarminus, è viuis ereptus eſt: ſed etiam S. Ludouicus, qui 1297. ad Cælites euolauit, quadratis Caputijs vſi fuerint.

VII. Equidem imagines, quæ in Bergomenſi Eccleſia S. Mariæ Maioris, anno 1347. depictæ, B. P. Franciſcum, S. Antonium, S. Bonauenturam, & S. Ludouicum, quadrato, & oblongo Caputio exornatas referunt; omnem ex animo ſuſpicionem abſtergere debent; quò minùs certò quiſque ſibi perſuadeat, eos haud alia, quam quadrati Caputij forma vnquam vſos fuiſſe: Tot prætereà S. Ludouici Icones, quæ in Neapolitana Vrbe; vti fuſiùs in 4. Demonſtratione explicatum fuit, eundem Pyramidali Caputio vſum manifeſtè indicant: annon præclara nobis teſtimonia ferunt? Verum his prætermiſſis, ipſum S. Ludouici Caputium, quod Tholoſæ aſſeruatur, inſtar omnium ſit: in quo ipſa pyramidalis forma conſpicitur. Quòdſi S. Ludouicus, qui S. Antonio, & S. Bona-

a *Trithemius.* b *Bellarminus.*

Bonauenturâ poſterior fuit, pyramidali Caputio, vt ipſius Caputium, ac picturæ indicant, vſus fuit: Quis S. Bonauenturam, ac S. Antoninm, qui eo priores extitêre, quadrato Caputio caruiſſe exiſtimet? Denique Marci Vlyſſiponenſis, Auctoris Chronicorum Ordinis S. Franciſci, Teſtimonium accedat, qui (*a*) Chron. par. 3. lib. 9. c. 16. ita ſcribit. *Quo tempore B. P. Franciſcus Ordinem Minorum inſtituit, vſus eſt Caputio longiori, & acuminato quod tunicæ aſſutum gerebat: perſimile quoque poſt eum detulerunt Antonius, & Bonauentura, aliјque quamplurimi; quemadmodum ex eorum habitibus, qui vſque in hodiernum diem conſeruantur, & ex picturis manifeſtum eſſe poteſt.* Hæc de hac Demonſtratione dicta ſufficiant: ad ſeptimam pergo.

a *Chron. Ord. p. 3. lib. 9. cap. 16.*

DEMONSTRATIO VII.

Quamdiu Caputium Quadratum, ſeu pyramidale in Ordine floruerit.

I. QVadrati Caputij genus, à B. P. Franciſco Minorum Patre exorſum, ac quamplurimis poſt ipſum annorum luſtris, incolume in Ordine propagatum fuiſſe, hactenus demonſtrauimus: iam verò integra eiuſdem Caputij ætas, vitaque breui inquiſitione indaganda eſt: vt eò faciliùs, quo tempore ipſum intermori contigerit; in-

Nona Demonſtratione, quæ ad hanc rem pleniùs, ac perfectiùs illuſtrandam, inſtituenda eſt, explicari queat.

II. Perfecta quadrati Caputij ætas, haud alia ratione, præterquam vel ab ipſa Caputiorum, quæ varijs in locis religiosè ſeruantur, ætate; vel ab Imaginum ipſius diuturnitate; vel tandem ab Hiſtoricorum teſtimonio, à nobis colligi poteſt. Quò enim eos, qui quadratis Caputijs vſi ſunt, longiùs ab Ordinis natiuitate abfuiſſe perſpectum fuerit; aut quadrati Caputij Imagines, diuturniora ſibi à Caputij ortu tempora vendicauerint; eò ſanè prouectiorem illius ætatem fuiſſe, non obſcurè probatum erit. Ex quo tandem; ſi non certum, ſaltem quàm diuturnum illius vitæ tempus fuerit, indubiè licebit colligere.

III. Primam igitur huius rei probationem ab ijs exordientes, qui quadrata Caputia geſtarunt; eorumque memoriam nobis, ipſis Caputijs teſtatam reliquerunt; breuiter huc reuocanda ſunt, quæ in ſecunda Teſtimoniorum Claſſe Quartæ Demonſtrationis, fuſiùs proſequuti ſumus: Vbi à B. Franciſco inchoantes, eorum ſeriem, & Cathalogũ texuimus; qui quadrata Caputia, varijs Orbis temporibus, ac diſtinctis locis, velut certa antiquæ veritatis monumenta, poſteris conſignarunt. His verò Caputiorum Teſtimonijs hic conſultò præteritis, quæ B. P Franciſco, à Socijs contemporanea, certam nobis illorum temporum fidem commendant: B. Simeonis à Collazzone, qui circa annum Dom. 1239. ex humanis migrauit, quadratum Caputium Spoleti cuſtodiri di-

ri diximus. Aliud Hiſpelli B. Andreæ Hiſpellenſis, qui anno 1270. etiamnum inter mortales vitam ducebat. Aliud B. Philippi à Monte Ilcino, qui cùm anno Domini 1279. in Cælum conceſſiſſet, ſexto ſcilicet, vel ſeptimo poſt D. Bonauenturam anno, corporis, & quadrati Caputij exuuias in eodem Montis Ilcini Oppido depoſuit. Aliud quoque B. Raynerij Biturgienſis, qui anno Domini 1304. poſt S. Ludouicum Tholoſanum Epiſcopum, vitam meliorem aſſecutus eſt; quadratum Caputium Biturgiæ aſſeruatum commemorauimus. Poſt hæc duo quoque alia quadrata Caputia: vnum videlicet, B. Conradi Offidani, alterum B. Ioannis Lauernicolæ, in Sacro Aluerniæ Monte, religiosè repoſita eſſe admonuimus: Ex quibus prior circa annum Domini 1306. Poſterior circa 1322. integrâ ferè poſt S. Franciſcum annorum centuria, ex hac luce, ad puriorem migrarunt.

IV. Hûc vſque quadratorum Caputiorum, quæ nobis perſpecta ſunt, integra monumenta peruenere: quæ quadrati Caputij vitam hactenus in toto Ordine incolumem extitiſſe, extra omnem dubitationem affirmant. At verò depictæ Imagines, quæ poſt hæc Orbis tempora, pleriſque in locis conſpiciuntur; procul dubio diuturniorem fuiſſe indicant. Etenim poſt annum 1322. quem poſtremum Caputiorum reliquijs præſcripſimus; quædam Fratris Minoris Imago, quadratum Caputium gerens, Senis apud Minores Conuentuales in Clauſtro cernitur, qui Pictoris nomen, ac Picturæ tempus hac inſcriptione præ-

ferert. *Ambroſius Lorenzetus Pictor Senenſis, fecit anno Domini* 1335. Alia quoque minus antiquæ Interamnæ in Eccleſia S. Pauli, non longè ab Vrbe B. Virginem paruulum Ieſum geſtantem; ac B. Franciſcum Capucino ſimilem, ipſius pedibus adgeniculatum, in tabula profert, hoc Pictoris, & anni titulo. *Petrus Ranucius Spoletanus pinxit, anno Domini* 1366. menſe Septembri. Tres præterea Fratrum Minorum Imagines, Capucinorum habitum geſtantes; Reginopoli, inferioris Bauariæ Vrbe, tribus ſepulchris lapideis; quæ apud Minores Conuentuales, in ipſo Monaſterij Clauſtro, ſolo effoſſa pedibus teruntur, inſculptas reperias. Prioris ſepulchri lapis ſuâ inſcriptione annum 1372. indicat: Secundi, annum 1388. Tertij, annum 1390. Quanquam verò his recentior in Senenſi Vrbe, apud Fratres S. Dominici; in Sacello illius Eccleſiæ; quod Guelfortum Familiæ eſſe dicitur, Fratris Minoris Imago aſpiciatur, quadratum Caputium præſeferentis; cuius inſcriptio eſt: *Opus Ioannis de Senis* 1447. Integram tamen quadrati Caputij formam, ad 1400. duntaxat circiter annum perueniſſe, haud leues certè rationes mihi perſuadent: quas in Nona Demonſtratione, quæ de Caputij quadrati mutatione inſtituenda eſt, examinandas differimus.

V. Cæterùm perfectam quadrati Caputij ætatem, vſque ad præfatum, plus minuſue annũ, prouectam fuiſſe, ipſæ Gulielmi Farinerij Conſtitutiones, quæ anno 1354. in Generali Capitulo Aſſiſij celebrato, editæ fuerunt, non obſcurè confirmant: in quibus cùm eadem

pror-

prorſus, quæ priùs à S. Bonauentura circa Caputium ſancita fuerant, renouata habeantur: nihil in quadrati Caputij forma immutatum fuit: ſed longior duntaxat Caputij quadrati menſura contrahitur; vt ex ipſa Conſtitutione patet, quâ ita ſancitur. Caputium tali modo fiat, quod exiſtens in capite, cingulum vltra duos digitos non excedat. Verùm cùm hæc vberiùs in Nona Demonſtratione pertractanda ſint: hinc tantùm colligere liceat, quadrati Caputij annos (quanquam de ijs certum quicquam ſtatui minimè queat) vſque ad 1400. circiter annum effluxiſſe.

DEMONSRATIO VIII.

An auctoritate alicuius Pontificis, aut Capituli Generalis, forma Caputij quadrata, aut pyramidalis ſublata fuerit.

1. QVorundam opinio fuit: quadrati, ſiue pyramidalis Caputij formam Ioannis XXII. Pontificis Conſtitutione, nedum ſublatam, verùm & anathemate percuſſam fuiſſe. Cuius rei eam cauſam fuiſſe ferunt: quòd cùm huius Pōtificis tempeſtate, operâ Ludouici Bauari Imperatoris, qui ab eo excommunicatus fuerat, & ab Imperio depoſitus; ſchiſma in

Eccleſia

Eccleſia excitatum eſſet,(Petro quodam Corbario, qui Nicolai V. nomen aſſumpſerat, in Petri Sedem Romæ intruſo)in eo Michaël Cæſenas, Minorum Ordinis Generalis Miniſter; ob quoſdam de Chriſti paupertate errores, quibus is tenaciùs adhærebat; iubente Pontifice, ab officio depoſitus, ad Bauarum tranſfugit: atque illius, ac conſequenter intruſi partes cum alijs (paucis tamen) Ordinis Fratribus, qui eum ſequuti fuerant, tueri cœpit. Ea re grauiter Pontificem commotum, Conſtitutione, quæ incipit: *Dudum*. Data Auenioni, Anno 1330. Eundem Michaëlem Hæreticorum fautorem, manifeſtumque Hæreticum, ac Schiſmaticum, cum ſuis Aſſeclis declaraſſe ferunt. Ac præterea, cùm Michaël cum Aſſeclis, antiquum, ac conſuetum Religionis habitum indutus extra Religionem vagaretur, præcepiſſe; ac ſub diuini anathematis pœna interdixiſſe; ne quis de cætero quadrato Caputio vteretur: cuius loco rotundum Caputium cum Lunula, & Scapulari toti Ordini præſcripſerit. Hanc ſententiam tradit Franciſcus à (*a*) Coriolano Capucinus, in ſuo Breuiario Chronologico, anno 1225. & 12:8. qui malè in eam, totam Capucinorum Religionem, conſtanti Traditione conſpirare affirmat; cùm vix vnum, aut alterum, ei fauentem proferat. Hæc ſententia cùm nullo, aut probatæ veritatis, aut rationis pondere fulciatur, ſeipſa ruit; grauique falſi ſuſpicione laborat. Nam in primis nullam Ioannis XXII. de hac Caputij mutatione Bullam, aut præceptum extare certum eſt:

a *Coriolan. Breu. Chronol. ann.* 1225. *&* 1228.

eſt: neque apud poſteriores Pontifices, neque apud antiqua Ordinis monumenta, vlla illius memoria vnquam ſuperſtes fuit; quibus altum, ac perpetuum ſemper fuit de hac re ſilentium. Quòd ſi res ita accidiſſet; annon rei ipſius grauitas id poſtulare videbatur: vt ſcriptis exarata, ſaltem inter Ordinis monumenta relata fuiſſet? Equidem non inficior, per extrauag. *Dudum.* quæ habetur apud Eymericum in (*a*) Directorio Inquiſitorum; Excommunicationem in Michaëlem, & Aſſeclas, tanquam Hæreticos à Ioanne XXII. latam fuiſſe: quicquam tamen ab eo in quadrato Caputio, quod eo tempore Minorum Familiæ commune erat; immutatum aut præcepum fuiſſe; hactenus neque ex ea Pontificis Conſtitutione, in qua nulla de Caputio mentio fit; neque apud Sacros Canones; neque apud vllos Hiſtoricos conſtat. Quo fit, vt hæc ſententia nihil prorſus à Ioanne XXII. neque ab alio Pontifice ſolidum hauriat, quo ſeipſam defendat.

II. Alij tamen id ex altera eiuſdem Ioannis XXII. Conſtitutione, quæ incipit: *Quorundam exigit, &c.* quæ habetur inter extrau. (*b*) cap. 1. de verb. ſignif. in 6. aſſerere conantur. At neque hi ex ea ſibi quicquam vendicant. Ea enim Conſtitutione Pontifex; vt ex argumento illius capitis, & ex Bullæ contextu, conſtat; quoſdam tantùm Fratres Congregationis Narbonenſis, qui ſub arctioris obſeruantiæ prætextu, ſtrictos habitus, ac breuiora Caputia, quàm

a *Direct. Inquiſit. 2. p. 9. 15. & 16.*
b *De Verb. ſignif. in 6. c. 1.*

tia, quàm Ordinis tunc conſuetudo ferret; pro arbitrio, abſque Pontificis licentia ſibi aſſumentes, ſchiſma in Ordine concitabant; atque à Generalis ſe obedientia abſtrahebant, reprehendit: illoſque ſub Excommunicationis pœna, ab ea Habitus nouitate recedere; totique Ordini ſeipſos conformare; ac demum Generali Miniſtro obedire cogit: Cuius, ac aliorum Ordinis ſuperiorũ arbitrio relinquit de Veſtimentorum vilitate, ac nonnullis; alijs ad paupertatem ſpectantibus iudicare. Cùm autem eo tempore in toto Ordine Caputij acuminati vſus vigeret: tantùm abeſt; vt ea Conſtitutione Caputij quadrati, ac pyramidalis vſus ſublatus fuerit; quòd illâ magis confirmatus fuit; eo duntaxat conſtituto; vt qui vel ſtrictiores Habitus, vel breuiora Caputia gerebant; ſeipſos ad aliorum formam componerent, qui & laxioribus Habitibus, & longioribus Caputijs quadratis vtebantur. Sic enim in ea (*a*) Conſtitutione legitur.

III. *Ideoque omnes, & ſingulos Fratres antedicti Ordinis Minorum, qui ſtrictos, curtos, ac difformes Habitus, ab ipſius Generalis Miniſtri, & aliarum de dicta communitate, Habitu coram nobis, & Fratribus noſtris, & alijs in Romana Curia detulerunt, vel deferunt: monemus, & hortamur in Domino: eis nihilominus in virtute S. Obedientiæ, & ſub Excommunicationis pœna, per Apoſtolica ſcripta mandantes; quatenus ad mãdatum ipſius Generalis deponant, quos deferunt, habitus: & alijs iuxta eiuſdem Generalis arbitrium, determinationẽ, ſiue iudiciũ (vt ſupra prædicitur) induantur; ipſique Generali in omnibus iſtis, & alijs, & per omnia* ſecun-

a *Quorundam exigit de verbor. ſignif. in 6.*

Secundùm B. Franciſci Regulam, & prædictas prædeceſſorum noſtrorum Declarationes, Conceſſiones, & Commiſſiones in ipſis Declarationibus comprehenſas, & noſtras contentas in præſentibus humiliter obediunt, pareant, & intendant. Verùm id apertum errorem euincit, quòd hæc Bulla decennio ante Michaëlis Cæſenatis ſchiſma, eo poſtulante, à Pontifice edita fuit: quo pacto igitur in ipſius odium lata eſſe creditur?

IV. At neque ea opinio rationi, poſteriorique rerum ſtatui ſatis conſentanea videtur: quanquam enim Frater Michaël Ceſenas, cum nonnullis ſui erroris aſſeclis, ad Ludouici Bauari, ac Antipapæ partes tranſierit: ij tamen pauci admodum fuerunt, ac breui ferè omnes præter Michaëlẽ, & paucos, ad Pontificis obedientiam redeuntes, ſchiſmatis maculam abſterſerunt. Quo fit, vt cùm nec diutiùs, nec omnes in ſchiſmate permanſerint: haud credibile ſit, Pontificem tam leuiter Ordinem ad Habitus mutationem compuliſſe. Addo, quòd poſt Michaëlis, & Aſſeclarum ſchiſma, immò & poſt ipſius Pontificis mortem, vigeſimo circiter anno: Generale Capitulum Perpiniani, ſub Gullielmo Farinerio Generali celebratum fuit; anno videlicet 1354. in quo antiqua Ordinis Statuta, olim à S. Bonauentura edita, de Caputij, quod pyramidale fuiſſe conſtat, mẽſura vltra cingulum longiùs, quàm duobus digitis, non extendenda, refricata fuêre; quod planè apertum teſtimonium eſt, nullam à Ioanne XXII. Caputij pyramidalis mutationem factã fuiſſe. Neque enim poſt Pontificis decretum, aut latam in quadratum Caputium ex-

commu-

communicationem, Farinerius, aut Generale Capitulum illud Conſtitutione confirmaſſet. Cùm verò hæc Farinerij Conſtitutio à Martino V. Pontifice, qui poſt 1400. annum Pontificatum geſſit, confirmata fuerit: id ſanè extremo gladio hanc ſententiam iugulat; ne incolumis, aut ſuperſtes diutius eſſe poſſit.

V. Huius Farinerij, ſeu potiùs S. Bonauenturę Conſtitutionis, prius meminerat huius ſententiæ Aſſertor; ex qua pyramidalis Caputij probationem hauſerat: mirum, quòd hic in ſe ipſum impingat, ac Ioanni XXII. Caputij pyramidalis internecionem tribuat, quod poſt Ioannem adhuc incolume aſſeruerat, Anno 1238. fol. 361.

VI. Quod ſi poſteriorem rerum ſtatum perpendimus; is faciliùs adhuc animum ab hac ſententia reuocat: Etenim ex quamplurimis antiquarum Imaginum monumentis perſpectum eſt: quadratum, ſeu acuminatum Caputium, licèt paulò illo antiquo longius, ac laxius, abſque Scapulari multis, poſt huius Pōtificis deceſſum, annorū luſtris, in toto Ordine floruiſſe. Cùm enim Ioannes XXII. anno 1334. diem extremum clauſerit; plurimæ Fratrum Minorum Imagines poſt id tempus exſculptæ, ac depictæ adhuc integræ extant; quæ huiuſmodi Caputium, velut toti Ordini commune referunt; quas nos in Superiori Demonſtratione, ſuis quibuſque temporum ſpatijs aſſignatis, proſecuti ſumus.

VII. Vnde igitur ita ſcribunt? (a) *Quia Caputium illum antiquum (detur caſus, quod fuerit acutum) à Fratricellorum hæreſi pollutum, & maximâ te-*

a *Script. Nea.*

meritate

meritate ab eius forma alteratum fuit; & ideo à Ioanne XXII. Ordini ſublatum, & Fratricellis in ſignum hæreſis, ſchiſmatis, & Apoſtaſia derelictum, antiquatum, & profanatum eſt. Hæc dicimus, & probamus ex Patre Coriolano Capucino in ſuo Breuiario Chronologico: qui etiam refert ſummum Pontificem ſtatuiſſe; vt ſibi obedientes Caputium rotundum geſtarent, relicto oblongo illo, & pyramidali, quo Michaël & ſequaces vtebantur.

VIII. Cur tam inani ratione freti; in Caputium, quod cùm à Beato Patre inſtitutũ fuerit; ſanctum, ac venerandum ab omnibus, præſertim à Filijs haberi debet; tam acerbè inuehuntur; vt illud in Hæreſis, Schiſmatis, & Apoſtaſiæ ſignum derelictum eſſe affirment? Quâ ratione, quod Deo Auctore in Religione inſtitutum, & à S. Dei Eccleſia approbatum: antiquatum, ac profanatum eſſe ferunt; cùm nulla id ſolida, nedum certa ratione euincunt? Vbinam apud Pontificum Bullas; aut quadratum Caputium anathemate percuſſum, ſiue antiquatum; aut rotundum lege aliquâ inuectum oſtendunt.

IX. At eſto. Demus olim Michaëlis Cæſenatis hæreſi pollutum; demus antiquatum; demus profanatum: quod ipſa rei veritas apertè oppugnat: num illud hac tempeſtate, ab ijs tam graui cenſurâ perſtringi debuit? cùm Clementis Septimi Pontificis auctoritate, & Eccleſiæ Iudicio, Capucinorum Ordini reſtitutum; atque ampla Bulla conſecratum, ac tot poſterioribus Pontificum Bullis celebratum fuerit? ſi à Capucinorum Religionis, illis minimè lubet ſe, calumnia temperare:

cur

cur ſaltem S. R. E. non parcunt; cuius aucto-ritatem, ac poteſtatem conuellunt? Quis e-nim profanum, & antiquatum cenſeat; quod publico S. R. E. decreto, velut ſacrum approbatum fuit? Rem acriùs non proſequor.

X. Alij quadrati Caputij mutationem ad Vrbanum Sextum referunt; quem in ſchiſmate Clementis VII. Antipapæ: cùm duo Generales Ordinem diſcinderent, quadratum Caputium in rotundum; adiunctis Lunulâ, & Scapulari, mutaſſe ferunt: quo Fratres Minores ſibi adhærentes, ab alijs, qui Antipapæ parebant, dignoſcerentur. Hanc opinionem, quæ incerto Auctore vagatur, refert Coriolanus: quam etiam ob id maximè refellit; quòd nulla de duobus Generalibus eo tempore electis, in Chronicis mentio fiat; à quibus ſchiſma in Ordine concitari potuerit. Veruntamen huic rationi accedat: quòd hæc opinio, nullum Pontificis decretum, nullum Scriptorem, nullum Ordinis monumentum, nullum denique teſtem, quæ veritatis inſignia ſunt; ſibi vendicat. Quo fit, vt cùm omni prorſus veritatis robore deſtituta ſit, ſeipſa dilabatur.

XI. Quanquam verò quadratum Caputium, huius Pontificis Conſtitutione ſublatum fuiſſe, velut leue, ac improbatum arbitremur, haud tamen pugnamus, quin circa huius ſchiſmatis tempora, quæ ad 1408. annum acceſſerunt, quadrati Caputij forma ad interitum properauerit; quemadmodum in ſequenti Demonſtratione fuſiùs exarabimus.

XII. Illud poſtremo certum ſit: nullam

vllius

vllius Capituli Generalis Conſtitutionem; nullumque Ordinis Decretum, vllo vnquam tempore extitiſſe; quo pyramidalis Caputij forma ſublata, aut in alium mutata eſſe probetur. Addo, quod nec vlla Pontificis Bulla; aut reſcripto; nec generali Ordinis Conſtitutione, aut decreto vllibi ſtatutum habetur: vt Caputij rotunda forma ſimul cum Lunula, & Scapulari; quæ modò communis eſt Minorum Conuentualium, & Obſeruantium Habitus forma, in Ordinem inueheretur: Conſulant Bullas, ac Pontificia Decreta; euoluant Ordinis monumenta; legant, perlegant antiqua Patrum ſtatuta; quæ rotundum Caputium, Lunulam, & Scapulare, vel præceſſerunt, vel comitata ſunt: videant, perpendant, proferant, ſi quod habent quo pyramidali extincta, rotunda Caputij forma cum Lunula, & Scapulari, legitima aliquâ auctoritate in Ordine inuecta fuerit. Quod ſi nihil in eorum Ortu legitimum reperire queunt: ſciant profectò, ea ex illius, quod legitimum fuerat, corruptione emerſiſſe.

* * *

DEMON-

DEMONSTRATIO IX.

Quo tempore, & quâ ratione forma Caputij quadrati, ſeu pyramidalis in Ordine mutata fuerit.

I. ANtiquum Religionis Minorum Habitum, quoad Caputij formam, olim immutatam fuiſſe, tot præclara antiquitatis monumenta, ac veterum Scriptorum teſtimonia, quæ hactenus à nobis allata ſunt, tam ſolidè euincunt: vt nulla ratione id vel negari, vel de eo dubitare poſſe videatur. At quo tempore, quo Auctore, quaue ratione ea immutatio acciderit; haud facilè eſt abſque dubitatione aſſerere. Alij enim hanc Habitus, & Caputij mutationem D. Bonauenturæ tribunt: qui cùm poſt Ioannem Parmenſem, qui ſponte ſe à Generalatus officio abdicauit, totius Ordinis ſuffragijs Generalis electus fuiſſet, anno Domini 1256. in Generali Capitulo, quod Narbonæ in Gallia, anno 1260. ab eo celebratum fuit; priorem Habitus, & Caputij formam in alteram, quæ nunc Minorum Conuentualium, & de Obſeruantia communis eſt, Conſtitutione ab eo commutatam volunt.

II. Hanc ſententiam tuetur ex Recentioribus, quidam haud obſcuri nominis Scriptor, multis

multis mihi nominibus venerandus: qui pro ea nõnullos affert Auctores, nimirum Petrum Galeſinum, Raphaëlem Volaterranum, Alphonſum Ciaconium, & Hieronymum Corteſium: nititurque hoc ipſum ex Speculo Nouitiorum eiuſdem S. Bonauenturæ colligere.

III. Alij verò id alia ratione aſtruunt: videlicet, quòd in antiquis Ordinis Monumentis traditum ſit: D. Bonauenturam in eo Capitulo, Conſtitutiones, ac Reformationes circa Habitus, & Caputia Fratrum ſanxiſſe: quod etiam Bartholomæus Piſanus Auctor Conformitatum affirmat. Ex quo tandem id ſibi perſuaſum habent; his Conſtitutionibus antiquam Habitus, & Caputij formam fuiſſe immutatam.

IV. Verùm cùm tam multa ſint, quæ contra hanc ſententiam validiſſimè pugnant, quæ nulla ratione ſuperari poſſunt; ei planè aſſentire nullo modo poſſumus. Pugnant enim tot quadrata Fratrum Caputia; pugnant tot depictæ illorum Imagines, quæ longè poſt S. Bonauenturam in Ordine floruerunt, de quibus (a) ſeptima Demonſtratione egimus: pugnant ipſæ S. Bonauenturæ Conſtitutiones, in Narbonenſibus Comitijs editæ; quæ priorem quadrati Caputij formam confirmant: pugnant denique eadem S. Bonauenturæ ſtatuta, à Guillelmo Farinerio poſt nonageſimum annum refricata; quæ nihil à D. Bonauentura in quadrata Caputij forma mutatum eſſe indicant.

V. Quod enim ad Auctores ſpectat, quos

(a) à *Form.3.Ord.p.1.fol.33.*

Scriptor

Scriptor ille haud ignobilis, pro hac ſententia profert. Galeſinus non quadratum Caputium mutatum, ſed Cucullam à S. Bonauentura adiectam fuiſſe narrat: quo nomine quid indicare voluerit, planè ignotum eſt. Cucullus enim genus veſtis eſt, vel nauticum, vel paſtoritium ad arcendas pluuias accommodatum: quòd ſi Cucullam in ea ſignificatione accipiat; magis profectò quadratum Caputium confirmat: hoc enim veſtis genus Caputium quadratum habet. At quomodo Cuculla tunc à S. Bonauentura adiecta fuerit, planè intelligi non poteſt. Cuculla; quæ apud Monachos laxior quædam, ac manicata veſtis eſt; quâ diuina officia perſoluentes, vtuntur; minus Galeſini ſenſui reſpondet: cùm eam nullo vnquam tempore apud Minores vſu receptam fuiſſe, exploratum ſit. Supereſt igitur, vt Galeſinus Cucullam in eo ſenſu accipiat, quo apud (*a*) Caſſianum l. 1. de habitu Monach. vſurpatur. Cuculla enim apud Caſſianum (vt notant Scholia) capitis indumentum eſt, quo Monachi Ægyptij vtebantur. (*b*) Sozomenus, lib. 3. cap. 13. de eiſdem Monachis agens. *Caput* (inquit) *integumento, quod Cucullam appellare ſolent, operiebant; quo oſtenderent, ſe vitam proinde ſimplicem, atque ſinceram agere, atque pueros lacte nutritos, quorũ caput eiuſmodi thiaru obuoluitur, vt tegatur ſimul, & foueatur.* Addit (*c*) Nicephorus, lib. 9. cap. 14. tegmen illud acuminatũ fuiſſe. Iam verò ſi hoc Capitis integumentum acuminatum erat, quomodò inde Auctor ille rotundum Caputium

tium

a *Ioan. Caſſ. de Hab. Mon. l. 1.*
b *Sozom. l. 3. c. 13.* c *Nicephor. l. 9. c. 14.*

tium ex Galeſino colligat, ignoro. His accedat, quòd Galeſinus non mutatum Caputium, ſed Cucullam Caputio adiectam fuiſſe tradit: quo profectò indicat, nullam tunc Caputio mutationem accidiſſe; ſed aliquid duntaxat præter Caputium additum fuiſſe, quod ille Cucullam ſeu Almutium appellat; quod Capitis tegumentum eſt à Caputio diſtinctum. At neque id verum eſt: (a) Nam D. Bonauentura Almutia, ſeu rotunda Caputiola, à Communi Ordinis Caputio diſtincta, haud ſane in Ordinem inuexit; ſed iam inuecta reperit; vt ex ſpeculo Nouitiorum facilè colligitur, vbi ait. *Vnde nec Almutia palàm extra Caputium religioſè portantur.*

VI. At Raphaël Volaterranus, Ciaconius, & Corteſius; & ſi qui alij ſunt huius ſententiæ aſſertores, eam ex Piſani verbis hauſiſſe certum eſt: qui in Capitulo Narbonenſi, nonnihil in Minorum habitu à S. Bonauentura ſtatutum fuiſſe affirmat: ex quo ij Caputij quadrati formam mutatam fuiſſe colligunt. Verùm hi toto Cælo aberrant: neque enim S. Bonauentura in eo Capitulo Conſtitutiones condidit, quibus priorem habitus, aut Caputij formam mutaret: ſed potius dilabenti modum, ac terminum præſcripſit. Cùm enim Fratrum Communitas, eâ tempeſtate, ab inſtituta B. Patris auſteritate exorbitans, iam ad habitus mollitiem, ac amplitudinem declinaſſet; Caputia quoque Monachorum more laxiora, ac vaſtiùs à tergo pendentia ſibi adſciſcerent: ea ſanctus Vir, in ipſo ſui Generalatus initio, reformanda curauit. Quare tan-

a *S. Bon. in Spe. Nou. c. 25.* tum

tum abeſt, vt S. Bonauentura, habitus, aut Caputij formam immutauerit; quòd iam inuectæ potiùs tam habitus, quàm Caputij relaxationi, terminum ſtatuit; ne vlteriùs in peius proficeret.

VII. Enimuero quis tam Sancto Viro, qui dilabentem Ordinis ſtatum, omnibus, quibus potuit, machinis à lapſu vendicauit; atque ad reformationem, quoad fieri potuit, prouocauit; hanc deformationis maculam inurere audeat; vt eo Auctore vera Habitus, & Caputij forma, qua potiſſimùm Minorum Ordo ſubſiſtit; primùm in Religione perijſſe cenſeatur? Id porrò cùm abſque cauſa fieri, nulla ratio ferat; quis cauſam excogitare queat, qua is priſcam, atque à B. Franciſco inſtitutam Habitus, aut Caputij formam ex Ordine auellere, atque in aliam commutare deberet? Equidem cùm ſine cauſa, ſine certa ratione, ſine legitimo Auctore, demùm ſine teſte hæc dicantur; miror, quo pacto grauiſſimus Auctor in eam ſententiam deſcenderit.

VIII. Quod verò ex nomine Collarij, de quo agit *(a)* S. Bonauentura in Speculo Nouitiorum, Auctor ille Lunulam colligit: valde meo Iudicio à Bonauenturæ verbis, ac mente alienum eſt: Id enim ex ipſius verbis conſtat, quùm ait: *Indecens eſt, ſi coaptatio præter morem Religionis fuerit curioſa: verbi gratiâ; ſi Caputij collarium quâdam in gyro replicatione, iuxta mundanorum conſuetudinem coaptetur, aut curioſè ipſum replicetur Caputium circa genas.* Ex his enim perſpicuum eſt, non Lunulam, quæ à Caputio diſtincta eſt,

a S. Bon. in ſpec. Nou. cap. 25. & ante

& ante pectus pendet: ſed ipſam Caputij largioris circa collum r plicationem à Sancto Bonauentura Collarium appellari. Cùm enim largius, ac laxius Caputium tunc à Fratribus geri cœpiſſet; Sanctus Vir curioſam illam Caputij in Collo replicationem damnat, quæ ſæcularium Collare præſeferret; qua nonnulli iam vti cœperant. Quo ſanè exploratum eſt, hîc potiùs quadrati Caputij, tametſi amplioris, quàm à B. Franciſco inſtitutum fuerit, formam indicari: ea enim complicatio; ſiue ad collum, ſiue ad genus, rotundo Caputio, quo caput arctiùs vndique obuelatur, minimè coaptari poterat. Adde: Si D. Bonauentura Collarium, quod iuxta huius (*a*) Auctoris ſententiam, eſt quædam panni in gyro replicatio, ante pectus pendens, apertè damnat: quomodo illius Auctor extitiſſe dicitur? Id tandem confirmant Almutia, quæ tunc à Fratribus vſitari cæperant: quæ dum S. Bonauentura extra Caputium palàm deferri, velut irreligioſum carpit; profectò non rotunda, ſed quadrata Caputia, eaque ampliora fuiſſe demonſtrant.

IX. Alij verò hanc Caputij mutationē Ioanni 22. alij Vrbano VI. adſcribunt, quorum ſententiam meritò in ſuperiori Demonſtratione, velut improbatam, ac rationi minùs conſentaneam reiecimus. Supereſt; vt, quo tempore; quaue ratione ea mutatio accidere potuerit, diligentiùs exquiramus.

X. Antiquam Caputij formam, neque certo tempore, neque repentè totam ſimul immutatam fuiſſe, pluribus argumentis mihi perſuadeo.

a ibidem.

lo longiùs ſe protenderet. Cùm verò pannus, quo tunc Caputia fieri cœperunt, ſubtilior, ac exilior eſſet: atque vndique circa collum criſpatus: inde fiebat; vt tubera quædam ex Caputio circa collum prominerent, ex quibus Collaria illa curioſiùs componebantur, quæ à S. Bonauentura (vti explicatum fuit) reprehenduntur. Ea verò, cùm ex Caputij ampritudine paulatim excreſcente, ſub mento fluere cœpiſſent; eò tandem ventum eſt, cùm ea Caputij amplitudo iam faſtidium pareret; ac brumali tempore minùs caput, & collum à frigore tueretur; Collare in Lunulam, Caputium in Scapulare, Almutiumque in rotundum Caputium commutatum fuerit: Fratreſque prioris quadrati Caputij formam abiecerint. Quo fit, vt quibuſdam velut gradibus (quæ cæterarum quoque rerũm conditio eſſe ſolet) Minorum Ordo, ad integram antiqui Caputij corruptionem, & iacturam deſcenderit.

XII. Id verò ne fruſtrà, aut gratis perſuadere videar. Priora illa S. Bonauenturæ tempora nobis primo loco percurrenda ſunt; quibus Minorum Religio ab inſtituta, tum Regulæ obſeruantia, tum Habitus forma declinare cœperat. Hic porrò illud velut certum, ac fixum ſtatuimus: S. Bonauenturam, qui anno 1256 (vt diximus) prima Ordinis gubernacula regenda ſuſcepit; Religionis ſtatum, quoad Habitus, & Caputij menſuram: nonnihil à priori exorbitantem reperiiſſe: ita vt in Generali Capitulo, quod Narbonæ, quarto poſt anno coactum fuit; Conſtitutiones ediderit,

quibus eam Habitus, & Caputij menſuram Præſcripſit; vt Habitus amplitudine 18. palmorum latitudinem non excederet: tantæ verò longitudinis eſſet; vt præcinctus, non ampliùs, quàm duorum digitorum menſura, ſupra funis Cingulum complicaretur. Caputia verò longitudine Cingulum non excederent. Hanc Conſtitutionem refricauit (a) Guillelmus Farinerius Generalis Miniſter anno 1354. in Capitulo Aſſiſij celebrato. Quo fit, vt iuxta S. Bonauenturæ, & Guillelmi Farinerij Conſtitutionem, hic Fratris Minoris habitus,& Caputium eſſe deberent; quæ ſubiecta pictura demonſtrat: quæ laxiorem illius tempeſtatis, & Habitus, & Caputij formam fuiſſe declarat.

a *Mem.Ord.tract.1.f.68.*

Imago Fratris Minoris iuxta Conſtitutiones Farinerij.

XIII. EX quo planè conſtat, eum morem iam ab eo tempore, in Ordine communi Ordinis relaxatione irrepſiſſe: vt Habitus circa lumbos præcincti deferrentur; ac tantæ longitudinis eſſent, vt ſubcincti, complicatione non ſolum Cingulum obtegerent; verùm & longiùs à Cingulo fluerent: & Caputia tam oblonga geſtarentur; vt ipſo etiam Cingulo inferiùs penderent; quæ propterea D. Bonauentura Conſtitutione contrahenda curauit. Hinc facilè perſpicuum fit: cur tot S. Franciſci, S. Antonij, ac S. Ludouici Icones hoc præſertim tempore depictæ: quorum nos multas ſuperiùs commemorauimus, & Habitum præcinctum, & Caputium vſque ad Cingulum protractum gerant. Hæ ſiquidem, & primum hunc corruptionis gradum indicant; & defluentem Caputij, & Habitus antiqui formam velut digito demonſtrant.

XIV. Præclarum huius rei ſimulacrum explicant, nonnullæ S.Franciſci Imagines: quæ Eporediæ, quæ Vrbs eſt Galliæ Subalpinæ, apud Fratres Min. Conuentuales cernuntur: quarum prima extra Eccleſiæ valuas, in perantiquis quibuſdam Eccleſiæ foribus, muro occluſis, quæ nunc Conuentui adhærent; inter fores, & ſuperiorem fornicem depicta conſpicitur: quæ B. Franciſcum Habitu vili, neglecto, anguſto, rudique indutum; ac præterea Caputio non tam oblongo, vt ad infimas vſque Scapulas defluat: ſed contraxiori, quale Capucinorum eſſe ſolet, depictum refert. Aliæ vero in Eccleſia ſparſim conſpiciuntur, laxiori Ha-

ri Habitu, ac Caputio, vſque ad infimas Scapulas,& ampliùs demiſſo; quæ tamen Caputij acuminati, abſque Scapulari, formam retinēt. Inter has quædam alia his antiquior, nec tam ſtricti Habitus, aut breuis Caputij, quàm prima; neque in tam laxam Habitus, & Caputij menſuram diffuſa; quales cæteræ eſſe videbantur; velut media conſiſtere viſa eſt. His tandem aliæ tam B.P. Franciſci, quàm aliorum Sanctorum Ordinis Imagines, Scapulari, ac rotundo Caputio, Conuentualium more, exornatæ ſuccedunt: omnium verò cùm varia propemodum Habitus,& Caputij facies ſit, velut gradibus quibuſdam diſtincta: Quid hæc? præterquàm diuerſos, ac ſuccedentes ſibi rerum ſtatus, ac temporum periodos inſinuant; quibus Minorum Ordo non raptim, aut repentè; ſed pedetentim ab antiqua Habitus, & Caputij forma deflexit;

XV. Primum itaque corruptionis gradum, in antiquum Ordinis Caputium, ſtatim ferè poſt S. Franciſci tempora, paulatim tamen irrepſiſſe; exiguus ipſe annorum numerus; qui inter ipſius obitum, & S. Bonauenturæ ad Generalatum aſſumptionem interfluxit; qui vix triginta annorum fuit; mihi facilè perſuadet. Anno ſiquidem 1226. cùm S. Franciſcus corruptibilem corporis ſarcinam depoſuiſſet. S. Bonauentura anno 1256. Generalatus officiū aſſumpſit. Porrò etſi huic corruptioni S. Bonauentura verbo, auctoritate, ſanctionibus, ac omnibus, quibus potuit, machinis occurreret, ne iā concitatæ illius vndę vltrà eruperent: vix tamen id obtinere potuit, vt aliquantiſper

quieſcerent. At S. Bonauentura, ad Cardinalatum aſſumpto; & vix anno poſt Cardinalatum elapſo, ad Cælos ſublato : intumeſcentibus iterum in Ordine Regularis inobſeruantiæ fluctibus, altera in antiquam Habitus formam procella commota eſt; quæ eò Caputium rapuit; vt vix ſaluâ prioris quadraturæ formâ, cætera mollitie, amplitudine, ac nimia vbertate luxuriarent. Hunc ſecundum corruptionis gradum indicant, pleræque Fratrum Minorum Imagines, quæ in Templo S. Mariæ Ciuitatis Bergomenſis, circa annum 1340. depictæ cernuntur: quæ licèt quadratum Caputium gerant: illud tamen laxius, & ſub Cingulo pendens; ac præterea in his Habitus ſubcinctus conſpicitur, quemadmodum hic delineata Imago indicat. Quo planè manifeſtum fit : alteram hanc Habitus, & Caputij procellam, iam eo tempore in Ordine exundaſſe.

XVI. Ge-

Imago Fratris Minoris
S. Mariæ Bergomenſis

XVI. GEminæ quoque B. Franciſci Icones, quæ in Vrbe Amalphitana religioſè conſeruantur, hunc ipſum ſecundum corruptionis gradum non obſcurè indicant: in quibus & laxior Habitus, & ad lumbos complicatus: Caputium quoque vberius, & ob panni mollitiem, circa collum pleriſque complicationibus diffuſum; ſalua tamen ipſius quadraturâ, ac pyramidali formâ cernitur: quas hîc oculis ſubijcere placuit, vt rei veritas eo magis perſpecta fiat.

XVII. PRimam in ipſa Metropolitana Eccleſia licet conſpicere, quæ omnium opinione antiquiſſima eſt; ex ipſo originali fideliter delineata, & ad nos tranſmiſſa. Cuius hoc eſt ſimulacrum.

Imago S. Franciſci Vrbis Amalphitaniæ.

XVIII. ALtera, quæ in Eccleſia S. Franciſci Minorum Conuentualium aſſeruatur; æquè ſicut prior vetuſtiſſima, ac fideliter ex antiquo exemplari exculpta hanc formam exhibet.

Jmago S. Franciſci in eadem Vrbe Amalphitana.

XIX. VTraque verò Imago, publicâ fide, ac Teſtimonijs munita, anno 1629. ad nos perlata fuit: quæ haud dubium quin propoſitæ veritatis teſtimonium confirmet.

XX. Excreuit hæc corruptionis procella, his adhuc repagulis concluſa, vſque ad annum 1400. vel vt alij volunt, vſque ad Martinianas Conſtitutiones; quæ editæ fuerunt, anno 1430. apertumque Caputio naufragium minabatur. Nam etſi intermedio tempore, primùm Michaël Cæſenas Generalis, anno 1317. literis ad Prouinciales Miniſtros miſſis, iterum S. Bonauenturæ Conſtitutiones circa Habitus, & Caputij menſuram editas, refricaſſe videatur: cùm tamen rudes, ac neglectos Habitus, nec non breuiora Caputia omni ſtudio perſecutum fuiſſe, donec ea ab Ordine expungeret, ex facto Narbonenſium exploratum ſit; quos auctoritate Ioannis XXII. antequam in ipſius odium incideret, extinxit. Poſt Michaëlem quoque Gullielmus Farinerius, anno 1354. cùm eaſdem Conſtitutiones ſanxiſſet, nihil prælerquam naufragij inducias aſſequutus eſt. Nam poſt Gullielmum, percrebreſcentibus iterum carnis, & ſanguinis procellis; tanta ſenſim antiqui Habitus, & Caputij in totum Ordinem mutatio inuecta eſt: vt Martinianis Conſtitutionibus non obſtantibus, circa annum 1400. vel 1430. prior illa, & antiqua tam Habitus, quàm Caputij forma à B. Franciſco inſtituta, apertè in naufragium ruerit; & quadrati Caputij loco, Scapulare, ac pectoralis Lunula, cum rotundo Caputio coniuncta ſucceſſerit;

ſerit; quemadmodum ex Reginopolitanæ Vrbis figurarum teſtimonio demonſtrari poteſt.

XXI. Nam præter geminas illas D. Franciſci, & D. Ludouici ſtatuas, quas in Eccleſia Fratrum Minorum Conuentualium, Reginopolitanæ Vrbis inferioris Bauariæ, contineri paulò ante enarrauimus: ſi in Clauſtrum Monaſterij, quod Eccleſiæ proximum eſt, pedē efferas: octo non minus ſepulchra ſolo effoſſa offendas, marmoreis operculis obtecta; quæ Fratrum ſepultorum Imagines, non alio, quàm communi tunc Ordinis habitu, & acuminato Caputio, lapidi inſculptas, præſeferūt.

XXII. Primi Sepulchri lapis hanc temporis inſcriptionem gerit. Anno 1311. Secundus. Anno 1316. Tertius. Anno 1321. Hæc quidem tempora Ioannis XXII. Pontificis obitum præcedunt. Verùm S. Bonauenturæ temporibus multò poſteriora ſunt. Quæ verò hîc ſequuntur, longiùs quidem à D. Bonauenturæ, propiùs verò à Ioannis XXII. exceſſu diſtant.

XXIII. Quarti igitur Sepulchri lapis hunc annum indicat, 1335. Quinti, annum 1357. Sexti, annum 1372. Septimi, annum 1388. Octaui, ac poſtremi, annum 1390. Id verò leuiter prætereundum non eſt: quòd cùm poſt hæc ſepulchra, alij quoque Fratrum tumuli eo ordine ſtrati ibi reperiantur; in quibus defuncti Fratres, in lapide inſculpti, rotundum Caputium ſimul Scapulari geſtant: ijs tamen annus inſcriptus, ab anno 1409. inchoat: ex quo id planè videtur colligi poſſe; antiquam Caputij formam, circa hunc annum 1400. immutatam fuiſſe. Cui & illud planè ſuffragatur,

quòd

quòd cùm vix vllam ante id tempus, S. Franciſci, aut alterius Fratris Minoris Imaginem, Scapulari ac Lunulâ donatam conſpicere liceat; quæ poſt eam tempeſtatem vel depictæ, vel inſculptæ reperiuntur; ferè omnes rotundum Caputium, ac Scapulare præſeferunt. Atque hæc de quadrati Caputij mutatione, atque interitu ſatis dicta ſint.

DEMONSTRATIO X.

An Capucini, quibus Forma Quadrati Caputij à Clemente VII. Canonicè reſtituta fuit, ſint verè Fratres Minores, à B. P. Franciſco inſtituti.

I. GEminas hæc Demonſtratio, quę nobis poſtrema eſt, Quęſtiones explicandas complectitur. Prima eſt: An quadrati Caputij forma Canonicè, id eſt, obſeruata iuris regula, à Clemente VII. Pontifice Capucinis reſtituta fuerit. Altera. An Capucini Fratres, inter Fratres Minores à B. Franciſco inſtitutos, recenſeri debeant. Vtramque quæſtionem mouent nonnulli recentiores, qui in cauſa ſtatuæ argenteæ, quam Vrbs Neapolitana B. Antonio Vlyſſiponenſi, velut Patrono dicandam parabat: publico ſcripto, Franciſco

Boncompagno, S. R. E. Cardinali, & Archiepiſcopo Neapolitano oblato, contendunt. Primo: Quadratum Caputium, quod à Ioanne XXII. Pontifice perperam anathemate percuſſum ferunt; nunquam ab Eccleſia Canonicè Ordini Minorum reſtitutum fuiſſe. Eorum ratio eſt. *Nam Canonica reſtitutio* (inquiunt) *fit per omnium incedentium examinationem, & ei, cui aufertur. At id nunquam factum eſt; immò renuentibus nobis, qui ſumus verum Franciſcanum corpus. Non enim ab Eccleſia Catholica poterat noſtra Religio petere, quod ſemel, tanquam ſignum ſchiſmatis, ei ablatum fuerat.* Iam id illis reſponſum fuit: quadratum Caputium nullo vnquam anathemate percuſſum fuiſſe: id enim tanquam à ratione, ac veritate alienum, piæ aures omnes audire horrent: ſed ſenſim dilapſum fuiſſe, ante hac demonſtrauimus? Illud verò Congregationi Capucinorum; (quæ & ipſa, verus Ordo Minorum Sancti Franciſci cenſenda eſt;) à Clemente 7. Pontifice diuino conſilio reſtitutum, & reſtitutionem à Paulo 3. demum à Tridentino Concilio confirmatam eſſe, res cuncto Orbi perſpicua eſt. Quapropter videant: num Canonicum illud cenſendum ſit; quod ingeminatis Bullis, & publico Generalis Concilij conſenſu atque auctoritate approbatum eſt. Perpendant amabò: num æquum aut legitimum ſit, Pontificum, ac Conciliorum auctoritatem, ac decreta in diſcrimen, & examen vocare?

II. Rationem audio, ob quam Caputium Canonicè minimè reſtitutum eſſe obtendunt: quia nimirum, Canonica reſtitutio per omnium incedentium examinationem; & ei,

& ei, cui aufertur, fieri debeat: at id nunquam factum eſſe aiunt. Demus interea huic rationi locum, quem tamen illi mox iuſtè denegabimus. Si quâ ratione id nunquam factum fuiſſe quærant, ea profectò eſt: quòd Caputium à B. Franciſco inſtitutum, nunquam Eccleſiæ auctoritate ſublatum, anathematizatum, profanatum, aut antiquatum fuerit. Vbi enim nulla ob delictum priuatio præceſſit: nulla quoque, ad reſtitutionem, cauſæ examinatio fieri debet. Hinc validum aduersùs eos argumentum colligimus, qui primum S. Franciſci Caputium, ab Eccleſia antiquatum fuiſſe tradunt. Nam ſi ſemel Eccleſiæ auctoritate, Caputium à B. Franciſco inſtitutum, Ordini ſublatum fuiſſet; aliqua in Clementis Pontificis Bulla, iuxta antiquum Romanæ curiæ morè, de eo mentio facta eſſet. Cùm verò illius priuationis, ſeu Anathematis, nulla prorſus in ea memoria fiat: inde exploratum eſt, ea penitus fictitia eſſe, quę de huiuſmodi Caputij anathemate cōmemorantur.

III. At eſto: Anathemate illud percuſſum fuerit. Hic ego horum Patrum fidem, ac prudentiam requiro: petoque: num æquum, aut neceſſarium eſſe ſentiant: Eccleſiam, quæ ſummâ in terris poteſtate fruitur; in his, quæ ad gratiam, ac munificentiam ſpectant, cauſæ examen, aut aliorum conſenſum exquirere? Annon deterioris ea conditionis eſſet, quàm ſæcularium Principum poteſtas; quibus id iure Principatus acquiritur?

IV. Veruntamen, vt neque id, quod ipſi petunt ijs ab Eccleſia denegatum fuiſſe demonſtremus.

ſtremus. Certè olim ſummo iure, ne dicam ſummâ B. P. Franciſci iniuriâ, à Minoribus de Obſeruantia, de Caputio aduerſus Capucinos decertatum eſt. Quot, obſecro, lites, controuerſiæ, contentiones, tragediæ ab ipſis in ipſo Capucinorum exordio, ſub Clemente VII. & Paulo III. excitatæ ſunt; vt Caputium quadratum è medio tollerent? Cùm è regione Capucini, vt è lapſu reſtitutum tuerentur, haud ſegniter decertarent? Equidem tot examina præceſſerunt; tot cauſæ coram Pontifice dictæ, tot rationes vtrimque diſputatæ fuerunt; vti ex Annalibus conſtat: vt ne vna quidem intacta ſuperfuerit. Quid igitur nullum examen, aut cauſæ diſcuſſionem, apud Apoſtolicam Sedem, præceſſiſſe conqueruntur? Id ipſi (licet priorum immemores) tandem fatentur; cùm addunt: *Immò renuentibus nobis, qui ſumus verum Franciſcanum Corpus.* Non conuentuales Patres, quorum tunc Capucinorum Congregatio patrocinio vtebatur: Sed Obſeruantes duntaxat; qui omnem in Capucinos lapidem mouebant, renuiſſe certum eſt. Porrò ſi ijs renuentibus, quod veriſſimum eſt, imò aperto Marte pugnantibus, Capucinorum Religioni Caputium reſtitutum fuit: quomodo ea Caputij reſtitutio, abſque omnium incedentium examinatione, cauſæ diſcuſſione, immò contradicentium pugnâ, facta eſſe affirmatur.

V. Neque illud prætereundum eſt: quòd cùm in tam acri huius Quæſtionis exagitatione, cauſæ omnes, ac rationes contradicendi à Minoribus Obſeruantibus, haud iniquo, vt putamus,

putamus, conſilio quærerentur: nunquam tamen ab ijs Caputio oppoſitum fuit: quòd illud olim anathematizatum, pollutum, profanatum, atque in ſignum hæreſis, Schiſmatis, & Apoſtaſiæ Fratricellis derelictum eſſet: quam profectò rationem, tanquam graui pondere non carentem, haud tacuiſſent, ſi ea auctoritatis aliquid, aut veritatis ſibi aliquando vendicaſſet.

VI. Poſtremò, quòd abſque eorum conſenſu, quin etiam illis renuentibus, Caputium Capucinis reſtitutum fuiſſe dicunt. Id quidem veriſſimum eſt; ſed ad Obſeruantes, non Conuentuales pertinet; cùm in id Conuentuales conſentirent: at cur neceſſe erat, eorum conſenſum ab Eccleſia expectari? cùm minùs æquè, tum Caputio, tum Capucinorum Reformationi aduerſarentur.

VII. Alterum porrò controuerſiæ caput eſt; quo apertè contendunt, Capucinorum Ordinem, præterquàm ex declaratione Pauli V. Pontificis, non eſſe Ordinem Minorum S. Franciſci. Hæc illorũ verba ſunt, publico ſcripto exarata. *Quia* (inquiunt) *Capucinorum Ordo non eſt Ordo Minorum S. Franciſci, niſi ex declaratione Pauli V. Summi Pont. vt legi poteſt in eius Bulla: in qua idem Summus Pontifex proteſtatur, in dubium extitiſſe; an prædicti Fratres ſint verè Fratres Minores, vnde decernit. Quamuis tempore S. Franciſci inſtituti non fuerint, quia tamen profitentur B. Franciſci Regulam, poſſunt, &c.* Quamquàm hæc RR. PP. Conuentualium, & Obſeruantium tam Familiæ, quàm Reformatorum, quos maximè colimus, atque in Domino amplectimur; communis

aſſer-

aſſertio, publicè in Iuditio prolata tam in Capucinorum Ordinem contumelioſa ſit; vt illum extra S. Patris noſtri Franciſci familiam, ac inſtitutionem expellat; in exilium releget; ac Minorum nomine, velut hæreditarijs bonis ſpoliet. Attamen contumelijs prætermiſſis, quas facilè condonamus: illud tantùm iuſto mærore proſequimur, quòd in Sacri Concilij Tridentini placita, in Clementis VII. Pauli III. Pauli V. ac poſtremò in Vrbani, adhuc viuentis, Bullas videntur inſurgere, ac tela iactare: quo fit, vt pro ijs tantum pugnare nobis propoſitum ſit.

VIII. Principiò igitur, cùm velut certam, ac probatam aſſertionem ſtatuunt: Capucinorum Ordinem, non eſſe Ordinem Min. Sancti Franciſci: (a) Cōcilij Tridentini in primis doctrinam, ac conſenſum conuellunt: in quo Capucini, Fratres S. Franciſci diſertis verbis appellantur. Seſſ. 25. c. 3. quum ibi ita ſcribitur. *Concedit S. omnibus Synodus Monaſterijs, & Domibus, tam Virorum, quàm Mulierum, & Mendicantium, exceptis Domibus Fratrum S. Franciſci Capucinorum, & eorũ, qui de Obſeruantia vocantur*, &c. Vbi ſub Ordine S. Franciſci, æquè tam Capucinos, quàm Obſeruantes comprehēdit. Quòd ſi Patres, qui de Obſeruantia vocantur, inter veros, ac legitimos S. Franciſci Filios ſe cenſeri volunt; annon & eadem ratione Capucinorum familia, quæ ſub eodem Concilij Canone perſtringitur, Ordo S. Franciſci appellari debet? aut ſi (quod abſque maxima Concilij iniuria præſtare nequeunt) Capucinos à Minorum S. Franciſci Ordine expellunt: quare eodē modo, &

a *Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 3.*

do, & Obſeruantium familiam à Seraphica Religione non auellunt? Cùm enim vtrique S. Franciſci Fratres, æquè à Concilio nuncupentur: æquo etiam aut honore, aut honoris iactura frui debent. Vnde igitur habent, Capucinorum Ordinem non eſſe Ordinem Minorum, niſi ex declaratione Pauli V? Certè quum Bullæ Pontificum, Clementis VII. & Pauli III. qui Paulum V. diuturno tempore præceſſerunt; apertè Capucinos, Fratres Minores, eorumque Congregationem Ordinem Fratrum Minorum appellant: eo planè declarant, eos non ab extrinſeca quadam denominatione, ſeu aggregatione, ac ſimilitudine; ſed ſuapte natura ad Minorum S. Franciſci Ordinem ſpectare. Quod enim ad Paulum V. attinet: Is, quod priùs in dubium, vel potiùs calumniam, apud nonnullos Capucinorum æmulos verſabatur, abſtergit: apertiuſque, quod à Concilio, atque à prioribus Pontificibus traditum erat: declarat: nimirum Capucinos, verè eſſe Fratres Minores S. Franciſci; Quod verò addit: *Quamuis tempore S. Franciſci inſtituti non fuerint.* Cùm iuxta legitimum, ac genuinum Pontificis ſenſum, ad ampliorem rei declarationem appoſitum, intelligere deberent: id peruersè interpretati. Capucinos, ex Pontificis declaratione, à B. P. Franciſco minimè inſtitutos autumant: quod à Pontificis mente prorſus alienum eſſe conſtat: is namque horum verborum ſenſus eſt: quòd Capucinorum Congregatio (quatenus Religionis corpus eſt, à Conuentualium, & Obſeruantium corporibus diſtinctum)

ſtinctum) tempore S. Franciſci inſtituta non fuerit; quemadmodum nec ipſe Patrum Obſeruantium Ordo: qui B. Franciſco poſterior fuit: Sicut enim hi è Conuentualium Ordine, qui primus à B. Franciſco inſtitutus fuit; per Reformationem poſtea, velut rami emersêre: ita & Capucini ex Obſeruantium familia, deinde velut noua Ordinis propago, exordium ſumpſerunt. Nec tamen quiſquam inficiari poteſt: vtrumque tam Obſeruantium, quàm Capucinorum Ordinem à Sancto Franciſco; licèt non tempore S. Franciſci, inſtitutum fuiſſe. Par ſiquidem in vtriuſque ratio militat.

IX. Dicant amabò, qui Capucinos à legitima S. P. Franciſci ſobole diſſectos volunt: num vera Ordinis Succeſſio à tempore; vel à legitima ſobolis propagatione cenſenda ſit. Si eam (vt volunt) tantummodò à tempore venantur: omnem profectò non modo Ordinis, ſed etiam Eccleſiæ Succeſſionem è medio tollunt. Vnde enim veros Sacerdotes, veros Epiſcopos, veros Pontifices nunc Eccleſia haberet; ſi eorum Succeſſio à tempore duntaxat; quo primi illi à Chriſto inſtituti ſunt, iudicanda eſſet? Annon veri in Eccleſia Sacerdotes, veri Epiſcopi, veri Pontifices perijſſent; ſi temporis tantum ratio veram Succeſſionem præſcriberet? Quis enim eos, qui modò in Eccleſia florent; aut Sacerdotes, aut Epiſcopos, aut Pontifices: ſeu Chriſti tempeſtate extitiſſe; ſeu à Chriſto inſtitutos eſſe cenſeat? cùm tot inter eos, & Chriſtum mortalem, ſæcula interceſſerint. At veram Eccleſiæ Succeſſionem, præſertim, quę primam illã Chriſti inſtitutionem

nem ſequuta eſt; non ex tempore; ſed ex legitima Ordinatione, quæ ab ijs manat, qui legitimam ordinandi poteſtatem nacti ſunt, cenſeri; Catholicæ fidei dogma, ac doctrina eſt.

X. Hoc pacto, & vera cuiuſque Ordinis Religioſi Succeſſio, ac propagatio accipienda eſt. Neque enim, qui ab ipſo Ordinis Auctore, olim in Religione conſcripti fuerunt; vera tantummodo Ordinis ſoboles putandi ſunt: alioquin ij, qui poſt ipſum ad Ordinem acceſſiſſent, inter Spurios Ordinis filios relegandi eſſent: atque ita fieret, vt qui ſe modò ſolos, ac legitimos S. Franciſci filios eſſe gloriantur; ſuamet ſententia ſe illegitimos iudicarent. At abſit, vt illos minus legitimos putemus: cùm enim vera Ordinis ſucceſſio per legitimam propagationem fiat; quotquot ab ijs, qui legitima in Ordine poteſtate fruuntur, per Votorum Religionem in Ordine incorporantur; hos inter legitimam S. Franciſci Sobolem omnium calculis computandos cenſemus: tametſi longius ab Inſtitutionis tempeſtate abſint. Quapropter, cùm Capucinorum Ordo, legitimam hanc ſucceſſionis lineam, ſibi ab exordio vendicauerit: quum ab ijs ſuæ propagationis originem ſumpſit, qui inter B. P. Franciſci filios, Regulæ profeſſione computati, legitima ad ſolobem propagandam auctoritate fulciebantur; abſque calumnia à vera S. Franciſci ſobole expelli non poteſt.

XI. Addo; quòd ſi ex tempore, vera tantùm Succeſſio ſpectanda eſſet: ipſa quoque

Ciui-

Ciuilis ſucceſſio, quæ inter homines legitima, ac immota haberi ſolet, ab hominum genere auelleretur. Qui enim vel in temporalium Regnorum, vel in Ciuili cuiuſque ſtirpis ſucceſſione, legitimi ſucceſſores haberi volunt: haud neceſſe eſt, vt ab ipſo generis ſtipite temporis immediatione fluant: ſed vt antiquam Maiorem lineam, nunquam interruptam repetant, ſatis eſſe cunctis perſpicuum eſt; ex quibus ij legitimam originem duxerũt. Alioquin totum hominum genus confunderetur: Fruſtraque leges de hæreditatibus legitimè adeundis ſtatuerentur. Quin etiã & ipſa Chriſti ſecundùm carnem propago, fruſtra ex Dauidis ſemine ducta ab Euangeliſtis deſcriberetur: ſi ij duntaxat, qui ex Dauidis ſemine priores, ipſa temporis prioritate, propagati ſunt, intra Dauidis ſtirpem concluderentur. Ita profectò & in Ordinum ſucceſſione fieri exiſtimandum eſt: vt non, qui primæua tantùm origine ab eo fluxerunt, qui Ordinis inſtitutor fuit, legitimi Ordinis filij ſucceſſores habeantur: ſed ij quoque inter legitimos iure optimo cenſeantur; qui longa etſi annorum intercapedine, ab Ordinis Inſtitutore diſſiti: ab eo tamen antiqua, ac nunquam interrupta Religionis, ac Profeſſionis linea ſucceſſionem habent. Quamquam (ſi verum fateri licet) ij veri duntaxat, ac legitimi S. Franciſci filij habendi ſint; qui illius perfectè Regulam obſeruant, ac S. Patris virtutum veſtigia ſectantur. Neque enim, teſte Saluatore, ex carnis, & ſanguinis; ſed ex virtutum proſapia, ſpiritualis, ac Religioſa propago cenſenda eſt.

XII. Verùm alio quoque argumento, ex ipſis Pontificijs Conſtitutionibus hauſto, ſupremum huic controuerſiæ colophonem imponamus: In primis Leonis X. ſummi Pontificis in hac irrefragabile iudicium accedat: qui cùm in Bulla, quæ incipit: *Ite, & vos*, &c. Min. Obſeruantium Generali Miniſtro, in toto Minorum Ordine, eâ duntaxat ratione primatum contuliſſet; quòd apud illos tantummodò vera, ac legitima Regulæ obſeruantia vigeret. In poſteriori Conſtitutione, quæ incipit: *Licèt alias*, &c. Vbi Fratres de Obſeruantia, in publicis actibus loco, ac dignitate, eâdem ratione Fratr. Conuentualibus præire decreuit; hanc quæſtionem, iam eo tempore à Min. Conuentualibus aduersùs illos excitatam, obtruncat; & Minores de Obſeruantia veros B. Franciſci Filios, & abſque vlla interruptione, à tempore editæ Regulæ ab ipſo genitos, declarat his verbis. *Quodq; ipſi Fratres de Obſeruantia, & Reformati, veri, & indubitati Fratres Ordinis B. Franciſci, & eius Regulæ Obſeruatores ſemper fuerunt, ac diuinâ fauente gratiâ ſint futuri, ſine aliqua interruptione, ſeu diuiſione à tempore editæ Regulæ, per B. Franciſcum vſque ad præſens, ac ſub ipſius B. Franciſci Regula militauerint; & etiam ad præſens militent; ſicque ab omnibus teneri, & obſeruari, ac dici debere decernimus, ac mandamus.* At quandoquidem in hoc Pontificis Decreto, ac prioribus, quædam nobis perpendenda ſe offerunt, quibus res tota clariùs declaratur: haud importunum erit, in ijs explicandis paulò diutius immorari.

XIII. Primum igitur eſt. Quo tempore Minores

nores Conuentuales à Regulæ obſeruantia exceſſerant, ſolo Regularis obſeruantiæ intuitu, Fratribus de Obſeruantia Primatum in Ordine, ac potiorem locum, ac dignitatē à Pōtifice decreta fuiſſe: ac proinde Ordinis Primatum, ac dignitatem, non ita perſonis datam, vt de Obſeruantia nuncupatos duntaxat conſequeretur: ſed ita à Regulari Obſeruantia pendere: vt eâ cadente, ſimul, & Primatus, & dignitas perſonis collata concidant. Ceſſante enim causâ, ob quam priuilegium datum eſt, ipſum quoque priuilegium ceſſat; atque in eos transferri debet, qui Regulari obſeruantiæ incumbunt: quæ expreſſa huius Pontificis mens fuit, his verbis in ipſo Bullæ initio declarata. *Licèt alias poſtquam ſtatueramus, & ordinaueramus, quòd de cætero perpetuis temporibus, Fratres B. Franciſci, ſub puritate eius Regulæ, & ſub Regulari obſeruantia viuentes, ac Reformati, Miniſtrum: Fratres verò dicti Ordinis, Conuentuales nuncupati, Magiſtrum Generalem habere deberent,* &c. Et infra: *Quòd in Proceſſionibus, & alijs actibus publicis, Fratres Conuentuales Fratribus Regularis Obſeruantiæ Miniſtrum habentibus, locum digniorem relinquere tenerentur.* Verba enim illa (*perpetuis temporibus*) alia quoque (*ſub puritate eius Regulæ, & ſub Regulari obſeruantia viuentes*) obſeruanda ſunt: quibus apertè inſinuat; ſe Primatum hunc, ac dignitatem in eos duntaxat conferre, qui vel eo tempore, vel ſucceſſiuè perpetuis temporibus, ſub Regulæ puritate, & ſub Regulari obſeruantia viuerent. Neque enim vlli dubium eſt, quin Pontifex, dum hoc priuilegio Ordinem Minorum de Obſeruantia

cohoneſtat; in Ordine non perſonas, ſed in perſonis Regularem obſeruantiam intueretur: quæ cauſa fuit, vt Primatus honórem, ac dignitatem, quæ apud Minores Conuentuales eouſque inſtituta fuerat, in Minores de Obſeruantia transferret; ac perpetuâ temporum ſucceſſione in eos transferendum vellet, qui Regulæ puritati ſtuderent: ac Regularem obſeruantiam colerent. Hæc tum ex Pontificis mente, tum ex illius verbis, clariſſimè conſtant.

XIV. Ex quo alterum facilè colligimus: nimirum, veram Fratrum Minorum ſucceſſionem, de qua diſceptatur; non à perſonis, aut temporum antiquitate, ac prioritate; ſed à Regulæ obſeruantia petendam eſſe: ita vt ijs duntaxat, qui Regulæ obſeruatores ſunt, in B. Franciſci ſemine cenſeantur; quocunque ij nomine appellentur, aut tempore exiſtant. Cùm enim Pontifex, Minoribus Conuentualibus, ob Regulæ inobſeruantiam, à Primatus honore, atque à vera B. P. Franciſci ſucceſſione exturbatis, ſolos Fratres de Obſeruantia veros, ac indubitatos Fratres Ordinis B. Franciſci, & ſine aliqua interruptione, ac temporis interpolatione à tempore editæ Regulæ, ſub ipſius B. Franciſci Regula eouſque militaſſe declarauerit; atque ita tenendum eſſe decreuerit. Annon inde apertiſſimum eſt; ſolam Regularem obſeruantiam ex Pontificis ſententia, inter veros, & non veros B. P. Franciſci filios, ac ſucceſſores diſcernere? ijſque duntaxat ius ſucceſſionis tribuere, qui veri Regulæ obſeruatores exiſterent? Quo fit, vt cùm de

vera,

vera, ac legitima B. P. Franciſci Succeſſione agitur, fruſtrà temporis ratio requiratur; cùm ex Pontificis declaratione, qui veri Regulæ cultores ſunt, tametſi tempore poſteriores, ij duntaxat à tempore editæ Regulæ, ad legitimum B. Franciſci ſemen pertinere cenſeantur. Hoc enim pacto ipſe quoque Apoſtolus, de Iſraëlitis diſſerens, ait: (*a*) *Non enim omnes, qui ex Iſraël, ij ſunt Iſraëlitæ: neque qui ſemen ſunt Abrahæ, omnes filij.* Et ad Galatas ſcribens: (*b*) *Cognoſcite ergo* (inquit) *quia, qui ex fide ſunt, ij ſunt filij Abrahæ.* Quòd ſi Apoſtolo id de Iſraëlitis dicere licuit: cur id quoque Pontifici de Minoribus ſentire æquum non fuit? eoſque tantummodò B. Franciſci filios decernere; qui B. Franciſci veſtigia, ac virtutes ſectantes, perfectè ipſius Regulam obſeruarent.

XV. Quæ cùm ita ſint; poſtremum iam his conſectaneum expendendum ſupereſt: quod magis ad rem noſtram ſpectat. Pontifex enim dum Minores de Obſeruantia, apud quos tunc Regularis Obſeruantia vigebat; non aliam ob cauſam, præterquàm ob ſolam Regulæ obſeruantiam, à tempore dictæ Regulæ inſtitutos, ac ſub B. P. Franciſci Regula militaſſe declarat: quid aliud inſinuat; præterquam temporis rationem ad veram B. Franciſci ſucceſſionem neceſſariam non eſſe? Nec qui priores ad Religionem vocati ſunt; ſed qui in Regulari obſeruantia duntaxat potiores eſſent, ad Minorum Ordinem ſpectare? Et quidem, quod ad Minores de Obſeruantia nuncupatos ſpectat: nulli dubium eſſe poteſt, quin hi Fratribus Conuentualibus, vtpote ab

a *Rom.*9. b *Gal.*4.

ijs exorſi, tempore poſteriores extiterint: quo fit, vt ſi temporis duntaxat ratio exquirenda eſſet, planè intelligi non poſſet; quo pacto ij à tempore editæ Regulæ (vt Pontifex aſſerit ſub B. Franciſci Regula militaſſent; ac Regulari obſeruantiæ operam dediſſent; cùm enim operatio ſequatur eſſe: quandoquidem eo tempore Minores Obſeruantes, ex quibus illud Reformatorum corpus compactum fuit, necdum exorti erant; ac pluſquam integro ſæculo, à priori illa editæ Regulæ tempeſtate aberant; quomodò Regulæ obſeruationi incumbere, aut ſub ea militari potuiſſent? Reliquum igitur eſt; vt Pontifex, dum Obſeruantes à tempore editæ Regulæ extitiſſe, ac ſub B. Franciſci Regula militaſſe tradit: non illud tantùm Reformatorum corpus, Obſeruantium nomine inſignitum; ſed quotquot veri Regulæ Obſeruatores exiſtunt, quocunque ij nomine cenſeãtur, & quoquo tempore exiſtant, eo tempore comprehendere voluerit, quos ab omni loco, & tempore abſtractos, primis illis Regulæ cultoribus adiungit, qui tempore editæ Regulæ, in ea obſeruanda ſtrenuam operam nauarunt.

XVI. Quapropter, qui Minores Capucinos, à vera Ordinis ſucceſſione, ac legitimo B. P. Franciſci ſemine, eâ ratione auulſos volunt; quòd hi tempore B. Franciſci inſtituti nõ fuerint. Caueant ſummoperè, ne in hunc Pontificis lapidem offendant. Siue enim hi in Obſeruantium nuncupatorum, ſiue in Minor. Conuentualium Ordine militent, illius vbique pondere obruuntur. Obſeruantes namque

cùm à Minoribus Conuentualibus, poſt integrum ſæculum progeniti; vt tradit *(a)* Franc. Gonzaga *lib. de Orig. Rel. Franciſcana tit. de Orig. Fratrum Capucinorum,* tempore B. Franciſci inſtituti non fuerint; quâ ſanè ratione nos à Minorum Ordinis ſucceſſione expellunt, eâdem ſeipſos ab ea alienos oſtendunt: ac proprio ſe pugione iugulant: nec tamen interea propoſitum aſſequuntur: cùm nõ modò poſteriora Pauli Quinti, & Vrbani Octaui, verum & priora Leonis Decimi decreta cõuellant: quẽadmodum hactenus demonſtratum fuit. Conuentuales verò non modò Pauli V. & Vrbani VIII. Verum & Leonis decreta venerari; & (vt decet) ſuſcipere debent: qui quum Minores de Obſeruantia nuncupatos, tametſi tempore B. Franciſci haud inſtitutos, ob ſolam tamen Regulæ obſeruantiam veros Minores, atque à tempore editæ Regulæ ſub Minorum Ordine comprehenſos eſſe decernit. Eodem quoque decreto, & Capucinos proſequitur, apud quos purior adhuc Regulæ obſeruantia viget: teſte ipſo Franciſco Gonzaga, qui illud inter ſuos Obſeruantes, & Capucinos diſcrimen agnoſcit: quòd illi Regulam iuxta Pontificis Declarationes: Capucini verò iuxta literam obſeruant. At ex Ordinis Chronico certum eſt, eam Chriſti Domini mentem verbis expreſſam fuiſſe, vt Regula ad litteram obſeruaretur; nec tamen Capucini Pontificum Declarationes, quæ Regulam ab inſtituta paupertate, ac vitæ auſteritate nõ relaxant, quales ſunt Nic. 3. & Clementis 5. nullatenus reijciũt.

a *Franc. Gonz. lib. de Ord. Rel. tit. de Orig. Fr. Cap.*

XVII. Hinc Leonis X. & Pauli V. Decreta, quæ nonnihil inter ſe diſcrepare videntur, nullo negotio conciliãtur: Leo namque, dum in præcitata Conſtitutione declarat, Minores de Obſeruantia nuncupatos, à tempore editæ Regulæ ſub B. Franciſci Regula eouſque militaſſe, temporis rationem ab Ordinis ſucceſſione proſcribit; vt Regularem obſeruantiam ſolam ad ſucceſſionem neceſſariam autumet. Paulus verò in Bulla, quæ incipit: *Eccleſiæ militantis*, &c. vbi Capucinos vere Fratres Minores, ac legitimos B. P. Franciſci Filios aſſeruit, addens; *Quamuis tempore B. Franciſci inſtituti non fuerint*: idem planè quoad ſenſum affirmat. Illud verò tantum explicat, Capucinorum Ordinem, quatenus Corpus inſinuat, ſuo capite, & membris conſtans, à Conuentualium, & Obſeruantium Ordine diſtinctum; tempore B Franciſci minimè inſtitutum fuiſſe; quod Leo de Obſeruantium Corpore aſſerere non dubitaſſet, ſi de eo quæſtio orta fuiſſet: verba enim illa: *A tempore editæ Regulæ*: non de Religionis Obſeruantium Corpore, à priori illo Conuentualium diſtincto; ſed de Regulari obſeruantia ab ijs inſtituta, intelligenda eſſe, ſuperiùs diximus, quæ ad primæuam illam temporum ſeriem à Pontifice reuocatur: cùm Regula, à B. Franciſco edita, à primis illis Ordinis Patribus perfectè obſeruaretur.

XVIII. Hic igitur cùm Bullæ Pauli V. Pontificis genuinus ſenſus eſſet; vt Capucinos non tempore, ſed vel legitimâ Ordinis propagatione, vel Regularis obſeruantiæ cultu, veros S. P. Franciſci filios aſſereret; excitata ab ijs

contro-

(*a*) controuerſia, qui nodum in ſcirpo quærunt, eam Sanctitas Domini Papę Vrbani VIII. (quem Deus Opt. Max. diu incolumem ſeruet) poſtrema Bulla, quæ incipit: *Saluatoris, & Domini noſtri,* &c. Data anno 1627. die 8. Iunij, pleniſſimè obtruncat. In qua, vbi Pauli V. Pont. & S. R. E. ſenſum de Capucinorum origine retulit, his verbis decernit: *Nos æquum, & rationi conſonum fore cenſentes, vt qui verbo, & exemplo veros ſeſe B. Franciſci Imitatores oſtendunt; tales ab omnibus abſque vlla controuerſia habeantur: attentiuſquè conſiderantes, eorundem Fratrum Capucinorum originem, ſeu principium eorum eſſe realiter, & cum effectu computandum à tempore primæuæ, & originalis inſtitutionis Regulæ Seraphicæ: cuius obſeruantiam ipſi Fratres Capucini ſemper, ſine aliqua interruptione continuarunt, &c. Re priùs per Venerabiles Fratres noſtros S. R. E. Cardinales, negotijs Regularium præpoſitos, maturè diſcuſſâ: de eorundem Cardinalium conſenſu, hâc noſtrâ perpetuò valiturâ Conſtitutione, Fratres Capucinos præfatos fuiſſe, & eſſe, ex vera, ac nunquam interrupta linea; ac veros, ac indubitatos Fratres Ordinis S. Franciſci, & illius Regulæ obſeruatores; ſubquè ipſius B. Franciſci Regula militaſſe, & ad præſens quoque militare ſicquè ab omnibus, & ſingulis cenſeri, ac reputari, & iudicari debere; irritumquè & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quâuis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari; Apoſtolicâ auctoritate, tenore præſentium decernimus, & declaramus.*

XIX. Alio tandem argumento à ratione ducto, Capucinorum Ordinem à B. Franciſco minimè inſtitutũ fuiſſe probare nituntur. Ita enim ratiocinantur. Capucini ab initio Ordi-

a *Script. Nea.*

nis inſtituti non fuerunt, vt Paulus V. in Bulla affirmat illis verbis: *(Quamuis ab initio inſtituti non fuerint)* neque in medio Ordinis progreſſu, cùm tempore S. Bernardini non fuerint. Neque in fine, quia ipſi nomen Eremitarum, non Minorum à Pontifice petunt, quod etiam illis conceditur: Vnde ergo Fratrum Minorum nomen ſibi vendicant? At facilè hoc argumentum diluimus. Dicimus enim Capucinos in principio Ordinis à B. Franciſco inſtitutos fuiſſe; cùm is Ordinem Fratrum Minorum fundauit: alioquin neque Ordo Obſeruantium à B. Franciſco inſtitutus cenſeretur: cùm Obſeruantes tempore S. Franciſci inſtituti non fuerint. Addo & Capucinos immediatè à B. P. Franciſco inſtitutos fuiſſe; quum is Minorum Ordinem fundauit: cùm enim Ordinis fundatio non priora tantùm, ſed & poſteriora, atque vniuerſa Ordinis membra, quæ in qualibet temporis differentia in eo futura ſunt, procul dubio complectatur: qui Ordinem fundat, cuncta Ordinis membra ſibi immediatè copulat: quo fit, vt hâc ratione non modò Capucinos; verùm & qui poſt eos in Ordine futuri ſunt; velut à B. Franciſco immediatè inſtituti, ad Minorum Ordinem pertineant. Fuerunt & in medio Ordinis progreſſu. Nam Fr. Matthæus à Baſſio, & Ludouicus Foroſempronianus, cùm Raphaële fratre, à quibus Capucinorum Ordo exorſus, Fratres Minores de Obſeruantia, ac conſequenter B. P. Franciſci Filij extiterunt, alioqui ipſi Patres de Obſeruantia veri S. Franciſci Filij minimè dicerentur. Fuerunt

tandem

tandem in fine Ordinis: nam, tametſi Eremitarum more, lucos, ac ſyluas, ad Habitationem, ac perfectiorem Regulæ obſeruantiam ſibi vendicauerint: Minorum tamen vitam, ac Ordinem non exuerunt: ita vt Fratres de vita Eremitica nuncupati fuerint; quod tum ex Pontificijs Bullis, tum ex Tridentino Concilio, tum ex Minorum Regulæ profeſſione, perſpicuum eſt. Quod enim ad Eremiticum nomen ſpectat; ij non Eremitarum vitam, aut inſtitutum; ſed tantùm habitationem ſibi elegerunt: tum vt longiùs ab hominum conuerſatione remoti; maiori ſtudio, atque animi quiete diuinæ contemplationi, ac Regulæ obſeruationi vacarent: tum etiam; vt B. P. Franciſci conſilium, ac veſtigia ſectarentur; qui(vt ex antiquis Ordinis monumentis conſtat) Monaſteria non in Vrbibus, ſed ab his paulò longiùs conſtruenda ſuadebat; vt in ijs Eremi potiùs ſolitudo, quàm Vrbium frequentia eluceret.

VLTIM. DEMONSTRATIO

An Habitus S. Franciſci, & Minorum, qui inter homines habitant, ſordidus, ac nimis vilis ſit cenſendus.

I. IAm inſtitutum de Habitu Minorum S. Franciſci; ac illius forma opus abſolueram; quum in manus fortè incidit, Liber quidam poſthu-

 mus,

mus, Moguntiæ impreſſus anno 1613. in quo Auctor de Monachorum ſtatu diſſerens cap. 5. Primùm quærit his verbis: *Poſſint ne Monachi vti Habitu, vili, & ſordido; ſicut olim multi Eremitæ vſi fuêre: & S. Franciſcus vſus fuit.* Tum verò quæſtioni reſpondens, ſubiungit. *Reſpondeo cum Hieronymo ad Nepotianum. Ornatus, & ſordes* (ait) *pari modo fugienda ſunt: quia alterum delicias; alterum gloriam redolet.*

II. Duo hic in primis ab Auctore apertè aſſeruntur. Primum, Habitum Minorum S. Frãciſci ſordidum iudicandum, atque inter ſordidos referendum eſſe: quod ex titulo Quæſtionis non obſcurè conſtat. Alterum, Habitum Minorum S. Franciſci, ob id, quòd ex Auctoris ſuppoſitione ſordidus eſt; ex Hieronymi ſententia; qui ſordes in Habitu vitandas docet, fugiendum. Hæc ab Auctore diſertis verbis traduntur: quamuis poſteriorem Aſſertionem, Habitu S. Franciſci ſilentio obtecto, ſub nomine ſordium duntaxat, exprimendum voluerit.

III. Ego quidem, quod ad priorem Aſſertionem attinet, vt Auctorem, plurimis mihi titulis venerandum, ab hac calumnia liberarem. Sordidi appellationem, ad rei vilis, ac nullius ferè pretij exiſtimationem contrahere cogitaueram: neque enim ignoro, ſæpè quod vile eſt, apud Auctores, ſordidum nuncupari: vnde adagium illud. *Sub ſordido palliolo ſæpè latet ſapientia:* niſi prima Auctoris reſponſio hanc mihi interpretationem præriperet, qua ita cum Hieronymo reſpondet. *Ornatus, & ſordes pari modo fugienda ſunt.* Qua reſponſione,

cùm Auctor ſe de ijs ſordibus agere, apertè declaret, quæ cùm turpes ſint, fugiendæ ab Hieronymo aſſeruntur: ac proinde à ſordido illo abſtinendum ſentiat, quod turpe, ac ignobile eſt; & ornatui opponitur: nullum benignæ huic interpretationi locum relinquit. Quid verò de his Hieronymi verbis ſentiendum ſit, quonè ſenſu ab eo prolata fuerint, paulò inferiùs explicabimus.

IV. Sordidum itaque, cùm ex hac Auctoris reſponſione, ex ijs ſordibus colligatur; quæ ex Hieronymi ſententia, velut turpes fugiendæ ſunt: hoc nobis argumentum inde ex Auctore conficiendum tradit. Sordes ex Hieronymo in Habitu fugiendæ ſunt. S. Franciſci Habitus ſordidus eſt ex Auctoris ſententia; id eſt, ſordes illas præſefert, quas D. Hieronymus fugiendas docet. Is igitur eſt fugiendus. Huius Argumenti tam minor Propoſitio, quàm Concluſio, tam apertè ſacrum Minorum Ordinem peſſumdant: vt cùm nullâ ratione ab iniuria excuſari queant, iuſtè me ad earum confutationem compulerint. Minor quidem, eo ſenſu, quem ex Auctore explicauimus, accepta; haud leuem Minorum Ordini contumeliam irrogat: dum Sacrum illius Habitum Sordidum ſupponit: Concluſio verò à temeritate, atque etiã errore non vacat: dum aduersùs Apoſtolicos Canones, qui ſacrum Minorum Habitum, ab Apoſtolica Sede approbatum, ac multis, tum à Summis Pontificibus, tum à legitimis Concilijs, laudibus celebratum commendant; vitandum, ac fugiendum decernit ... cùm à Religioſi hominis ſenten-

ſententia, ita diſſentanea ſint: vt vix ea à Catholico Viro profecta cenſeri debeant. Hinc facilè mihi perſuadeo: ea præter animi ſententiam, Auctore è calamo excidiſſe: Quapropter non Auctorem, cuius Religio, mihi multis titulis eſt veneranda; ſed ipſas Aſſertiones, quæ cenſurâ dignæ ſunt; non quidem pro rei dignitate, aut grauitate; ſed breuiori, duntaxat ſtylo propulſandas duxi: ne in publicum Chriſtianæ reipublicæ damnum redundent.

V. Igitur quod ad priorem Aſſertionem ſpectat: Habitum Minorum, B. Franciſci non Sordidum, non turpem, non indecorum, aut ignobilem eſſe. Primum Chriſtus ipſe, qui ſupremus Minoritanæ Regulæ Auctor fuit, non obſcurè declarauit; quum ipſe Pater Franciſcus, Monte Columbo, qui è Reatina Valle exurgit, conſcenſo, Regulā diuino ſpiritu dictatam, ac velut digito Dei conſcriptā, ab eo accepit quam dum Frater Helias, ſimul cum alijs Ordinis Miniſtris, quaſi aſperiorem recuſat: Chriſti vox, Franciſcum ad eum ingemiſcentem, his verbis alloquitur: Franciſce, quid gemis, aut turbaris? Regula hæc à me compacta fuit: quodque in ea exaratum eſt, non tuum, ſed meum totum eſt. Quo fit, vt eam ad literam, ad literam, ad literam ſine gloſſa, aut commento obſeruari velim. Ita in (*a*) Chronico Ordinis, & (*b*) Annalibus Minorum legitur. Cùm igitur in Regula Minorum, Habitus, atque illius qualitates perſpicuè tradantur: quis

a *Chron. Min. p.* 1. *l.* 2. *c.* 8.
b *Annal. Min. ann.* 1223. *n.* 3.

quis abſque diuini nominis iniuria, Chriſti inſtitutioni ſordes, ac turpitudinem affigere audeat; aut ſordidum appellare, quod diuinâ Chriſti voce ſacrum inſtitutum, ac celebratum eſt?

VI. Chriſtum præterea Dei Filium, Minorum Habitu amictum, olim apparuiſſe, antiqua traditio eſt, quam Bartholomæus Piſanus, (a) Libro Conformitatum, his verbis commemorat. *In ſignum autem, quod hæc Regula ſit Ieſu Chriſti, eſt, quòd Chriſtus apparere dignatus eſt, & ſe oſtendere in Habitu Fratrum Minorum: nam cùm quidam deſideraret Deo ſeruire; & rogaret Deum, vt ſibi viam oſtendere dignaretur, quâ ſibi perfectè ſeruiret. Dominus autem Ieſus Chriſtus, qui audit libenter preces bonorum, oſtendit ſe illi in Habitu Fratrum Minorum dicens: Quicunque me ſequi cupit, veniat, & taliter mihi ſeruiat: & hoc dicto euanuit ex oculis eius.* Iam verò, ſi Minorum Habitus Sordidus eſſet, ac turpis; quis vnquam ſibi in animum inducere poſſet; eo Dominum aliquando ſeipſum contexiſſe, atque eo indutum hominibus apparere voluiſſe? Cùm ſordes, quæ ab omnibus fugiendæ ſunt, procul à Chriſto omnino ſint arcendæ.

VII. Dicat amabò Auctor, qui Sordidum B. Franciſci Habitum eſſe ſtatuit: num ſordidum illud appellari queat; quod Summorũ Pontificum Bullis, Diplomatibus, Reſcriptis, ac Declarationibus, velut Sacrum approbatum, conſtitutum, & maximis laudibus celebratum eſt? (nefas quippe maximum cenſendum eſt: ſi quis aſſerat Sordes, quæ à Hieronymo,

a *Conformit.l.1.2.p.fruct.9.Franciſcus Regulator.*

nymo, atque alijs Patribus reprobantur; ab Eccleſia, quæ Patrum doctrinæ inſiſtit; aliqua ratione approbari.) Exquirat, obſecro, quid Honorius III. qui Minorum Regulam, ab Innocentio priùs verbo tenus approbatam, Bulla proſecutus eſt; de Minorum Habitu, ac Religione prædicet. Bulla, quæ incipit: *Cùm dilecti Filij*, data 3. Idus Iunij ſui Pont. ann. 3. in qua illos vniuerſis Eccleſiæ Ordinibus maximè commendat. Quid Gregorius 9. in Bulla Canonizationis B. P. Franciſci, quæ incipit: *Sicut phiala aurea*, &c. data an 2. ſui Pontificatus, & alia, quæ incipit: *Cùm qui recipit*, &c. 8. ſui Pontificatus anno edita. Quid Alexander IV. Bulla, quæ incipit: *Patris æterni benignitas*: data Neapoli 3. Idus Aprilis, Pontificatus ſui ann. 1. in qua tot Minores laudibus accumulat; vt ijs vix quicquam aliud addi poſſe videatur. Euoluat quoque, quid idem aduerſùs Minorum Ordinis detractores ſtatuat. Bulla, quæ incipit: *Quidam Sacra Scriptura*, &c. Edita Anagniæ, anno ſui Pontificatus 2. Quid Ioannes 22. Bulla, quæ incipit: *Sacra Romana* contra Fratricellos edita; in qua Minorum Habitum commendat. Quid Paulus II. Bulla, quæ incipit: *Inter cæteros*, &c. in qua Priuilegia omnia Ordini priùs conceſſa confirmat. Quid Sixtus IV. Bulla, quæ incipit: *Cum ſemper*, &c. & alij plerique Pontifices. Quorum ſi Auctor plura teſtimonia expetit; (*a*) Speculum Minorum, & (*b*) Firmamentum trium Ordinum conſulat. Hi omnes, cùm Minorum vitam, ac inſtitutionem commendent; atque Habitum in Re-

a *Spec. Min. tract. 1. & 2.* b *Firm. trium Ord. 1. p. trac. 1.*

in Regula Inſtitutum, ſua auctoritate approbent; quo pacto is Sordidus, ac turpis nuncupari poſſit, ignoro. At his accedant Nicolai 3. *Exijt, qui ſeminat,* &c. Clementis V. *Exiui de Paradiſo,* &c. Et Ioannis 22. *Quorundam exigit,* &c. Regulæ declarationes, ac Martini V. Conſtitutiones: in quibus B. Franciſci Habitus, nedum Sordidus, ſed ſacer, ac veneratione dignus aſſeritur.

VIII. Poſtremò cùm B. Franciſcus Minorum Habitus Inſtitutor fuerit; atque eo, dum mortalis inter homines verſatus eſt, vſus fuerit: in eoque innumeris poſt mortem apparuerit: demum plerique ex illius habitibus, qui apud nos, tum Florentiæ, tum alibi aſſeruantur; ac Sociorum, qui varijs in locis religioſè cuſtodiuntur; contactu, miracula diuinitus patrata fuerint; ac quotidie patrentur: quis tam glorioſum Virum, aut Sordium Inſtitutorem, aut Sordibus vſum ſuſpicari queat? An non ſacrilegium cenſendum eſt; ſi quis Sordes, ac Sordidum Habitum à Deo miraculis probari ſentiat? Certè Aſſertionem, tam ab omni Religione alienam, Religioſo Viro è calamo inconſultò, ac præter animum excidiſſe, mihi procul dubio perſuaſum eſt: quo fit, vt ſi adhuc inter nos ſuperſtes eſſet, ab ea velut à degeneri abhorreret.

XIX. Pari modò, & alteram huic affinem, & conſectaneam, Aſſertionem, quæ communem Eccleſiæ ſenſum, & ſententiam oppugnat, ab eo velut adulteram repudiandam fore non dubito. Quis enim grauiſſimos Pontifices, Minorum Religionem, ac ipſius Alumnos ſummis lau-

mis laudibus efferentes, atque ab omnibus honorificè excipiendos audiat;qui fugiendos, ac velut Sordibus maculatos, deuitandos cēſeat? Certè cùm (a)Honorius Papa, huius nominis Tertius, vniuerſis Epiſcopis, atque Eccleſiæ Catholicæ Præſulibus, his verbis mandat: *Cùm dilecti Filij, Fr.Franciſcus & Socij eius de vita, & Religione Minorum Fratrum, abiectis vanitatibus huius Mundi elegerint, vitæ viam à Romana Eccleſia meritò approbato, ac ſerendo ſemina verbi Dei, Apoſtolorum exemplo diuerſas circumeant manſiones, vniuerſitatem veſtram rogamus, & exhortamur in Domino, per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenùs latores præſentium de prædictorum Fratrum Collegio exiſtentes, cum ad vos duxerint declinandum, ipſos recipiatis ſicut Catholicos, & Fideles, aliàs eis ob reuerentiam diuinam, & noſtram exhibentes vos fauorabiles, & benignos.* Cùm (b) Alexander 4. his Minor. Fratres, apud vniuerſos Eccleſiæ prælatos, encomijs proſequitur. *Patris* (inquit) *æterni benignitas pro ſui nominis attollenda gloria, & fidelium procuranda ſalute, inter perſonas plurimas diuinis obſequijs deputatas, viros in Eccleſia ſua Sancta conſtituit conuerſationis, & vitæ honeſtæ conſpicuos, ac ſcientiæ titulis inſignitos. Hi ſunt dilecti Deo, & hominibus Fratres Ordinis Minorum, & Prædicatorum, qui ſuum ſemper affectum ad amorem Cæleſtium dirigentes; virtutem diuini nominis, per Orbem terrarum publicant, & Chriſtianæ Religionis ampliando cultum deſudant. Hi ſunt qui vitam, & merita Beatiſſimi Pauli Apoſtoli contemplantes, gloriantur in ſola Cruce Domini, ſpernendo Mundi ſolatia pro*

delicijs

a *Honor.3.Bulla, cùm dilecti.*

b *Alexand. 4.Bulla Patris æterni.*

delicijs Paradiſi. Hi ſunt, qui hoſtes animæ per ſcutum fidei, loricam iuſtitiæ, gladium ſpiritus, ſalutis galeam, haſtam perſeuerantiæ debellantes, obtinere ſatagunt; vt Catholicis vniuerſis Fidei, ſpei, & charitatis augmenta perueniant; ac perfidis veritatis via pateat, & hæreticæ prauitatis inſania euaneſcat. De tantorum ſiquidem meritorum prouenit claritate, quod nos Fratres eoſdem in Chriſto affectu ſinceriſsimo diligamus, & ipſos vbique terrarum ſtatu gaudere pacifico affectamus; pro re indigna, & nimis amara ducentes, ſi quis de numero Fidelium, & potiſsimè Prælatorum, eos aliquibus turbat iniurijs, vel offenſis. Rogamus itaque deuotionem veſtram, & per Dei miſericordiã obſecramus, per Apoſtolica ſcripta vobis mandantes, ac in remiſsionẽ vobis peccaminũ iniungentes; quatenus illos, qui ſunt ex eis in veſtris Ciuitatibus, & Diæceſibus conſtituti, ſeu qui ad præſentiam veſtram quandocunque peruenerint: pro diuina, & noſtra reuerentia affabiliter, & benignè recipere, ac eos veſtræ charitatis ſtudeatis affluentia confouere: permittendo, vt Regularibus eorum obſeruantijs, & ſtatutis per Sedem Apoſtolicam approbatis, ac etiam indulgentijs, & literis, quas circumſpecta pietas Sedis eiuſdem olim conceſſiſſe dignoſcitur de ſua gratia ſpirituali. &c. Id procul dubio ſentire debent, eos, Non Sordibus pollutos, non Habitum Sordidum geſtantes, non vitandos, non fugiendos eſſe?

X. Quis verò Romanos Pontifices, in Minorum Religione, quæ ex habitu, vitæque inſtitutione à reliquis dignoſcitur, ſarta tecta ſeruanda, adeò ſollicitos intuetur; vt neque illius pacem, ac tranquillitatem quoquo modo minui, ac turbari patiantur; qui Minores Fratres habitu Sordidos, ac proinde fugiendos, quin potiùs amplectendos, maximaque in-ve-

in veneratione habēdos, ſibi perſuadeat? Audiāt quibus verbis (a) Clemens IV. Pontifex ad Generalem Miniſtrum, ac vniuerſos Minorum Ordinis Fratres reſcribat. *Ad conſequendam* (inquit) *gloriam cæleſtis patriæ, ſic diuina pietas humilitatem veſtram per ſuam gratiam cernitur allexiſſe; quòd ſemper ad hoc intenti eſtis, & vigiles; vt illam vobis, & proximis per innocentis vitæ ſtudium acquiratis. Hæc enim, & alia ſancta pauperrimæ Religionis veſtræ merita nos inducunt, quòd ſimus ex intimo cordis affectu ſolliciti; vt in omnibus, quæ ad Dei laudem, & tranquillum ſtatum deuotionis veſtræ cupitis, habeamus prouidentiæ ſtudium efficacis.* Nec ſanè Minori ſtudio in eo tuendo ſe ſollicitum gerit, (b) Bonifacius huius nominis VIII ad eoſdem ita ſcribens. *Inter cæteros Ordines, quos Cæleſtis Agricolæ ſumma benignitas in horto plantauit Eccleſiæ, Sacrum veſtrum Ordinem iam per Orbis prouincias ſupernâ gratiâ propagante diffuſum, dum minori fungeremur officio, ſincerâ charitate diliximus; ad ſtatum eius feliciter promouendum ſollicitis ſtudijs intendentes. Nec minuit itaque, ſed anxium potiùs circa ipſum præhabitæ dilectionis affectum, perſonæ noſtræ ſubſequuta promotio ad apicem Apoſtolicæ dignitatis, cum tantò propenſiùs ad ipſius Ordinis intendamus augmentum, quantum à Nobis facultas præſtantior, quanquam noſtris non exigentibus meritis noſcitur cælitus attributa.* Audiant denique (vt reliquos præteream) quâ curâ (c) Martinus V. Pontifex erga Minorum Ordinem afficeretur. *Amabiles fructus* (inquit) *quos Sacer Ordo Fratrum Minorum, velut pomerium quoddam diuinâ manu conſitum,*

a *Clemens. 4. Bulla. Ad conſequendam*
b *Bonifacius. 8. Bulla Inter cæteros*
c *Martinus V. Bulla. Amabiles fructus.*

ſitum, in agro militantis Eccleſiæ in vbertate produxerit hactenus, & producit aſſiduè; ac odorem ſuauitatis in omnem terram, ex fructuoſis operibus dicti Ordinis profeſſorum continuè prodeuntem, in noſtra conſiderationis intuitum ſpecialiter inducentes; de ſtatu præfati Ordinis proſperè conſeruando, vt felicibus ſemper ſucceſſibus augeatur, ſollicitè cogitare nos conuenit: & ad ea paternis ſtudijs intendere, per quæ profeſſores ipſi ab exteris, & ſæcularibus curis releuati, in humilitatis ſpiritu, & confirmationis ſuauitate ſinceriùs, & quietiùs poſſint Altiſſimo famulari. Quod ſi Minorum Ordo à Pontifice Sacer aſſeritur: num Habitus,quo is à cæteris diſtinguitur, ac velut externo ſigno declaratur;Sordidus,ac turpis cenſendus erit? Num qui Ordinem commendat,Habitum tanquam ſordidũ fugiendum ſuadet? Si Ordo Sacer: Cur non & Sacer Habitus,nedũ honeſtus cenſeri debeat? Etenim perſpicuum eſt, Pontifices, & Concilia, quæ Minorum Ordinem approbant,laudant,ac velut Sacrum commendant; ſimul cum Ordine, & Ordinis Habitum Sacrum prædicare. Hæc pro B. Franciſci,ac Minorum Habitu, ab his Aſſertionibus potiùs, quàm ab Auctore vendicando, obiter dicta ſint: neque enim Auctorem, aut alium Catholicum hominem,in eas vnquam conſpirare exiſtimauerim.

XI. Verùm cùm alteram quoque reſponſionem propoſitæ quæſtioni Auctor ille adhibeat: hanc fortè magis ad Auctoris mentem efformatam, allatamque mihi facilè perſuadeo, quam ille poſt pauca his verbis ſubijcit: *Ego reſpondeo Monachorum, & maximè Solitariorum Habitum, ſi vilis ſit, non poſſe iure reprehendi, vt patet*

exemplo

exemplo Heliæ, S. Ioannis Baptiſtæ, Pauli primi Eremitæ, Arſenij, Franciſci: & probat S. Thomas Opuſculo 19. quia Patres Synodi Gangrenſis vilitatem in illis laudarunt: & ſeptima Synodus Generalis iubet puniri ridentes eos ob vilitatem. Hactenùs optimè ex cõmuni Patrum ſententia. At verò quę his immediatè ſuccedũt; nonnihil negotij faceſſunt; ſubdit enim: *Dixi de Solitarijs: quia eos, qui inter homines habitant, magis decet communis veſtitus, non nimis vilis. Et ideo Concilium Aquisgranenſe ſtatuit, vt Canonici Regulares in veſtitu teneant mediocritatem. Et Martinus V. in ſuis Conſtitutionibus de Minoritis ſtatuit; vt veſtes eorum non ſint nimis viles & Groſſæ, vt terrorem incutiant, vel riſum alijs moueant.*

XII. Nonnulla hic diligentiùs examinanda ſunt, quæ Auctor his verbis perſuadere contẽdit. Primũ eſt: An veſtium vilitas ad Solitarios tantummodò ſpectet. Quod Auctor prioribus verbis adſtruit; quum ait. *Dixi de ſolitarijs.* Quid verò Solitariorum appellatione Auctor intelligat, luculenter aperit: Cùm eos illis opponit, qui inter homines habitant. Quo fit, vt Solitariorum nomine eos appellandos cenſeat; qui procul ab hominibus, ac Vrbibus inter montes, ac nemora, Eremos incolunt. His igitur Auctor duntaxat cùm veſtium vilitatẽ concedere videatur, id exemplo Ioannis Baptiſtæ, Pauli primi Eremitæ, Arſenij, probat: quibus & B. Franciſcum addit. Quâ verò id ratione præſtet, ignoro: Cùm B. Franciſcus magis inter eos, qui inter homines habitant, quàm inter Solitarios, & Eremitas cenſendus ſit: quippe, qui diuino Oraculo didicerit; ſe, ſuumque Ordinem, ad hominum ſalutem curandam,

tandam, diuinitùs excitatum: ac propterea ſuorum Minorum Monaſteria, haud longè ab hominum habitatione ædificanda curauerit.

XIII. (*a*) D. Thomas fuſiùs de hac re diſſerens, Opuſculo XIX. multis rationibus probat, Religioſos quoſque, needũ Solitarios, vilem habitum decere; ibi enim eos ex profeſſo impugnans, qui vilem habitum in Religioſis damnant; ex multiplici capite illos erroris coarguit. Primùm ex Sacris Conciliorum Canonibus, 21. q. 4. Nam (*b*) Septima Synodus ibi allegata, dum ita decernit. *Igitur ſi inuenti fuerint deridentes eos, qui vilibus, ac Religioſis veſtibus amicti ſunt, per Epithimium corrigantur.* Non ſolitarios tantummodò, ſed Religioſos quoſque complectitur: quos vilibus induendos cenſet: Idem quoque docet (*c*) Synodus Gangrenſis, dum veſtem viliorem in Sacris hominibus laudat. Cuius rei ſtatim cauſam ibidem reddit. (*d*) D. Thomas, ita ſcribens; *Priſcis enim temporibus omnis Sacratus Vir, cum mediocri, aut vili veſte conuerſabatur*; tum paucis interiectis, hæc ſubdit; *Patet, ergo, quod vilitas veſtium eſt amplectenda, & pretioſitas fugienda; & quòd grauiter puniendi ſunt, qui contra vilitatem veſtium loquuntur.* Quapropter ſibi tum à Concilio, tum à D. Thoma caueant; qui Religioſos, qui inter homines habitant, communem veſtitum magis decere autumant.

XIV. Ex altero quoque capite S. Thomas oſtendit, veſtium vilitatem Religioſos Viros maximè congruere; eò ſcilicet, quòd ad ipſos præſer-

a *D.Thom.Opuſc,19.cap.18.* b *Sept.Synod.cap.17.*
c *Synod.Gangren,cap.vlt.* d *D.Thom.Opuſc.19*

præſertim ſpectet pœnitentiam hominibus prædicare; cuius verba lubet referre. *Item* (ait) *eorum falſitas apparet exemplo Ioannis Baptiſtæ, de quo Matth.* 3. *dicitur quòd habebat veſtimentum de pilis Camelorum: vbi dicit Gloſſa: Qui pœnitentiam prædicat, habitum pœnitentiæ prætendit: In eo vilitas veſtis, & cibi laudatur, quorum vſus in diuite arguitur. Et alia Gloſſa dicit ibid. Quod ſeruus Dei non debet habere veſtimentum ad decorem, vel ad delectationem; ſed tantùm ad tegendam nuditatem. Et Matth.* 1. *ſuper illud. Erat Ioannes veſtitus pilis; dicit Gloſſa. Conueniens veſtis prædicatori. Ex quibus patet, quòd Serui Dei, & præcipuè qui pœnitentiam prædicant, debent vilibus veſtitus indui.* Hæc S. Thomas, qui & hoc ipſum paulò poſt colligit, ex veſtibus Prophetarum, de quibus Apoſtolus; (a) *Circum ierunt in melotis, in pellibus caprinis*; qui non ſolitariè, ſed inter homines habitabant. Ex quibus perſpicuè liquet; non ad Solitarios duntaxat veſtium vilitatem eſſe contrahendam; ſed ad eos omnes meritò extendi debere; qui ſe Deo, vel Religioni conſecrant; vel prædicationis in Eccleſia munere funguntur.

XV. Alterum quoque examinandum eſt: An ſcilicet Religioſos, qui inter homines habitant, magis deceat communis veſtitus, quàm vilis; aut nimis vilis: vt Auctoris verbis vtar. Vtrumque enim & vilem, & nimis vilem, ſeu viliſſimum communis veſtitus expellit. Hactenus ſanè ex Conciliorum, & D. Thomæ ſententia demonſtrauimus; non communem, ſed vilem habitum Religioſos omnes decere; qui vel Deo per Religionis vota ſe mancipant, vel pœnitentiam hominibus an-

a *Heb.* 11. nunciant

nunciant: atque eo maximè, quod ij non communem, ſed Religioſam, atque à Mundanis omnibus rebus ſemotam, vitam profitentur: cuius inſigne in habitus mutatione præſeferunt: quem à communi ſeiunctum eſſe debere, præſtantior, ac perfectior ipſa vitæ ratio videtur poſtulare. Ex quo id facile euincitur; Religioſos, qui inter homines habitant, vilem potiùs, quàm communem veſtitum decere. Verùm vt id luculentius pateat: Iubet Sancti Thomæ argumentum proprijs verbis referre, vt non noſtrum, quod dicimus; ſed Sanctorum eſſe, cunctis manifeſtum ſit. Igitur vbi illud Hieronymi dictum; *Ornatus, & ſordes pari modo fugienda ſunt:* Quod illi ab aduerſarijs obijcie batur; quodque nobis opponit Auctor, ita expoſuit; vt eo non vilitatem veſtium, ſed abuſum, & ſuperbiam, quæ plerumque ſub ſordibus veſtium deliteſcit, Hieronymus cauendam moneret: quanquam altera magis loco propria, ac germana expoſitio eſſe videatur, quæ ex ipſo Hieronymo colligitur. Hieronymus enim in ea epiſtola Nepotianum Presbyterum inſtruit, quo habitu is, qui Presbyter eſt, incedere debeat: monetque ſordes in veſte Presbyteri, quæ gloriā apud homines aucupantur, fugiendas eſſe. At verò, quum ad Ruſticum Monachum ſcribens, de Monachorum veſte diſſerit. Sordes in ea approbat his verbis. (a) *Sordes* (inquit) *veſtium candidæ mentis indicia ſunt. Vilis tunica contemptum ſeculi probat.* Quod etiam confirmat in Epiſtola ad Pammachium, de morte Paulinæ: vbi veſtium vilitatem commendat; Sextum aduer-

a *Hie. ep. ad Ruſt. Mon.*

ſariorum obiectum diluens, his verbis ratiocinatur. (a) *In vſu exteriorum rerum; illud quod eſt ordinabile ad meliorem finem, eſt commendabilius: ſicut abſtinentia ciborum, quæ ordinabilis eſt ad concupiſcentiam carnis domandã, eſt cõmendabilior, quàm communis victus, quo quis vtitur cibus cum gratiarum actione: cuius contrarium Iouinianus Hæreticus aſſerebat: vt patet per Hieronymum, qui hunc, & alios eius errores condemnat. Similiter etiam vilitas veſtium ordinatur ad humiliandum animum, & etiam ad corpus domandum: vnde etiam pari ratione vilitas veſtium ſecundum ſe, magis commendabilis eſt, quàm habitus communis. Et hoc modo ſicut in Ieiunio conſiſtit Religio, ita etiam in veſtium vilitate.* Hæc D. Thomæ ratiocinatio tam clara, ac perſpicua eſt, vt eam nulla ratione Auctor, aut alius pro illo, inficiari queat.

XVII. Quamobrem ad tertium, ac poſtremum, quod examinandum ſupereſt, accedo. Illud vero eſt: Vtrum Minoritas, qui inter homines habitant, magis deceat cõmunis veſtitus, quàm nimis vilis. Affirmatiuam huius aſſertionis partem expreſsè docet Auctor, quam ex Martini V. Conſtitutione probare nititur. Lubenter accipio, quod Auctor agnoſcit: Minoritis ex Regula veſtium vilitatem congruere: quanquam melius ſenſiſſet; ſi eos vilibus ex Regulæ præcepto induendos aſſeruiſſet. At illos magis communem, quàm nimis vilem decere, haud ſatis probo. Cum enim communẽ veſtitum, ex D. Thomæ, & aliorum ſententia, à Religioſorum omnium vſu abiecerimus. Sanè multo magis ab his ex-

plodeu-

a *D. Thom. opuſc. 19. c. 8. Rheg. c. 2.*

plodendus eſt, qui ad vilis veſtis vſum, ipſâ Religionis lege compelluntur.

XVIII. Veruntamen, quia Auctor inter vilem, & nimis vilem veſtem, diſcrimen ſtatuit; vilique Minoritis conceſſa, ab ijs nimis vilem, velut indecoram, ac inhoneſtam auellit: ab eo ſane quærendum eſſet, quam is veſtem nimis vilem eſſe ſentiat? Et quidem ego illam, apud eum, nimis vilem veſtem eſſe arbitror; quæ vili, aut vilior, aut viliſſima eſt. Neque enim vltra vilius, aut viliſſimum, aliquis vilitatis exceſſus, aut nimietas excogitari poteſt. Hoc itaque conſtituto: Si de Minoritani Habitus vilitate, ratio ex Regula ineunda eſt; ab ea vilitas tantummodo abſque diſcrimine præſcribitur; quum dicitur. *Fratres omnes veſtimentis vilibus induantur.* At ſi Legiſlatoris mentem, quæ legis anima eſſe dicitur, diligentius inſpiciatur; viliores, ac viliſſimas illum veſtes ſuis Fratribus præcepiſſe, tum ex prima Regula, in qua illud, poſt hæc verba immediatè additum erat: *Et licet dicantur hypocritæ, non tamen ceſſent benefacere.* tum ex poſterioribus verbis, quibus dicitur: *Et poſſint ea repetiare de Saccis, & aliis petiis cum Benedictione Dei.* Facile perſpicuum erit. Neque enim in hypocriſis ſuſpicionem Religioſi incidunt; qui vilibus tantum veſtimentis induuntur: cum illud, vel commune ſit omnium Religioſorum indumentum; vel ex eo, quod pleriſque ſaltem familiare eſt, quiſquam hypocrita cenſeri non poſſit. Quare hanc ex vilioribus tantum, aut viliſſimis veſtibus ſuſpicionem oriri neceſſe eſt: quas quum B. Pater ſuis amplectendas præſcribit, illos ad-

monet; ne ob eas hypocritæ appellari formident. Cùm verò veſtimenta, ſacci, atque alijs panni, tametſi viliſſimi, præſegminibus reſarcire ſuadet: quis hæc viliſſimi habitus inſignia non agnoſcat? Quid enim ſacco vilius? quo quum Habitum reſarciri indulget; eo profectò indicat, inter Minorum Habitum, & ſaccum, eam vilitatis ſocietatem iniri: vt Sacci præſegmen veſtimento adſutum, illius vilitatem non excedat; aut illud deforme non efficiat. Porrò quis Minorum Habitum ſacco, atque alij panni rudioris præſegminibus, vndique interpoſitum, ſibi ante oculos ſtatuat: qui illum viliſſimum eſſe non ſentiat? Huiuſmodi cum B. Pater, ob altiſſimam Regulæ paupertatem, filijs amplectendum reliquerit; annon hinc facile cuique perſpectum eſt; non vile tantummodo: ſed vilius, ac viliſſimum Minoribus veſtimentum in Regula commendari? ac proinde Auctorem non parum hallucinari; quum Minoritis communem potiùs, quàm viliorem veſtem quadrare affirmat.

XIX. Hoc tametſi ad huius Auctoris ſententiam coarguendam, tam efficax argumentum ſit; vt vel id ſolum ad propoſitam rem demonſtrandam ſufficeret. Alia tamen argumenta, ex Romanis Pontificibus, atque alijs Regulæ Declarationibus decerpta accedant: quò res clariùs, ac faciliùs omnibus innoteſcat. Clemens V. in Extrau. *Exiui de Paradiſo,* §. *Præterea* declarat, Vilitatem veſtium, quibus Fratres Minores ex Regula vti debent, ſecundùm conſuetudinem, vel conditionem Patriæ; ex pretio, & colore venandam eſſe;

eſſe: ità, vt Minorum Habitus ex vilioribus pannis, qui in vnaquaque Prouincia haberi poſſunt, confici debeant: id enim pretium, & color indicant. Nam cum Minorum Habitus, vti ſæpè B. P. Franciſcus dicere ſolitus erat; pauperiorum veſtes imitari debeat: planè conſtat, egenos, qui ſummâ rerum omnium egeſtate laborant; non pretioſos, non coloratos; ſed viliores ſibi ad veſtitum pannos comparare. Quapropter ex Pontificis declaratione facilè colligitur; Minorum veſtimenta ita vilia eſſe debere, vt iuxta varias Regionum, ac Prouinciarum conditiones, viliores pauperum veſtes emulentur.

XX. Eandem quoque declarationem adhibet (a) Ioannes 22. Extrau. quæ incipit, *Quorumdam exigit.* Quòd verò vterque Pontifex, Miniſtris, Cuſtodibus & Guardianis, quænam maior, aut minor in panno vilitas cenſenda ſit, iudicium reliquerit; id indulgentiæ potiùs, ac fortè diſpenſationis fuit, propter collabeſcentem, tunc Religionis ſtatum: cùm tamen ea ſemper his Pontificibus mens fuerit; vt in Fratrum veſtibus, non modò vilitas; ſed & aſperitas, & paupertas relucerent; quæ maiorem vilitatem inſinuant, vt apertè tradit Ioannes 22. eâdem Extrau. his verbis: *Ac inſuper, cuius, quantaquè vilitatis indui eos ipſis veſtimentis oporteat: & an in veſtibus huiuſmodi, ſecundùm Regulam, & Declarationes eorundem Prædeceſſorum noſtrorum, & præfatas Ordinis Conſtitutiones reluceat aſperitas, vilitas, & paupertas: vtrum, vel quantum ad colorem, precium, vilitatem, paupertatem quoque, ac cætera*

a *Ioan.22.Extrau.Quorundam exigit*

cætera accidentia ſupradicta Fratres veſtimentis induantur, vt debent; ſuper quibus eorundem Miniſtrorum, Cuſtodum, & Guardianorũ conſcientias oneramus.

XXI. Horum Pontificum Declarationibus inhæsere quatuor Magiſtri, qui grauiſſimam in Regulam Expoſitionem ediderunt: Hugo Bartholomæus Piſanus, in cap. 2. Regulæ; & altera expoſitio abſque nomine Auctoris, quæ habetur in (a) Speculo Minorum, in qua hæc leguntur. *Qualis autem vilitas imponatur, patet ex Cingulo; qui eſt vilis funiculus. Item patet ex nuditate pedum, & ex repetiatione ſaccina; quæ omnia hominum ſunt pauperculorum, & ſecundùm Mundum, ſummè vilium.*

XXII. (b) D. Bonauentura de Minorum habitus vilitate diſſerens, ait: *Quæcunque ſunt in vſu virorum pauperum, sũt iuxta (c) paupertatis regulam menſuranda. Hæc vilitas in tribus attenditur: ſcilicet in pretio, & in colore, & ſuperadditus alterius panni aſſumentis.* His ſuffragantur poſteriora (d) Statuta Prouinciæ D. Bonauenturæ: in quibus ita decernitur. *Fratres deinceps ſint contenti vilioribus indumentis, vt noſtra ſancta præſefert profeſſio.* (e) Hugo de Dina, & Bartholomæus Piſanus de noſtrarum veſtium vilitate agentes, hæc ſcribunt. *Antiquus fuit mos, tunicas pauperrimas habere, quas ſi contingit lacerari; non debent ſtatim nouæ procurari, ſed ipſæ debent repetiari de ſaccis, & alijs peciis; vt ipſe Beatus Franciſcus faciebat.* Porrò tunicæ pauperrimæ, ſi ſacci præſegminibus reſarciantur, annon viliſſimæ erunt?

XXIII. Cæ-

a *Spec. Minor. tract. 3.* b *S. Bonau. in Expoſit.*
c *Regul. ca. 2.* d *Statuta Prou. S. Bonauent.*
e *Hugo, & Bartholom. Piſan. inc. 2. Reg.*

XXIII. Cæterum viliſſimis S. Franciſcum, ac Socios veſtibus vſos fuiſſe: eaſdemque Beatum Patrem ſuis impenſius commendaſſe; ex Ordinis Chronico paſſim perſpicuū eſt. Quo fit, vt Auctor nihil ſibi ſolidum vendicet, quo viliorem in Minoribus veſtem condemnet. Neque obſtat (a) Martini V. Conſtitutio, quam is ad ſui præſidium adfert. Martinus enim id ipſum duntaxat, quod priores Pontifices Clemens V. & Ioannes 22. declarauerant, ſuâ Conſtitutione decernit: Cuius hæc ſunt verba: *Statuimus, & ordinamus, vt in generalibus Statutis prædicti Gullielmi habetur cap. 2. quòd veſtimentorum vilitas attendatur in pretio pariter, & colore: ita quod ſemper in veſtimentis reluceat aſperitas, vilitas, & paupertas.* Quod vero deinde ſubiungit. *Ordinamus; quod omnes Fratres veſtimentis talibus induantur, quod nec ſint adeò pretioſa, quod videntes ea, curioſitatem, vel vanitatem notare debeant: nec ita vilia, & groſſa, quod ipſa videntes ad terrorem inducant, & prouocent ad deriſum.* Eo Pontifex in primis nonnihil illorum temporum calamitati tribuere voluit: cum enim ob communem Ordinis à Regulari obſeruantia lapſum, tunc pretioſitas, ac mollities in Fratrum veſtimenta paſſim graſſaretur: ſatis Pontifici viſum fuit; ſi pretioſitatem, ac curioſitatem à Fratrum veſtimentis auelleret. vilitatemque quæ iam exoleuerat, in ea rurſus inueheret. Hic enim Pontifex floruit, anno Domini 1418. quo tempore, nouâ exurgente Obſeruantium familia, Ordinis Reformatio excitata fuit. Cum igitur in noua Obſeruantium Reformatione, efferue-

a *Mart. in V. Conſtit. inc. 2.*

ſcente paupertatis Spiritu, plerique præ proprij contemptus ſtudio, adeò monſtruoſos habitus gererent; vt Religioſæ, ac Minoritanæ vilitatis honeſtatem excederent; eos Pontifex hac conſtitutione compeſcuit: nedum plus æquo ex habitu contemptibiles haberi voluit, Religionem in contemptum, ac deriſum pertrahant: vilitatis itaque vitium, ac monſtruoſitatem, non veſtium vilitatem; quæ quò maior eſt, eò magis Minoribus congruit: dummodò in monſtrum non degeneret, Pontifex damnat.

XXIV. His tandem ratio ex D. Thoma decerpta accedat: Certum namque eſt, ſui ipſius odium, ac contemptum Euangelicam virtutem eſſe, vnicuique conſultam: atque iis maximè, qui Euangelicam Regulam profitentur: quæ eò perfectior eſt, quò in ampliores, ác intenſiores ſe virtutis actus extendit. At cum vilitas veſtium ad ſui ipſius odium, ac contemptum ſpectet; ſanè quò maior ea in exteriori homine apparet, eò magis virtus intus in animo intenditur, ac perficitur: ex quo facilè aduersùs Auctorem colligimus: Minores, qui ſui ipſorum contemptum ex Euangelica Regula profitentur; vilioribus, ac viliſſimis magis quàm communibus veſtibus, apud Deum, ac homines commendari.

Ex his qualis B. Franciſci Habitus fuerit: num Sordidus, turpis, indecorus; qualiſque Minorum, qui inter homines habitant, veſtis eſſe debeat, non obſcurè demonſtrauimus.

XXV. His igitur vndecim Demonſtrationibus abſolutis; quibus quadrati Caputij, ac vilioris

lioris Habitus genus, origo, inſtitutioque o-
lim à B. Franciſco exorſa, ac per tot annorum
curricula, in Orbe propagata; clariſſimis, ac v-
berrimis teſtimonijs à nobis probata fuit. Re-
liquum eſt, Beatiſſime Pater, vt probata veri-
tas ſuo apud Te, cui perenne, ac infallibile ve-
ritatis magiſterium, ac patrocinium à Deo
commiſſum eſt, honore fruatur; benignitate
foueatur; auctoritate comprobetur; poteſtate
ſtabiliatur: ne dum varijs fluctuantis Naui-
culæ inſtar ventorum procellis agitatur, va-
cillet; ac inſtabilis ſemper inter vndas flu-
ctuet. Neque enim illius naufragium metui-
mus, cui è Cælo Rectorem inſidere non dubi-
tamus, verùm ab inconcuſſa iſthac veritatis
Sede incōcuſsè ea cōſtabiliri optamus, quæ in
Cæleſti ſede diuinâ olim inſtitutione firma-
ta, primam ab ea vim, ac robur ſibi vendica-
runt. Id humilis Capucinorum Congregatio
ſanctiſſimis pedibus tuis prouoluta, à te ſup-
plex efflagitat; non vt vanum honorem, ac in-
anem exiſtimationem inter homines augeat:
ſed vt diſſidijs pacem, calumnijs finem,
vexationibus modum, ſcandalis
denique metam impo-
ſitam, cernat.

DEO OPTIM. MAXIM.
GLORIA.

A01 / 4705 99

S.
FRANCISCI

BIBL
V